

మహిళా ఉద్యమ కరటిపిక

తెలుగు మామిడి

త్రైమాసిక

జనవరి-మార్చి 2010



మహిళా నక్కి జేజేలు

మార్చి 8కి నూరేళ్ళు



Maharajah's Institute of Medical Sciences and Hospital

D.No.31-15, Nellimarla-535217, Vizianagaram Dist. A.P., India.
Phone : 08922-244777, 244390 to 98 Fax. : 244333 Visit our website : www.mimsvzm.org



A. Murthy Raju,
Chairman

Sri Rama Educational Trust established an exemplary medical College, Maharajah's Institute of Medical Sciences & General Hospital under the Chairmanship Of *Sri Alluri Murthy Raju*. MIMS is situated in a very pleasant surroundings on the slopes of the hills that proved a beautiful natural backdrop, at Nellimarla, vizianagaram Dt. A very wide campus, spread over in 70 acres of pristine landscape. MIMS is one of the best Medical College & teaching hospital supported by a well-qualified & experienced faculty and Hi-tech equipment for teaching as well as clinical services. The Dept. of Ophthalmology, in addition to its teaching & patient care at the hospital, is actively involving in NPCB programs in and around the Dist. Phacoemulcification facility for Cataract surgeries is also available.

The courses offered at MIMS

MBBS, PMOA & Optometry Courses, M sc. Medical Courses, BHMS (Homeo)
B sc MLT, BPT, B sc Nursing & General Nursing.

Post Graduate courses for M.D. & MS and Diploma will commence soon

Highlights of MIMS:

- The most dedicated and well experienced faculty.
- Quality medical education & the best clinical services.
- 24 hours emergency services & 11 Major AC Operation Theatres
- Well equipped ICCU & Blood Bank services
- Radiology Department with CT Scan and Colour Doppler.
- The most efficient Biochemical, Microbiology, Pathology laboratory facilities
- A very good Central Library & internet facility situated at the top of the college and section libraries in each department.
- Separate Hostel facilities for men and women.

The other institutions promoted by Sri Alluri Murthy Raju, are KITS, Warangal, Alluri Institute of Management and Sciences, Warangal, Jagannadh Institute of Technology and Management sciences, Parlakhemundi, Alluri Seetha Ramaraju Public Residential School, Araku Valley. Little Flower Public School, Visakhapatnam.

Gazet Notification By Ministry of Health Govt. Of India No.U.12012/89/02-MP (PII) Recognized
On 05/03/2009

Affiliated to NTR University of health sciences, vijayawada.affiliation No.3051/A2/02/Dt 6-7-09

ప్రజాగోడు పట్టణ ప్రభుత్వం

జెడ్పీ ఎంపీ

సంపాదకీయం..

రాష్ట్రంలో కొన్ని నెలలుగా ప్రభుత్వ పాలన స్థంభించింది. విభజన, సమైక్యతా ఆందోళనలతో రాష్ట్రం అట్టుడుకుతూ వుంది. నవంబర్ 29న కేసీఆర్ దీక్ష మొదలుకొని రాష్ట్రంలో ఏదో ఒక ప్రాంతంలో బండ్లు, రాస్తారోకోలు, విధ్వంసాలు జరుగుతున్నాయి. ఇటు ప్రత్యేక తెలంగాణా కాని, అటు సమైక్యాంధ్రా కాని ఏమైనా ఆందోళనలన్నీ ఒక ప్రాంత ప్రజలను, మరో ప్రాంత ప్రజలపై విద్వేషం రగిలించడానికి కారణమవుతున్నాయి. కేంద్ర హోం శాఖామాత్యులు చిదంబరం డిసెంబర్ 9వ తారీఖున చేసిన తొలి ప్రకటన, 23న చేసిన మలి ప్రకటనలు రాష్ట్ర పరిస్థితిని చక్కదిద్దడానికి ఉపయోగపడకపోగా పరిస్థితిని మరింత దిగజార్చాయి.

అసాధారణ రాజకీయ పరిస్థితి రాష్ట్రంలో నెలకొంది. ప్రధాన రాజకీయ పార్టీలు ప్రాంతాల వారీగా నిట్ట నిలువుగా రెండుగా చీలిపోయాయి. ప్రజా సమస్యలను ప్రక్కన పెట్టి వైషమ్యాలను రెచ్చగొడుతూ ప్రజల్లో చిచ్చు పెడుతున్నాయి. ప్రజలను వేధించే అనేకానేక సమస్యలుండగా ఇలాంటి సమస్యలపై పరస్పర ఉద్దేశాలు పెరగనివ్వడం, ఆత్మాహుతులు, ఆస్తి విధ్వంసాలు, అమానుష లాఠీ చార్జీల వరకు వెళ్ళడం ఆందోళనకరం.

నేడు ఆర్థికమాంద్యం కారణంగా ఉపాధి తగ్గింది. వేతనాలు పడిపోయాయి. గత 9 నెలలుగా నిత్యవసర వస్తువుల ధరలు పెరుగుతున్నాయే తప్ప తగ్గడంలేదు. ఆహార ధాన్యాల సగటు వినియోగశక్తి తగ్గుతూ వుంది. కందిపప్పు గత సంక్రాంతి నాడు 44, నేడు 100, బెల్లం, చక్కెర 23 నుండి 50కి పెరిగినవి. శనగపప్పు 35 నుండి 50, పల్లీనూనె 66 నుండి 77కు పెరిగాయి. ఇవేకాదు సమస్త సరుకులదీ ఇదే వరుస. ధరలు ఇంత వేగంగా ఇటీవల దశాబ్దంలో ఎన్నడూ పెరుగలేదు. ముఖ్యంగా ఈ రెండు నెలల్లో ఆహారధాన్యాల ద్రవ్యోల్బణం 20 శాతానికి చేరింది. అసంఖ్యాక వస్తువులపై వ్యాట్ పన్నును 12.5 శాతం నుండి 14.5 శాతానికి పెంచడంతో ధరలు మరింత పెరగనున్నాయి. బహుళజాతి కంపెనీలకు రాయితీలిస్తూ, నిత్యావసరాలైన పెట్రోల్, గ్యాస్, కిరోసిన్ ధరలను మరోసారి పెంచడానికి సిద్ధమైంది కేంద్రప్రభుత్వం.

ధరలు పెరిగేకొద్దీ ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థను ప్రభుత్వం కుదించి నిర్వీర్యం చేస్తోంది. పంచదార, కిరోసిన్ కోటాను తగ్గిస్తున్నట్టు ఇటీవల కేంద్రం ప్రకటించింది. గులాబీ కార్డులకు ఇచ్చే సరుకులు ఎప్పుడో ఎత్తివేయబడ్డాయి. తెల్లకార్డుల మీద ఇచ్చే రేషన్కు కోత విధించారు.

ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థ కుంటుపడటం వల్ల ఒంటరి మహిళలు, వితంతువులు, పిల్లలు, వృద్ధులు అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఇప్పటికే 56 శాతం మహిళలు, 70 శాతం 3 ఏళ్ళలోపు బాలలు పోషకాహార లోపం వల్ల రక్తహీనతతో బాధపడుతున్నారు.

ప్రధాన రాజకీయ పార్టీలు ఆడుతున్న దొంగటలో ధరల పెరుగుదల, అక్రమమైనింగ్, అవినీతి జలయజ్ఞం, కరువు, వరద ప్రాంతాల సహాయ చర్యలు వంటి ప్రధాన సమస్యలు మరుగున పడ్డాయి. మహిళలపై దాడులు పెరుగుతున్నవి. రెండు నెలల కాలంలోనే 30 దాడులు జరిగినవి. వాకపల్లి గిరిజన మహిళలకు జరిగిన అన్యాయం మనస్సును కలిచివేస్తుండగానే, విశాఖ ఏజెన్సీలోని బల్లుగూడ గిరిజన మహిళలపై పోలీసుల అత్యాచారాఘటన, చిన్నారి వైష్ణవి పాశవిక హత్యోదంతం సభ్య సమాజం తల దించుకునేలా చేసింది.

ప్రజాసంక్షేమం అటకెక్కింది. ప్రభుత్వం గొప్పగా చెప్పుకుంటున్న పంచన్లు, ఇందిరమ్మ ఇళ్ళు, పావలా వడ్డీ, ఆరోగ్యశ్రీ, ఉపాధిహామీ, విద్యార్థులకు స్కాలర్షిప్స్ వంటి ఊసే లేదు.

సందట్లో సడేమియాగా ఆర్.టి.సి చార్జీలు విపరీతంగా పెంచింది. విద్యుత్ చార్జీలు, అస్తిపన్ను పెంచడానికి రంగం సిద్ధం చేసింది. ప్రజా సమస్యలను ప్రక్కదారి పట్టించే ప్రయత్నం ప్రభుత్వం చేస్తోంది.

రాష్ట్రం విడిపోయినా, కలిసున్నా ప్రజల సమస్యలు బాధలు ఒక్కటే. బిడ్డ ఆకలితో అలమటిస్తుంటే, తెలంగాణా, రాయలసీమ, ఆంధ్రా అంటూ ప్రాంతాలతో నిమిత్తం లేకుండా తల్లిపడే బాధ, ఆవేదన ఒక్కటే.

మహిళలు ఈ పరిణామాలను అర్థం చేసుకొని ప్రభుత్వ బాధ్యతను గుర్తుచేసే విధంగా, ప్రజాసమస్యలపై జరిగే ఆందోళనల్లో పాల్గొనాలి. ప్రజా ఉద్యమాలు లేకుండా కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ప్రజాసమస్యలను పట్టించుకునే స్థితిలో లేవు. ఐక్యంగా పోరాడి సమస్యల పరిష్కారం దిశగా ప్రభుత్వ మెడలు వంచాలి.

1. మహిళా దినోత్సవం వేడుక కాదు 3
2. ఇదేం న్యాయం? 7
3. అభయ హస్తం 9
4. పసి మనస్సు 12
5. అమరవీరుల త్యాగఫలం 4
6. పుల్లీబాయి 17
6. వాతావరణాన్ని కాదు వ్యవస్థను 18
7. వదంతులు మూడనమ్మకాలు 21
8. కాళింది దేశపాండే 23
9. క్రాంతి ఘోర హత్య 27
10. ఉద్యమ వార్తలు 28
11. ఎల్లమ్మ తెల్ల రూపాయి 29
12. ఆరోగ్యం 32

మోటూరు ఉదయం భవనం

అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం

రాష్ట్ర కార్యాలయం, బ్లాక్ నెం. 24, హెచ్ఐజి ఫేజ్:
2,1-8-1, బాగ్లింగంపల్లి, హైదరాబాద్

ఫోన్ : 27605845, ఫ్యాక్స్ : 040 - 27605845

సంపాదకులు

సంపాదక వర్గం

ఎస్.పుణ్యవతి

మల్లు స్వరాజ్యం

మేనేజర్

అల్లూరి మన్మోహని

టి. జ్యోతి

ఎం.సుధ

కె.స్వరూపరాణి

విరాళం రూ : 5/-

ప్రజాశక్తి డైలీ ప్రింట్ ప్రిస్, ఎం.హెచ్. భవన్, అజమాబాద్ ఇండస్ట్రియల్

ఏరియా, ముషీరాబాద్ హైదరాబాద్ - 500 020

తెలుగు జాతి మనది

పల్లవి: తెలుగు జాతి మనది నిండుగ వెలుగు జాతి మనది
తెలంగాణా నాది రాయలసీమ నాది
సర్కారు నాది నెల్లూరు నాది
అన్నీ కలిసిన తెలుగునాడు మనదే మనదే మనదేరా
||తెలుగు||

చరణం: ప్రాంతాలు వేరైనా మన అంతరంగమొకటేనన్నా
జాతులు వేరుగనున్నా మనభాష తెలుగుభాషన్నా
వచ్చిందన్నా వచ్చాడన్నా ఆ ఆహూ
వరాల తెలుగు ఒకటేనన్నా
||తెలుగు||

చరణం: మహాభారతం పుట్టింది రాజ్యహేంద్రవరములో
భాగవతం వెలసింది ఏకశిలానగరంలో
ఈ రెంటిలోనా ఏదికాదన్నా
ఇన్నాళ్ళ సంస్కృతి నిండుసున్న
||తెలుగు||

చరణం: సిపాయి కలహం విజృంభించనరసింహాల్లె
స్వతంత్ర భారత్ కి జై
గాంధీ నెహ్రూల పిలుపునందుకొని సత్యాగ్రహాలు చేశాము
వందేమాతరం
స్వరాజ్యసిద్ధి జరిగిన పిమ్మట స్వరాష్ట్రమును సాధించాము
జై విశాలాంధ్ర
దేశభక్తిలోన తెలుగు వారికి ధీటే లేదనిపించాము
||తెలుగు||

చరణం: ఇంటిలోన అరమరికవుంటే ఇల్లెక్కి చాటాలా
కంటిలోన నలక తీయాలంటే కనుగ్రుడ్డును పెరికివేయాలా
పాలుపొంగు మన తెలుగుగడ్డను పగులగొట్టవద్దు
నలుగురిలో మనజాతి పేరును నవ్వులపాలు చెయ్యద్దు
||తెలుగు||

మహిళా దినోత్సవం వేడుక కాదు సమ సమాజ స్థాపనకై జరిగిన పోరాటం

-కె. రమాదేవి

ఒక సబ్బు, పొంపు, బ్లెడ్ అమ్మకపు వస్తువుగానో, వంటపాత్రలు, పిల్లలకి, భర్తలకి ఏమి కావాలో అమర్చే వ్యక్తిగానో, ప్రేమ, త్యాగాలు, పగ, ద్వేషంతో నిత్యం రగిలిపోయే పాత్రధారిగానో లేకపోతే హింస అత్యాచారాలకు గురయ్యే అబల కాదు అని చాటాయి అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా ఉద్యమాలు. స్వేచ్ఛ సమానత్వం కోసం నినదించారు. ఆహారం, ఆరోగ్యం, హక్కుకై పోరాడారు. ఉపాధి, గౌరవం కల్పించాలన్నారు. ఓటుహక్కు ఆర్థిక హక్కులు తమ హక్కులని సమ్మేళనాలను వ్రోగించారు. నిర్లక్ష్యాన్ని సహించం. దేనిలోనూ తీసిపోము అంటూ కదన రంగంలో నిలిచారు. తృణప్రాయంగా ప్రాణాలను విడిచారు.

అదే నేటి మహిళలకు శ్రామిక మహిళలకు స్ఫూర్తిదాయకం. చరిత్ర ఎప్పుడూ దిశా నిర్దేశం చేస్తుందంటారు. 150 సం॥ల క్రితం శ్రామిక మహిళలు ముఖ్యంగా బట్టల మిల్లు కార్మికుల యొక్క వీరోచిత పోరాటాలు నేటి మహిళా ఉద్యమాలకి ఎంతయినా బలాన్ని, స్ఫూర్తిని ఈయక మానవు. నేడు అనుభవిస్తున్న ప్రతిహక్కు, సౌకర్యం వెనుక ఎంతోమంది మహిళల త్యాగాలు, పోరాట స్ఫూర్తివుంది.

ఆకలి, పేదరికం ప్రపంచీకరణ అవుతున్న నేపథ్యం. పెరుగుతున్న హింస. తరిగిపోతున్న ఉపాధిల మధ్య సతమతమవుతున్న నేటి కార్మిక వర్గానికి, మహిళా ఉద్యమాలకి గత పోరాటాలు వాటి స్ఫూర్తిని ముందుకు తీసుకెళ్ళడానికి శ్రామిక, మహిళా ఉద్యమానికి తోడ్పడుతాయి.

నేపథ్యం: సామ్రాజ్యవాద విస్తరణకై ఒక దేశంపై ఇంకో దేశం చేసిన దాడులు తప్పించి ప్రపంచవ్యాప్తంగా జరిగిన వర్గ పోరాటాలు కేవలం పురుషులు మాత్రమే చేసినవి కాదు. గతంలో జరిగిన విప్లవం, దాడులు, తిరుగుబాట్లలో ఇప్పుడు పెట్టుబడిదారీ సమాజంలో సాగుతున్న చైతన్య మానవి

వర్గపోరాటాల్లో మహిళలు భాగస్వాములుగా వున్నారు.

1789లో వచ్చిన ఫ్రెంచి విప్లవంలో ప్రదర్శనలు, దాడులలో కీలకపాత్ర పోషించడమే కాకుండా విప్లవాన్ని ముందుకు తీసుకువెళ్ళేటట్టు నాయకులపై వత్తిడి చేశారు. పారిస్ నుండి వెర్సిల్లీస్ వరకు వారు జరిపిన ప్రదర్శనకి భయపడి 16వ లూయిస్ అతని కుటుంబం పారిస్ వదిలి వెళ్ళిపోయారు. నియంత పాలన అంతమొందించిన రిపబ్లికన్ ఉద్యమంలో కీలక పాత్ర పోషించారు. మహిళల కోర్కెల వట్ల కరినంగా వ్యవహరించిన జాక్బిన్ రాడికల్ పార్టీని ఎదిరించారు. రాడికల్, రివల్యూషనరీ గ్రూపులకు చెందిన మహిళలు వర్గ రాజకీయాల పట్ల అవగాహన కల్గి వుండటమే కాకుండా స్త్రీ వ్యతిరేకులను ఎదిరించేవారు. ఫ్రెంచి విప్లవం ఓడిపోవడంతో మహిళల స్థితి దిగజారింది. మరలా 1848 పారిస్

వద్దే చనిపోయారు. అదే సమయంలో యూరప్, ఇంగ్లాండ్లలో వచ్చిన పారిశ్రామిక విప్లవంలో కార్మిక వర్గం జీవితాలను మార్చివేసింది. మహిళలు పారిశ్రామిక, కార్మిక వర్గ పోరాటాల్లో, యూనియన్లు, సమ్మెలు, నిరసనలలో పాల్గొన్నారు.

ఆధునిక కాలంలో నూతన పరిశ్రమలలో మహిళలకు అతి తక్కువ వేతనాలకి ఉపాధి కల్పించడం, నాణ్యతతో కూడిన ఉపాధి పురుషులకు పరిమితం కావడం జరిగింది. కార్మిక వర్గంలో కూడా మహిళల వట్ల ననూతన ఆలోచనల కారణంగా అనేక పరిశ్రమలలో మహిళలను చేర్చుకోలేదు. ఈ సమస్యపైనే 1850లో యంగ్ సోషలిస్టులు విడిపోయారు. 1848 కమ్యూనిస్టు ప్రణాళికతో మార్క్స్ & ఎంగెల్స్ “వర్గపోరాటం స్త్రీ విముక్తి రెండూ కలిసే జరగాలని స్పష్టంగా పేర్కొన్నారు”. మహిళలను పురుషులతో సమానంగా చూస్తే కుటుంబాలు నాశనం అవుతాయని అనేక మంది గగ్గోలు పెట్టారు.

మహిళలకి వ్యతిరేకంగా మొదటి ఇంటర్నేషనల్ నిర్ణయాన్ని మార్క్స్ & ఎంగెల్స్ వ్యతిరేకించారు. 1869లో లేమాన్లో సిల్క్ మహిళా కార్మికుల సమ్మెను సమర్థిస్తూ వాళ్ళ మీటింగ్ కి హాజరయ్యి ఇంటర్నేషనల్ సభ్యత్వం కోసం తీర్మానం చేశారు. అయితే అక్కడ స్థానిక అరాచక వాదులు సాంప్రదాయక వాదులతో కలిసి అడ్డుకున్నారు.

మహిళలు పుట్టు పూర్వోత్తరాలు, అణచివేతపై మార్క్స్ తీవ్రమయిన కృషి చేశారు. న్యాయ బద్ధంగా సమానత్వ సాధించినా స్త్రీ విముక్తి సాధించాలంటే దీర్ఘకాలం పడుతుందన్న ఎంగెల్స్ మాటలు నిజమనిపిస్తున్నాయి.

బట్టల మిల్లు మరియు కుట్టు పని మహిళా కార్మికుల పోరాటాలు

అమెరికాలో కుట్టు పని మహిళలు చేసిన పోరాటాలు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా మహిళల యొక్క సమస్యలను తెరమీదకి



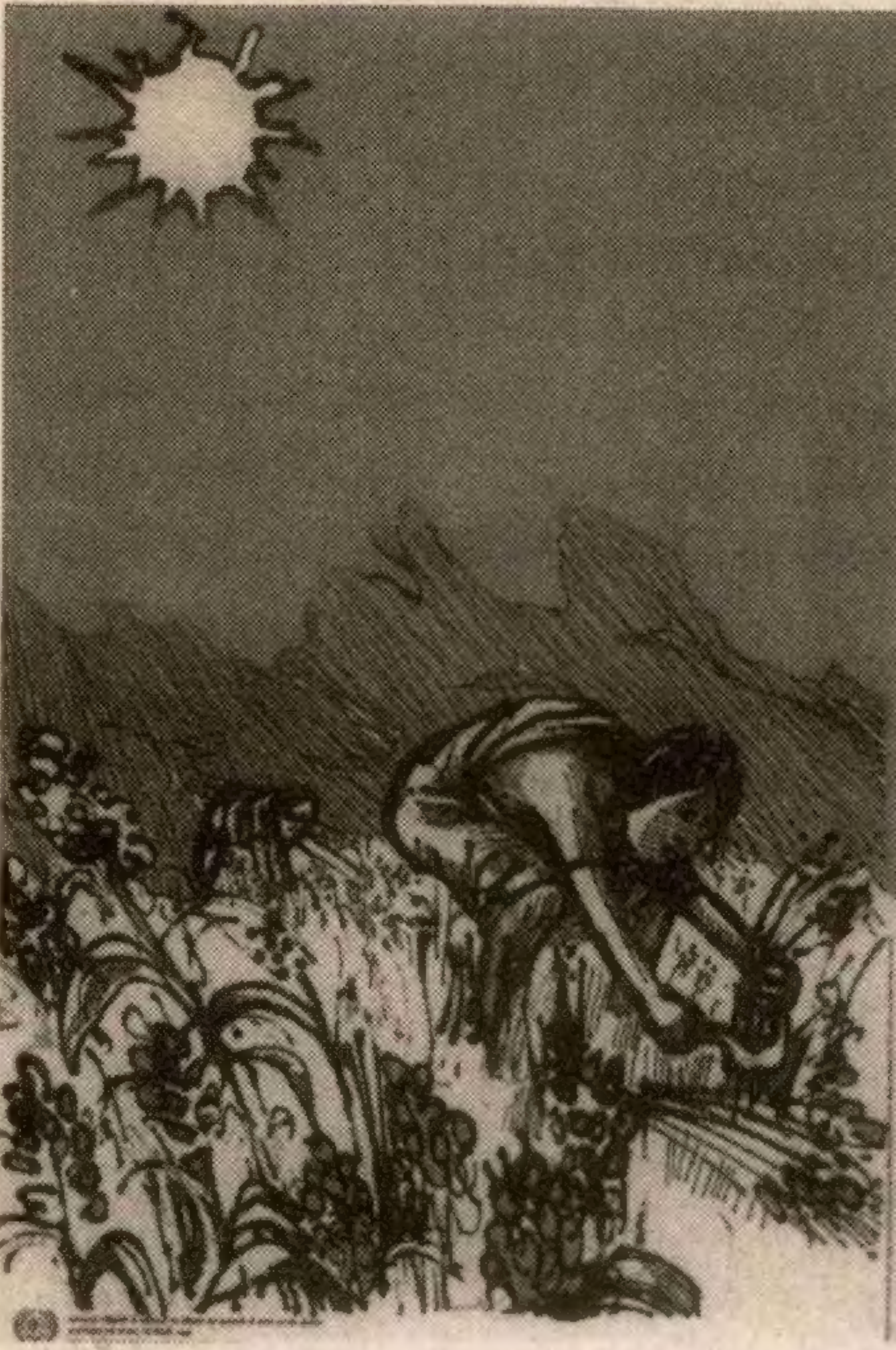
విప్లవంలో కీలక పాత్ర పోషించారు. 1871 పారిస్ కమ్యూన్లో కార్మిక ప్రభుత్వ రక్షణ కోసం వేలాది మంది మహిళలు బారికేడ్ల

తేవడంతో పాటు అనేక ఉద్యమాలకి స్ఫూర్తినిచ్చాయి.

1820లో అంటే 190 సం॥రాల క్రితం న్యూ ఇంగ్లండ్‌లో కుట్టుపని మహిళలు మొదలుపెట్టిన వని వరిస్థితుల కోసం. గౌరవప్రదమైన వేతనాల కోసం, తక్కువ పని గంటల కోసం అన్ని మిల్లుల్లో సమ్మె చేశారు. చరిత్రలో మహిళలు ఎప్పుడూ అణచివేతను అంగీకరించలేదు. వారి హక్కుల కోసం మొదలుపెట్టిన జీవితం కోసం పోరాడుతూనే వున్నారు.

1834లో మసాచుసెట్స్ నూలు మిల్లులో ఉ॥ 5 గంటల నుండి రాత్రి 7 గంటల వరకు పనిచేసే 13-25 సం॥రాల ఆడపిల్లలకు వారానికి 3 డాలర్లు ఇచ్చేవారు. హాజరు సరిగ్గా వేసేవారు కాదు, వేతనాల్లో కోత కోసేవారు. దీనికి వ్యతిరేకంగా 1834, 36, 44 సం॥ లలో అనేకసార్లు సమ్మెలు, వాకౌట్లు చేయడం వీధుల్లో వారి సమస్యలపై పాటలు పాడడం చివరికి 10 గం॥ పని దినం కోసం డిమాండ్ చేస్తూ ఫ్యాక్టరీలలో సంస్కరణల కోసం పోరాటాలు ప్రారంభించారు.

1857లో ప్రపంచంలో ఎక్కడా జరగనంత తీవ్రమయిన పోరాటం మార్చి 8న న్యూయార్క్ నగరంలో వందలాది బట్టల మిల్లులలో పనిచేసే మహిళలు సమ్మె చేశారు. పని ప్రవేశంలో సౌకర్యాలు, మొదలుపెట్టిన వేతనాల పెంపు కోసం, దీర్ఘకాలిక పనిగంటలని తగ్గించాలని, అమానవీయ ట్రీట్‌మెంట్‌కు వ్యతిరేకంగా, ఓటుహక్కుకై కదం తొక్కారు. సమ్మె కొనసాగుతున్న కాలంలోనే సంవత్సరం తరువాత మిల్లుల పైఅంతస్తులను మూసివేసి బయటకు రాకుండా గడులు వేసి కాల్పులు జరిపింది యాజమాన్యం. కాల్పులలో 13-25 సం॥రాల వయస్సున్న 146 మంది యువతులు చనిపోయారు. చివరికి మహిళల వట్టుదల ముందు కిరాతకమైన యజమానులు తల ఒగ్గారు. షాపుల వారీగా ఒప్పందాలు కుదుర్చుకున్నారు. బేరసారాలలో, సంఘటిత పోరాటాలలో పురుషులకేమాత్రం తీసిపోం అని నిరూపించుకున్నారు. ఈ పోరాటానికి నాయకత్వం వహించిన రోజోఫ్ఫిని డెర్మన్ “కార్మిక వర్గం తమను తాము బలమైన కార్మిక ఉద్యమం ద్వారా మాత్రమే కాపాడుకోగలరు” అన్నారు. అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి స్ఫూర్తి నిచ్చిన ఘటన ఇది.



1866లో అంతర్జాతీయ కార్మికుల అసోసియేషన్ మొదటి మహాసభ మహిళల యొక్క ఇల్లు అనే సనాతన సాంప్రదాయాన్ని త్రోసిపుచ్చుతూ వారి యొక్క పనిని, వృత్తిని గుర్తించి తీర్మానం చేసింది.

1899 జులై 19న పారిస్‌లో జరిగిన అంతర్జాతీయ రెండవ కార్మిక మహాసభలో క్లారాజెట్కిన్ మొదటిసారిగా మహిళల హక్కులపై ప్రసంగించారు. మహిళల పనిహక్కుని, తల్లి బిడ్డల రక్షణ, జాతీయ, అంతర్జాతీయ కార్యక్రమాలలో మహిళల భాగస్వామ్యం పెంచాలని పిలుపునిచ్చారు.

1899లో యుద్ధానికి వ్యతిరేకంగా హేగ్, నెదర్లాండ్‌లలో మహిళలు సభలు జరిపారు. ఇది 20వ శతాబ్దపు మహిళా ఉద్యమాలకి ప్రారంభ ఘంటికగా అయ్యింది. 1903లో కార్మిక సంఘాలు, స్వతంత్ర మహిళల సంస్థలు మహిళల బాధలు, శ్రామిక మహిళల రాజకీయ, ఆర్థిక హక్కుల కోసం ప్రచారం ప్రారంభించాయి.

1905-07 మధ్యలో రష్యాలో శ్రామిక మహిళలు ప్రసూతి శైలపు హక్కుకై బిడ్డకు పాలు ఇవ్వడానికి కొంత టైం ఇవ్వాలని, లాండ్రీ రోజుని ప్రకటించాలని, యాజమాన్యపు లైంగిక వేధింపులు ఆపాలని, వేతనాలు, ఇతర సౌకర్యాల కోసం తీవ్రమైన సమ్మెలు చేశారు. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం ప్రారంభంలో వేతనాల కోతలకి, ఫ్యాక్టరీల మూసివేతలకి వ్యతిరేకంగా ఇంటిపని

వారలను, సైనికుల భార్యలను, లాండ్రీ, చేనేత కార్మికులకి యూనియన్లు పెట్టి పోరాడారు.

1900లో అమెరికాలో కుట్టు పని మహిళలు అంతర్జాతీయ బట్టల మిల్లుల మహిళల యూనియన్‌ని ప్రారంభించారు. బట్టల ఫ్యాక్టరీలలో పనిచేసే చోటు చీకటిగా, ప్రమాదకరమయిన శబ్దాలతో ఉండేది. మాట్లాడకూడదు, నవ్వకూడదు, పాడకూడదు, కుట్టులో తేడా రాకూడదు. అదనపు పని తప్పని సరి అదనపు వేతనం లేదు.

1903లో నేషనల్ ఉమెన్స్ లీగ్ సహాయంతో అనేక వర్గాల శ్రామిక మహిళల సంఘీభావంతో బట్టల మిల్లుల మహిళలు క్రూరమైన లైర్సన్ & బ్రయాంగి వెయిస్ట్ కంపెనీలకు వ్యతిరేకంగా 20,000 మంది వరుసగా అనేక పోరాటాలు దీర్ఘకాలం చేశారు. 16-25 సం॥రాల యువతులు కనబడితే చాలు పోలీసులు అరెస్టు చేసి సమ్మెలు దేవుడికి, ప్రకృతికి విరుద్ధం అంటూ లారీఛార్జీ చేశారు.

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి స్ఫూర్తినిచ్చిన న్యూయార్క్ నగరంలో మొదటిసారిగా అమెరికన్ సోషలిస్టు మహిళలు ఫిబ్రవరి 28, 1907లో జరిపారు. 20వ శతాబ్దపు ప్రారంభంలో చికాగో, మోట్రీయల్, ఫిలడెల్ఫియాలో జరిగిన పోరాటాల్లో పాల్గొన్న మహిళలను సభ గౌరవించింది. నిరసన ప్రదర్శనలు చేశారు. ఓటుహక్కు, గౌరవప్రదమైన వేతనం, బాలకార్మిక వ్యవస్థ నిర్మూలన, మహిళలతో గొడ్డు చాకిరీ చేయించుకునే పద్ధతులకు స్వస్తి చెప్పాలని డిమాండ్ చేశారు.

1908లో యునైటెడ్ స్టేట్స్‌లో ఫిబ్రవరి చివరి ఆదివారం మహిళల సమస్యలపై రాజకీయ పార్టీలు ప్రదర్శనలు చేసేటట్లు సోషలిస్టు మహిళలు ఒత్తిడి చేశారు. బోల్షివిక్ పార్టీ సభ్యులైన అలగ్జాండర్ కొల్లంతాయ్, నాదెజా కృవస్కయా, ఇనెస్సా ఆర్మండ్, క్లారిడానికొలివా (14 సం॥రాల అమ్మాయి టైప్ చేస్తోంది) వీరంతా 1905, 1914, 1917లలో జరిగిన విప్లవ పోరాటాల్లో మహిళలు చురుగ్గా పాల్గొనేటట్లు చేశారు. శ్రామిక మహిళలు స్త్రీవాద ఉద్యమాలతో కాకుండా స్వంత వర్గంతో కలిసి పోరాటం చేయాలని ప్రచారం చేశారు. 1917 రష్యా విప్లవంలో శ్రామిక మహిళలు కీలక పాత్ర పోషించారు.

1909లో బ్రిటన్లో 3,000 మంది బట్టల మిల్లు మహిళలు 13 వారాలపాటు మెరుగైన వేతనం, పని పరిస్థితుల కోసం వనిచేశారు. దీనికి ఉమెన్స్ ట్రేడ్ యూనియన్స్ లీగ్ సహాయపడింది.

1910లో కోపెన్ హేగ్లో సోషలిస్టు మహిళల 4వ అంతర్జాతీయ మహాసభలో జర్మన్ కార్మిక నాయకురాలు క్లారాజెట్కిన్ (1857-1933) మహిళల సమస్యలు, వారి పోరాటాలకు స్ఫూర్తిగా, జ్ఞాపకంగా “మహిళా దినోత్సవం” జరపాలని ప్రతిపాదించారు. సభకి హాజరయిన 17 దేశాల ప్రతినిధులు అంగీకరించి “ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వున్న మహిళల కోసం మరియు వారి పోరాటాలకు సూచికగా ఒక రోజు పాటించాలని” నిర్ణయించారు.

1911లో కోపెన్ హేగ్, మహాసభ నిర్ణయం ప్రకారం మొదటిసారిగా ఆస్ట్రీయా, డెన్ మార్క్, జర్మనీ, స్విట్జర్లాండ్లలో మార్చి నెలలో దాదాపు 10 లక్షల మంది మహిళలు, పురుషులు ప్రదర్శనలు జరిపారు. ఓటుహక్కుతో పాటు ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో ఉద్యోగాలు, పనిహక్కు వృత్తి శిక్షణకి డిమాండ్ చేశారు. ఉపాధిలో వివక్షతను నిర్మూలించాలని పిలుపునిచ్చారు.

1912-15 మార్చి ఫ్రాన్స్, నెదర్లాండ్, స్వీడన్ దేశాల్లో మహిళలు మొదటిసారి వారి సమస్యలతో ప్రదర్శనలు చేశారు. రష్యా, సెయింట్ పీటర్స్ బర్గ్ లలో పోలీసుల నిర్బంధం మధ్య జరుపుకున్నారు. 1914లో రష్యా విప్లవం మార్చి 8న బ్రెడ్ కోసం మహిళలు చేసిన దాడులతో ప్రారంభమైంది. అదే సంవత్సరం యూరప్ లో యుద్ధం కోసం జరుగుతున్న కుట్రకు వ్యతిరేకంగా శాంతి ఉద్యమం పేరుతో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం జరిగింది. ఈ కాలంలో యూరప్ లో సోషలిస్టు పార్టీలు మహిళల సమస్యలపై ప్రదర్శనలు ఇతర కార్యక్రమాలు నిర్వహించాయి.

1915 తరువాత అప్పుడప్పుడు స్పెయిన్, చైనా దేశాలలో 1930 వరకు సోషలిస్టు మహిళలు యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో జరిపారు.

1915 ఫిబ్రవరి 23 నుండి రష్యా, పోర్చుగల్ దేశాలు కార్మిక ఉద్యమాలతో కలిపి జరిపివేశారు. రష్యాలో విప్లవం తరువాత చైతన్య మానవి

అధికారికంగా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని శెలవు దినంగా ప్రకటించారు.

1917 అక్టోబరులో కొత్తగా ఏర్పాటయిన సోవియట్ ప్రభుత్వం స్త్రీ సమానత్వం కోసం చట్టపరమైన చర్యలు చేపట్టింది. విడాకులు, అబార్షన్ ని చట్టం పరిధిలోకి తెచ్చి హక్కు కల్పించింది. సనాతన చర్చి పద్ధతిలో వివాహాలను రద్దు చేసి తల్లులు, పిల్లల బాధ్యత వారి సంక్షేమం ప్రభుత్వమే చేపట్టింది. బోల్షివిక్ పార్టీ చట్టబద్ధమైన సమానత్వం కేవలం ఒక ప్రారంభం. స్త్రీ విముక్తి సాధించాలంటే సాంఘిక ఆర్థిక స్థితి మార్చాలి. రష్యాలాంటి వెనుకబడిన దేశం ప్రధానంగా వ్యవసాయక దేశంలో సనాతన



మతపరమైన ఆలోచనలు బలంగా వున్నాయి. వీటిని భేదిస్తూ “ఉమెన్స్ డిపార్ట్ మెంట్స్” ఏర్పాటు చేసి మహిళలను సంఘటిత పరిచి కీలకమైన పాత్ర పోషించాలని నిర్దేశించింది. సామూహికంగా నివసించడాన్ని ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించింది. మహిళల సమస్యలపై ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టింది. ప్రపంచంలో అనేక దేశాల మహిళా ఉద్యమాలకు దిక్సూచి అయింది.

1944లో ఆస్ట్రేలియాలో 90 మహిళా కార్మిక సంఘాలు స్త్రీవాద ప్రతినిధులు 200 మంది సమావేశమై స్త్రీలకు

సమానత్వం, సమాన అవకాశాలు, మెరుగైన ఆరోగ్య సేవలు, శిశు సంరక్షణకి డిమాండ్ చేశారు. 1950లో ఆస్ట్రేలియన్ ఉమెన్స్ యూనియన్ అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని విస్తృత రీతిలో నిర్వహించడమే కాకుండా ప్రజానీకానికి మహిళలు, పిల్లలు, శ్రామిక మహిళల సమస్యల పట్ల అవగాహన కల్పించింది. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం తరువాత యునైటెడ్ స్టేట్స్, యూరప్ లో అప్పుడప్పుడు మహిళా దినోత్సవం పాటించేవారు. 1960 తరువాత స్త్రీవాద మహిళా ఉద్యమాలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఊపందుకోవడంతో మహిళల సమస్యలపై ఎక్కువ ఉద్యమాలు చేసే అవకాశం వచ్చింది.

తరువాత నుండి శ్రామిక మహిళల సమస్యలపై పోరాటానికి గుర్తుగా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం ప్రపంచవ్యాప్తంగా జరుపుకుంటున్నారు.

1957లో ఆస్ట్రేలియన్ ఉమెన్ & వాటర్ వర్కర్స్ ఫెడరేషన్ ఒకేరోజు 16 ఫ్యాక్టరీలలో 14 మంది మహిళా వక్తలు పాల్గొని సమస్యలపై మాట్లాడారు. అప్పుడే సమాన పనికి సమాన వేతనం డిమాండ్ చేశారు. 1960 లో చైనా ప్రతినిధులు, 1962లో సోవియట్ యూనియన్ శ్రామిక మహిళా నాయక బృందం సిడ్నీ పర్యటన అంతర్జాతీయంగా మహిళా ఉద్యమాల సమన్వయాన్ని శ్రామిక మహిళల సమస్యలను ఎక్స్ పోజ్ చేయడానికి ఉపయోగపడ్డాయి.

1970లో బ్రిటన్ లో పెద్ద ఎత్తున మహిళా దినోత్సవాన్ని నిర్వహించడంతో మళ్ళీ ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ప్రాధాన్యత వచ్చింది. 1977లో ఐక్యరాజ్య సమితి జనరల్ అసెంబ్లీ అన్ని దేశాలు ఆయాదేశాలకి అనువైన రీతిలో ఆ రోజు జరుపుకోవచ్చని తీర్మానం చేయగా అనేక దేశాలు మార్చి 8గా నిర్ణయించాయి. మహిళల సమానత్వం, అభివృద్ధి ద్వారా మానవ హక్కులు అనుభవించే అధికారం దానితోపాటు స్వేచ్ఛ, శాంతి నెలకొంటాయి. మహిళల యొక్క భాగస్వామ్యం పెరుగుతుంది. కాబట్టి అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం జరపాలని నిర్ణయించాయి. ఐక్యరాజ్యసమితి నిర్ణయాన్ని 150 దేశాలు బలపరిచాయి. స్త్రీలపై జరుగుతున్న అన్ని రకాల వివక్షతలను అసమానతలను

తొలగిస్తామని ప్రకటించాయి. అంతవరకు మహిళా దినోత్సవం ప్రధాన ఎజెండాగా వుంటుందని పేర్కొన్నాయి.

మహిళలు రాజకీయ పోరాటాల ద్వారా జాతి వివక్షత, వలస వాదం, బహుభార్యత్వం, ఇతర రూపాలలో వున్న అణచివేతలకు వ్యతిరేకంగా ఆర్థిక సమానత్వం కోసం చేసే పోరాటాలు అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి ఒక సూచికగా స్ఫూర్తిగా నిలిచింది.

1975లో మెక్సికో రెండవ ఇంటర్నేషనల్ సమ్మిట్ ఫర్ ఉమెన్ వివిధ దేశాలలో మహిళల స్థితిగతులపై చర్చించింది. 1985లో నాల్గవ ప్రపంచ సదస్సు ఆ దశాబ్దాన్ని మహిళా దశాబ్దంగా ప్రకటించింది. 1995 బీజింగ్ ప్లాట్ ఫారం మొదటిసారిగా 189 దేశాల ప్రతినిధుల సదస్సు మహిళా సమస్యలు, అసమానతలు ఆటంకాల గురించి తీసుకోవాల్సిన చర్యల గురించి చర్చించింది. “న్యాయబద్ధమైన అభివృద్ధి చెందిన సుస్థిర సమాజంలో మాత్రమే మహిళలకు న్యాయం జరుగుతుంది.” అని అందుకోసం మహిళా ఉద్యమాలను ఉధృతం చేయాలని తీర్మానం చేసింది.

90వ దశకం చివరిలో 2000 నుండి ప్రపంచీకరణ, సరళీకరణ, ప్రైవేటీకరణ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రపంచవ్యాప్తంగా జరిగిన కార్మిక, రాజకీయ, మహిళా అన్ని పోరాటాల్లో మహిళల పాత్ర లేకుండా ఊహించలేం. ఇదే కాలంలో సామ్రాజ్యవాదదేశాలు, అమెరికా యుద్ధాలకి వ్యతిరేకంగా స్త్రీలు ఎన్నో త్యాగాలు చేశారు. 2000లో తాలిబన్లు మహిళల ఓటుహక్కు నిరాకరించడాన్ని, బాలికల పాఠశాలలు మూసివేయడాన్ని, మహిళలను పనినుండి వంపించడాన్ని, మత ఛాందసత్వాన్ని ఎదిరించారు. లాస్ ఏంజెల్స్లో మహిళల హక్కులకు సెనేట్ సహకరించడం లేదని నిరసన ర్యాలీ చేశారు.

2001లో ప్రపంచ ఆర్థిక ఫోరం మెల్బోర్న్లో జరిగినపుడు “ప్రపంచీకరణ కాదు ‘గ్లోబల్ జస్టిస్’ కావాలని అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం రోజు అడ్డుకొని నిరసన తెలియజేశారు. అప్పట్నుంచి ప్రతి ఎకనమిక్ ఫోరంలో నిరసనలు తెలియజేస్తూనే వున్నారు.

“మూడవ ప్రపంచ దేశాల అప్పులు రద్దు చేయాలని”, “స్త్రీలు, శ్రామిక మహిళల హక్కులను కాలరాసే కార్పొరేట్ గ్లోబలైజేషన్ వద్దు. దోపిడీకి గురవుతున్న శ్రామిక మహిళల సంఘభావం ప్రపంచీకరణ కావాలి” అని నినదించారు.

అదేసంవత్సరం బంగ్లాదేశ్లో 48 సంస్థలు కలిసి సిటీలో ఒకేచోట ఒకేసారి వేలాదిమంది శ్రామిక మహిళల సమస్యలపై ప్రత్యేక ఆర్థిక మండళ్ళు ప్రదర్శన చేశారు. సంస్కరణలకు వ్యతిరేకంగా స్త్రీని వస్తువుగా చూపించే పద్ధతిపై నిరసన తెలియజేశారు.

2002లో బ్రిటన్లో అనేక అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో మహిళల యొక్క స్థానం గురించి, తగ్గిపోతున్న శ్రామిక మహిళల శాతంపై వివక్షతలపై ప్రధానంగా ప్రచారం జరిగింది. (లండన్లో ఒకేపనికి స్త్రీలకి 24% తక్కువ వేతనం చెల్లిస్తున్నారు.) అనేక దేశాలలో వేతన అసమానతలపై, పదోన్నతుల వివక్షతలపై మహిళా దినోత్సవం సందర్భంగా న్యాయం చేయాలని డిమాండ్లు చేశారు.

2003లో అనేక దేశాలలో ఆర్థిక, రాజకీయ హక్కుల కోసం వారం నుండి నెలరోజుల పాటు కోర్కెల దినాలుగా పాటించారు.

2004లో అమెరికాలో ఎన్నికల కోసం చర్చించగా, ఇస్లామిక్ దేశాలలో మహిళల హక్కులపై జరుగుతున్న దాడులకు వ్యతిరేకంగా, బాలికలు, మహిళలపై పెరుగుతున్న హింసపై మహిళా దినోత్సవాన్ని పాటించారు.

2005లో 3వ ప్రపంచ దేశాలలో మహిళలపై జరుగుతున్న హింసకి వ్యతిరేకంగా, అమెరికా యుద్ధోన్మాదంపై వినూత్న రీతిలో ప్రదర్శనలు చేయగా బ్రెజిల్, లాటిన్ అమెరికా దేశాలలో సంస్కరణలకి వ్యతిరేకంగా అభ్యుదయ వామపక్ష ప్రభుత్వాల ఏర్పాటులో కీలకమైన పాత్ర పోషించారు. ఆ సంవత్సరం మహిళా దినోత్సవం రోజు “సమానహక్కుల కోసం గ్లోబల్ మార్చ్”ని బ్రెజిల్కి చెందిన మహిళా బృందం 50 దేశాలు, పర్యటన చేసి 30,000 మందితో సభలు సమావేశాలు జరిపారు.

ఈ దశాబ్దం సంస్కరణలలో భాగంగా మహిళా దినోత్సవం కూడా మార్కెట్ శక్తులకు కాసులు కురిపించే కార్యక్రమంగా ప్రభుత్వాలు శ్రామిక మహిళలు, మహిళల సమస్యలపై దృష్టి పెట్టకుండా సంబరాలు జరుపుకునే కార్యక్రమంగా మార్చి కార్మిక వర్గ పోరాట స్ఫూర్తిని దెబ్బ తియ్యాలని ప్రయత్నించినా అంతే మోతాదులో శ్రామిక మహిళా ఉద్యమాలు తీవ్రం అయ్యాయి.

కార్మిక పోరాటాల్లో అసంతృప్తి వున్న వారికి సైతం 90 ఏళ్ళ వయస్సులో కూడా స్టీల్ సమ్మెలో పాల్గొన్న మదర్ బోన్స్ పాత్ర అందరికీ స్ఫూర్తినిస్తుంది. సామాన్యమైన స్త్రీలు కూడా ఎంతటి వీరోచిత పోరాటాలనైనా చెయ్యగలరు అనేది చరిత్రలో ఎన్నో ఘటనలు నిరూపించాయి. చీకటి వంటశాలల్లో మ్రుగ్గుతున్న వేలాదిమంది మహిళల కళ్ళలో వెలుగు నింపాయి. “పాడుదాం, పోరాడుదాం” అనేది ప్రధాన నినాదంగా మారింది.

పురుషులతో సమానంగా అన్ని రంగాల్లో ఊహించనంతగా మహిళలు ఎదిగారు. విద్య, సమాజం పట్ల అవగాహన పెరిగింది. చట్టాల్లో సమాన హక్కులు కల్పించబడ్డాయి. ఎటువంటి హక్కులు, స్వేచ్ఛ లేని రోజుల్లో మన అమ్మమ్మలు, అమ్మలు, అక్కలు ఎంతో వీరోచితంగా పోరాడారు. వేలు లక్షలాది మందిని కదన రంగంలో నడిపించగలిగారు.

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం అంటే ఫ్యాషన్ పోలు, పెరేడ్లు, కానుకలు ఒక్కరోజు సంబరమూ కాదు. వ్యాపార వాణిజ్యాలకు అది ఒక అదనపు రోజూకాదు. భూస్వామ్య వర్గ సమాజపు మూలాలను కదిలించి కార్మిక వర్గ పోరాటాలను ముందుకు తీసుకువెళ్ళి సమ సమాజ స్థాపనకై జరిగిన సుదీర్ఘ పోరాటం. స్త్రీ స్వేచ్ఛ సమానత్వం పొందేవరకు పేద ధనిక వర్గాలు అంతం అయ్యే వరకూ ఈ పోరాటం కొనసాగుతుంది. ఆ రకమైన స్ఫూర్తి నేటి మహిళా ఉద్యమాలకు కావాలి. శ్రామిక మహిళల, సమస్యలపై పోరాటాలు ఉధృతం కావాలి. ఆకలి, పేదరికం, దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా జరుగుతున్న కార్మిక కర్షక వర్గ పోరాటాల్లో మమేకం కావాలి. అదే నిజమైన స్ఫూర్తి అవుతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గవర్నరు ఎన్.డి.తివారీ సెక్స్ కుంభకోణంతో రాష్ట్రం ఒక్కసారి ఉభిక్కి పడింది. 85 ఏళ్ళు దాటిన మనిషి అనేక రాజకీయ పదవులు నిర్వహించిన వాడు. తనను తాను స్వాతంత్ర్య సమర యోధుడని చెప్పుకునే వ్యక్తి నీచాతి నీచంగా ఊహకి అందని విధంగా ప్రవర్తించడం క్షమించరాని నేరం.. పదవికి, వయసుకి ఉండే గౌరవాన్ని వమ్ము చేసిన సందర్భం..

మహిళా సంఘాలు, కనీస విలువలున్న ప్రతివ్యక్తి గర్హించిన ఈ విషయం.. ప్రభుత్వానికి, అధికార పార్టీకి చీమ కుట్టినట్టు లేదు. నేర పూరిత చర్యలు చేసిన ఈ పెద్దమనిషికి అతని పదవి రక్షణకవచం అయ్యింది. అతనిపై నేరం నమోదు కాలేదు. మర్యాద పూర్వకంగా రాజీనామా చేయించి భాజాభజంత్రీలతో సాగనంపడానికి 'అధికారం' సిగ్గు పడలేదు.

అతను నేరం చేసాడనడానికి ఏ సాక్ష్యం అక్కరలేదు. ఎబిఎన్ ఛానల్ చూపిన దృశ్యాలు కల్పితం అయితే ఆ స్థాయి వారు పరుపునష్టం దావా వేస్తారు. ప్రకటన ఇచ్చి వూరుకోరు. పైగా ఇది ఆ ఛానల్ వారు కావాలని తీసిన దృశ్యాలు కావు... ఇది స్ట్రీంగ్ ఆప్రేషన్ కాదు. బాధితులయిన వారు అందించిన ఆధారం.

అట్లాగే తివారీ దగ్గరున్న అధికారిపై యితరలపై ఆరోపణలు వాటిపై గవర్నరు అనుమతి ఇస్తే లేదా రాష్ట్రపతి అనుమతిస్తే కాని కేసు నమోదు చేసి విచారించలేని స్థితి.

ఎన్.డి.తివారీలాంటి ఉన్నత పదవుల్లోని వారు ఇలాంటి దారుణాలకు పాల్పడినప్పుడు తప్పించుకుంటే ప్రతి నేరస్తుడు ఎలాగైనా తప్పించుకోగలననే ధైర్యం ఇచ్చినట్లే అవుతుంది. అధికారం, డబ్బు ఉన్న వారు ఏంచేసినా చెల్లుతుందనే భావన బలోపేతం అవుతుంది. కాబట్టి సామాన్యులకు ఒక న్యాయం.... రాజకీయ పదవులు, పోలీసు, మిలటరీ భద్రతా అధికారులు, ఇతర పౌర సర్వీసు అధికారులకు (కేసుల మినహాయింపు ద్వారా) మరో న్యాయమా? అనే ప్రశ్న చాలా కీలకం అయ్యింది.

రుచిక కేసు:-

ఇదే కాలంలో దేశాన్ని ఆకర్షించిన మరో కేసు హర్యానా మైనరు బాలిక రుచికపై అత్యాచారం కేసు. రుచిక

పదో తరగతి చదివేది. టెన్నిస్ బాగా ఆడేది. ఆ అమ్మాయిపై డి.ఐ.జి.గా, లాన్ టెన్నిస్ అసోసియేషన్ అధ్యక్షుడిగా వున్న రాథోడ్ ఆఫీసులోనే అత్యాచారం చేశాడు.

అయితే అతని హోదా వలన అతనిపై కేసు నమోదు చేయడానికి అనుమతి అవసరం కాబట్టి ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు కాలేదు. తన పదవిని వాడి రాథోడ్ రుచిక కుటుంబ సభ్యులను వేధించాడు. ఆమె సోదరునిపై తప్పుడు కేసులతో అరెస్టు చేయించి చిత్రహింసలకు గురి చేశాడు. రుచిక

అయిన ఆరాధన ఆమె కుటుంబం, రుచిక కుటుంబం పట్టు వదలకుండా చేసిన ప్రయత్నాలతో హైకోర్టు ఆదేశిస్తే కాని కేసు నమోదు కాలేదు.

అత్యాచారం చేసినందుకు గత డిసెంబర్లో రాథోడ్కు వెయ్యి రూపాయలు జరిమానా, ఆరునెలల శిక్ష నుప్రీంకోర్టు విధించింది. 19 సంవత్సరాల తర్వాత న్యాయం జరిగిన తీరుపై దేశం నిర్వాతపోయింది. జాతీయ మీడియా ఈ కేసు వివరాలు ప్రత్యేక శ్రద్ధతో ప్రసారం చేసింది.

రాథోడ్ పై మళ్ళీ ఎఫ్.ఐ.ఆర్. నమోదయ్యాయి. అతనికి ముందస్తు బెయిల్ లభించింది. దీనిపై కేంద్ర హోంశాఖ స్పందించాలని ఐద్యా కోరింది.

ఈ కేసు వలన అనేక అంశాలు వెలుగులోకి వచ్చి చర్చనీయాంశం అయింది. మొదటిది మైనరు బాలికపై అత్యాచారం జరిగితే అది ఆమె మనసుపై తీవ్ర ప్రభావం చూపుతుంది. రుచికను కనీసం

కౌన్సిలింగ్ చేసి ఎవరూ ధైర్యంచెప్పలేదు. మీడియా కూడా నామ మాత్రంగానే అప్పుడు స్పందించింది. సమాజం దృష్టిలో రాథోడ్ కాకుండా రుచికే దోషి. పోలీసు అధికార హోదా. కేసు నమోదు చేసే స్థితి. పైగా కుటుంబంపై వేధింపులు న్యూలు నుండి తొలగింపు వలన రుచిక నిన్నవోయంగా నిలిచింది. ఒంటరయ్యింది.

బాధితురాలి ఈ నిస్సహాయత మన సమాజం, వ్యవస్థ, కరుకుతనానికి నిదర్శనం. సామాజికంగా, చట్టపరంగా, రాజకీయంగా మద్దతు లేని తనం. స్త్రీల పట్ల, బాలికల పట్ల మన ధోరణికి ఇది చిహ్నం. బాధితురాల్ని అనేక రకాలుగా వెలివేసే ఈ దృక్పథం ఈ సంస్కృతి సామాజిక విలువలు దేనికి దారి తీస్తాయి అనేది ప్రశ్న.. బాధితురాలికి సహకరించడం పోయి వేలెత్తి చూపితే వారికి పేరే దారి ఏమిటి?

ఇదేం న్యాయం?

-పి.ఎ.దేవి

కుటుంబానికి సహకరిస్తున్న ఆమె స్నేహితురాలు ఆరాధన ఆమె తల్లి దండ్రులను కేసులతో కోర్టులతో ఉద్యోగాల దగ్గర



రకరకాలుగా వేధించాడు. పీరికి వ్యతిరేకంగా వారు నివసించే చోట కిరాయి వ్యక్తులతో ఊరేగింపులు చేయించాడు. చివరికి ఆమె స్కూల్పై వత్తిడి తెచ్చి స్కూలు నుండి తొలగింప చేశాడు. ఆ వత్తిడికి తట్టుకోలేక రుచిక ఆత్మహత్య చేసుకుంది. కుటుంబం అన్నీ అమ్ముకుని ఊరొదిలి వెళ్ళారు.

1990లో అత్యాచారం జరిగితే 93లో ఆత్మహత్య చేసుకుంది. పదేళ్ళకు రాథోడ్పై కేసు నమోదయ్యింది. ప్రత్యక్ష సాక్షి

మైనరు బాలికలపై వేధింపులు, అత్యాచారం, లైంగిక బలాత్కారంపై 20 ఏళ్ళుగా ఒక ప్రత్యేక చట్టం కావాలని ఐదూ పోరాడుతుంది. రెండేళ్లుగా తయారైన బిల్లు పార్లమెంటు స్టోర్ రూంలో పడివుంది. చట్ట ప్రకారం రాథోడ్ కు కనీసం రెండేళ్ళ కఠిన కారాగార శిక్ష పడాలి. కాని వున్న చట్టంలో బాలికలపై అత్యాచారం ప్రత్యేక అంశంగా లేదు. అత్యాచారానికి బెయిల్ యివ్వని కేసు గాదు. అత్యాచారం వేరు బలాత్కారం వేరు. కాలం చెల్లిన నిర్వచనాలు చట్టంలో నేటికీ కొనసాగుతున్నాయి. చట్టంలోని ఈ లోసుగుల్ని వాడుకునే రాథోడ్ తప్పించుకున్నాడు.

ఈ మొత్తం వ్యవహారం చట్టంలోని లోసుగుల్నే కాక తమ పదవిని, పలుకుబడిని వాడి నేరస్తులు ఎట్లా తప్పించుకోగలరో బయటపెట్టింది. వ్యవస్థలోని జబ్బుని, కుళ్ళునీ వెలికి తీసింది. న్యాయం, చట్టం అధికారానికి ఎట్లా సలాములవుతాయో చూపింది.

* * *

పై రెండు కేసులతో పాటు రాజమండ్రి అనూప కేసులో నిందితుడికి బెయిలు లభించడం పోలీసుల నిర్లక్ష్యానికి తాజా నిదర్శనం.. సందేహాలకు, వివాదాలకూ తావులేని ఆధారాలున్న అనూప కేసులో నేరస్తుడికి బెయిలు లభించడం ఏమిటి?

చార్జి షీటు దాఖలు చేయటంలో లోపం.. ఇది పోలీసుల పాపం... మరి అనూప ఆమె చెల్లెళ్ళ రక్షణ మాటేమిటి?

తివారీ కేసయినా, రుచిక కేసయినా, అనూప విషయం అయినా మహిళా సంఘాలు, బాధితుల మిత్రులు, మీడియా యుద్ధం చేయాలి. కేసు రిజిస్టరు కావడానికి, బాధితుల రక్షణకూ వారి సహకారానికి, సాక్షుల సేకరణకూ, సాక్షుల రక్షణకు కేసు కొనసాగించి శిక్ష పడటానికి ... ఆతర్వాత కూడా వీరే పని చేయాలి. దీనికి కొంత సమాజం, మేధావులు సామాజిక కార్యకర్తలూ సహకరించవచ్చు.

కాని పోలీసులు, అధికార యంత్రాంగం, ప్రభుత్వం, ప్రధాన రాజకీయ పక్షాల నేతలు వీరికి ఏ బాధ్యతా ఉండదు. ఎప్పుడయినా మరీ వత్తిడి వస్తే తప్పనిసరియితే ఓ ప్రకటన యిస్తారు. సానుభూతి ప్రకటిస్తారు. అంతే..

మీడియా ఇలాంటి కేసుల్ని శ్రద్ధతో చూపించడం ద్వారా ప్రజల దృష్టికి తెస్తున్నది.

ప్రజల ఆగ్రహం వలన కొన్నిసార్లు కొన్ని చర్యలు చేపట్టక తప్పని స్థితి కలుగుతోంది. అయితే మీడియా కేంద్రీకరణ చాలా పరిమితకాలం.

రోజు రోజుకీ పెరుగుతున్నటువంటి కేసులపై మహిళా సంఘాలు ఎంత మేరకు పని చేస్తాయి? ఎంతకాలం చేయగలుతాయి?

ఇటువంటివి పదేపదే జరుగుతున్నప్పుడు అవి పునరావృతం కాకుండా చూడాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వానిదే ఇటువంటి నేరాలపై చట్టాలు తేవటం, ఉన్న చట్టాల లోపాలు తొలగించడం అత్యవసరం.

ప్రతికేసు లోనూ, కేసులోని ప్రతీ అడుగుకీ సంఘాలు వత్తిడి చేయాలంటే అది అసాధ్యం. లైంగిక నేరాలపై స్పందించడం, నమోదు చేయటం, రక్షణ కల్పించడం, శిక్షలు విధించడం పోలీసు యంత్రాంగం, న్యాయ వ్యవస్థల రోజుల వారీ పనుల్లో భాగంగా జరగాలి. లేకుంటే సమాజం కంచే చేసు మేసినట్లు తయారవుతుంది.

తివారీ, రాథోడ్ల వంటి కేసుల వలన తేలిందేమిటి? పదవుల్లో ఉన్న రాజకీయ నాయకులు, పౌర అధికారులు, పోలీసు మిలటరీ అధికారులపై నేరారోపణలు వచ్చినప్పుడు వారిపై కేసు నమోదుకు రాజకీయ అనుమతి కావాలి అనే నియమం తొలగించాలి.

ఈ నియమం బ్రిటీష్ కాలంలో దొరల్ని రక్షించుకోవడానికి వెుదట పెట్టుకున్నారు. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత ఉన్నత పదవుల్లోని వారు వారి బాధ్యతల నిర్వహణ సందర్భంగా తీసుకునే చర్యల వలన జైలుకు పోకూడదనే మంచి లక్ష్యంతో దీన్ని కొనసాగించారు. అయితే ఆ లక్ష్యం మరుగున పడింది. రాను రాను ఈ సూత్రం వారిని, వారు సామాన్యుల్ని హత్య చేస్తే కాపాడటానికి, దాడులు చేస్తేనో, అత్యాచారాలు, బలాత్కారాలు చేస్తేనో అవినీతినుండో రక్షించడానికి సాధనంగా మారింది.

ఏ పౌర సమాజం, ఏ ప్రజాసామ్య దేశం ఒప్పుకోకూడని సూత్రం ఇది. రాథోడ్ని శిక్షించాలనుకునే నిజాయితీ పరులయిన కొందరు అధికారులు ఏంచేయలేని స్థితి ఈ సూత్రం వలన దాపురించింది. వారిపై నేరారోపణ చేసే ఆవకాశం ఉండాలి.

అట్లాగే అధికారులు, పోలీసు, మిలటరీ వారు చట్టపరిధిలోకి వస్తే వారి నైతికచైర్యం దెబ్బతింటుందనే వాదన

అద్దరహితం. ఈ అధికారపు అణిచివేతలో ఆక్రందించే అమాయక పౌరుల నైతిక స్థితి... అసహాయత ఎవరికీ పట్టదా? నేరం చేసి తప్పించుకునే అధికారుల వలన నిజాయితీగా వుండే వారి తోటి అధికారుల నైతికత దెబ్బతినదా?

పోలీసులు, రాజకీయ నాయకుల మధ్య సన్నిహిత సంబంధాలకు స్వస్తి పలకాలి. అత్యాచారం చేసి ఆత్మహత్యకు కారకుడయిన రాథోడ్ పై కేసు నమోదు చేయకపోవడానికి, అతను 19 ఏళ్ళు చట్టాన్నించి తప్పించుకోవడానికే కాక అతను పై పదవులు పొంది అత్యున్నత స్థాయికి పోవడానికి ఈ రాజకీయ సాన్నిహిత్యమే కారణం.

ఏ అధికారులయితే వారి అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేస్తారో వారిని తొలగించి వారికి శిక్ష విధించాలి. రుచిక సోదరునిపై తప్పుడు కేసులు పెట్టిన పోలీసు అధికారులను నేరస్తులుగానే పరిగణించాలి. ఇది ఇలాంటి ప్రతి సందర్భంలో దేశమంతా అమలు కావాలి.

అట్లాగే తన శక్తిగల వదలిని ఉపయోగించి కేసు జాప్యం అయ్యేలా చేసిన రాథోడ్ పై ఆయా చట్టం అమలు చేసే వ్యక్తులపై కూడా చర్య అవసరం. సాక్షులు ఇన్ని సంవత్సరాల కాలంలో మాయం కావడానికి తారు మారు కావడానికి ఈ జాప్యం కారణం. కాబట్టి జాప్యానికి కారకుల్ని కూడా నేరస్తులుగానే పరిగణించాలి. చట్టాన్ని ఉల్లంఘించినందుకు శిక్షించాలి.

మానవ హక్కుల సంఘాలకు, మహిళా కమిషన్ కు కూడా ప్రత్యేక అధికారాలు ఇవ్వాలి. వారు చెప్పిందాన్ని కొట్టి పారేసే స్థితి ఉండకూడదు.

బాధితులను, సాక్ష్యం చెప్పేవారిని రక్షించడానికి ప్రత్యేక పద్ధతులు ఉండాలి. తివారీ అధికారంనుండి బాధితులయిన యువతులకు బెదిరింపు ఫోనుకాల్స్ వచ్చాయి. రుచిక, ఆరాధన కుటుంబాలు అనేక హింసల్ని ఎదుర్కొన్నాయి. వీటిని అరికట్టేందుకు అవసరమయిన ప్రత్యేక చర్యలు వ్యవస్థీకృతం చేయాలి.

నార్కో ఎనాలిసిస్ లాంటి పరీక్షలు అధికారులు నేరం చేసినా వాడాలి. ఉన్నత న్యాయ స్థానాలు తాము యాంత్రికంగా ఉన్నామా? ఒత్తిడులకు ప్రలోభాలకు లొంగామా? న్యాయం జరిగిందా? అనేది లోతుగా ఆత్మపరిశీలన చేసుకోవాలి.

మీడియా 19 ఏళ్ళ తర్వాత రుచికరేసుపై స్పందించింది. దీనికి కారణాలేంటి? స్థానిక ఒత్తిడులు ఏ మేరకు పనిచేసాయో వారూ ఆలోచించుకోవాలి. అట్లాగే అనూప సంచలనం అక్కడితో అయిపోయింది. నిందితుడు బెయిల్ పై రావటం వార్త కాలేదు. మళ్ళీ ఏదన్నా జరిగాక మాత్రమే వార్త చేస్తారా?

చివరిగా 19 ఏళ్ళ పాటు రుచిక కుటుంబం, స్నేహితులతోపాటుగా అవసరం అయినప్పుడల్లా స్పందించింది. ఐదవ...

ధర్మాలు ఊరేగింపులు, కోర్టుకు హాజరు కావటం, మీడియా దృష్టికి తేవడం. అన్ని రకాల నేరస్తుడికి శిక్ష పడేందుకు పట్టు వదలక పోరాడింది.

ఎందుకంటే ఈ కేసు ఒక ఉదాహరణ. అట్లాగే తివారీ కేసు.... లైంగిక నేరాలలో ఉన్నత పదవుల్లో వారుంటే.... వారిని చట్టం ముందు దోషులుగా నిలబెట్టాలంటే ఎంత పోరాటం అవసరమో చాటింది.... చట్టాన్ని మార్చాల్సిన అంశాన్ని తక్షణ అవసరంగా ముందుకు తెచ్చింది.

నేరాలు జరిగినప్పుడు రాజకీయ వ్యవస్థ, పాలకులు పోలీసుల్ని, తమ సహచరుల్ని ఎన్ని రకాలుగా కాపాడతారో, ఎంతకు తెగిస్తారో, ఎన్ని ఎత్తులు చేస్తారో ఈ రెండు కేసులు ఉదాహరణ.

దీనిపై ఒక దేశవ్యాప్త చిరచరిత్ర అవసరం. ప్రజల అగ్రహం చట్టాన్ని మార్చాలి. ఇట్లాంటి వారిని కాపాడే నియంత్రాన్ని తొలగించాలి. ఐదవ పంట నిరంధరం బలోపేతం చేయాలి. లేదంటే భాగ్యులకు న్యాయం జరగదు. నేరం అందలం ఎక్కుతుంది. ★

అభయహస్తం ఫించన్ పథకం

ఇందిరా క్రాంతి పథకం కార్యక్రమము క్రింద మన రాష్ట్రంలోని ఒక కోటి ఇరవై ఐదు లక్షల మంది గ్రామీణ మరియు పట్టణ పేద మహిళలు స్వయం సహాయక సంఘాలుగా ఏర్పడి తదుపరి స్థాయిలో గ్రామ సమాఖ్యలు/స్లమ్ సమాఖ్యలు, మండల సమాఖ్యలు మరియు జిల్లా సమాఖ్యలను ఏర్పాటు చేసుకోవడం జరిగింది. తద్వారా అనేక ఆదాయ అభివృద్ధి కార్యక్రమములను విజయవంతముగా నిర్వహించుకుంటూ సభ్యులు పేదరికము నుండి బయట పడటానికి వ్యక్తిగతంగా, సామూహికంగా ప్రయత్నిస్తున్నారు.

ఈ రోజు మన మహిళల ఆర్థిక సామాజిక స్థితి ఒకసారి ఆలోచిస్తే, పొద్దు పొడిచిన దగ్గర నుంచి బాగా పొద్దుపోయే వరకు ఇంటి పని, వంట పని, బట్టలుతకడం, పొలము పని, పని....పని....పని...ఒక రోజు కాదు, నెల కాదు, సంవత్సరాల తరబడి వయస్సు పోయే వరకు పని చేస్తూనే వుంటారు.

ఎప్పుడూ నా పిల్లలు, నా భర్త, నా సంసారం అనే ఆలోచన తప్ప “నాకు” అనేది కలలో కూడా అనుకోరు. ఈ రూపాయి మిగిలితే నా పిల్లలకు పనికొస్తుందని, ఎంతో మంది మనలో తన కోరికలను, ఆలోచనలను చంపుకొని, సగం తిండితిని, మంచి బట్టలు కూడా కట్టుకోకుండా జీవిస్తున్నారు.

చివరికి ఏమయ్యింది...?

ముసలితనం వస్తుంది.

చూపు ఆనదు, కాళ్ళు కదలవు.

అనారోగ్యము, దమ్మిడి ఆదాయము వుండదు.

కొడుకులు, కోడళ్ళు వాళ్ళ వాళ్ళ పనిలో బిజీ, బిజీ, బిజీ...

చివరికి మనమే వాళ్ళకి అడ్డంగా వున్నామనే భావన.

కాని సంపాదన లేనప్పుడు ఆత్మీయత లేదు, ఆదరణ లేదు. అందరికీ బరువు అవుతున్నారు నేటి వృద్ధ మహిళలు. అట్టి వారికి జీవితముపై విరక్తి కలుగుతుంది. అందుకే కావాలి మన మహిళలకు వృద్ధాప్యంలో ఆదుకొనే భద్రత. ముసలితనంలో మనకుంటూ కొంత డబ్బు వుండాలి. డబ్బు వుంటే ఒకరిపై ఆధారపడాల్సిన అవసరము లేదు. ఒకరిని దేహీ అని చైతన్య మానవి



అదుకోవలసిన అవసరము లేదు.

సంపాదించే వయసులో వున్న సమయంలో కూడా భవిష్యత్ గురించి ఆలోచన చేయకుండా ఏ రోజు సంపాదన ఆ రోజునే ఖర్చు చేయటము, మరియు కొద్ది పాటి పొదుపులు మరియు ఆస్తులు సమకూర్చుకున్నప్పటికి అవి వృద్ధాప్య అవసరాలకు అదుకోని ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అనేక మంది వృద్ధ మహిళలు తమ వృద్ధాప్య జీవన గమనాన్ని ఎన్నో ఒడిదుడుకులతో గడుపుతున్నారు.

వృద్ధాప్యంలో మహిళలను ఆదుకునేందుకు అభయ హస్తం ఇందిరా క్రాంతి పథకం ఫించన్ పథకంను రూపొందించి ఫిబ్రవరి 6, 2009 న ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది.

ఫించన్, భీమా ప్రయోజనాలు మరియు ఉపకార వేతనాలు అందించే సమగ్ర సామాజిక భద్రత పథకంగా దీనిని రూపొందించటం జరిగింది.

పథకం యొక్క ఉద్దేశ్యాలు:

1. సభ్యురాలు సంపాదించే వయసులో రోజుకొక రూపాయి దాచుకుంటే దానికి జతగా ప్రభుత్వము కూడా మరొక రూపాయి చేర్చి, సభ్యులకు 60 ఏళ్ళు నిండగానే ప్రతినెలా స్థిరమైన ఆదాయము వచ్చే విధముగా సభ్యురాలు బ్రతికున్నన్ని రోజులు ఆర్థిక స్వేచ్ఛా మరియు మనో ధైర్యం కల్పించడం.

2. సభ్యురాలికి వృద్ధాప్యములో ఆసరాగా వుండే ఫింఛన్ తో పాటుగా సంపాదించే వయసులో అకాల మరణానికి లోనయితే భీమా కల్పించటం ద్వారా కుటుంబ సభ్యులకు సామాజిక భద్రత కల్పించడం.

3. సభ్యులు ఫింఛన్ ఖాతాలో జమ అయిన కార్పస్ (సభ్యురాలు కూడాబెట్టిన వాటాధనము, ప్రభుత్వ వాటాధనము, వడ్డీ) కూడా సభ్యురాలి కుటుంబ సభ్యులకు అందించుట జరుగుతుంది.

4. ఫింఛన్ ద్వారా సభ్యురాలికి సమాజంలో గౌరవం పెంచడం.

5. ఫింఛన్ నిశ్చింతగా గర్వంగా బ్రతకడానికి ఒక బరోసా మరియు ఆసరా లభించడం.

6. ఫింఛన్ ద్వారా సంఘంలో వున్న సభ్యురాలికి ఒక ఉద్యోగస్తురాలి వలె గుర్తింపు కల్పించడం.

అర్హతలు, ప్రయోజనాలు మరియు నియమ నిబంధనలు

అభయహస్తం ఫింఛన్, భీమా పథకములో చేరడానికి స్వయం సహాయక సంఘాలలోని మహిళా సభ్యులకు క్రింది అర్హతలు అవసరము.

అర్హతలు:

1. ఐ.కె.పి(ఇందిరా క్రాంతి పథకం) చే గుర్తించబడిన స్వయం సహాయక సంఘాల లోని సభ్యులు మాత్రమే. ఈ జాబితా సెర్ప్ నుంచి అందించబడుతుంది.

2. 18 సం॥రాల నుండి 60 సం॥రాల లోపు వయస్సు కలిగి వుండాలి. మొదటి అవకాశముగా ప్రస్తుతము 18 సంవత్సరాలకు పైబడిన అందరికీ అవకాశము కల్పించబడినది.

3. సంఘములోని మహిళలు తెల్ల రేషన్ కార్డు కలిగి వుంటేనే అర్హులు.

4. సభ్యురాలు కనీసం ఒక సంవత్సరం పాటు సంఘంలో చురుకుగా సభ్యురాలై వుండాలి. (01.12.08 నాటికి ఒక సంవత్సరము పాటు సంఘములో వుండి కనీసము 80% పొదుపు మరియు 80% హాజరు వుండాలి.)

సభ్యురాలి పై అర్హతలను స్వయం సహాయక సంఘం మరియు గ్రామ సంఘం ధృవీకరించాలి.

అభయ హస్తంపై భయం భయం

ప్రపంచంలోనే ఎక్కడా లేని రీతిలో వృద్ధులకు ఫింఛన్ పథకం ప్రవేశ పెట్టామని ప్రభుత్వ నేతలు ఊదరగొడుతున్నారు. పథకం ఉద్దేశ్యం మంచిదే అయినప్పటికీ అమలులో నిజంగా స్వయం సహాయక గ్రూపులకు అభయాన్ని ఇస్తుందా? లేక ఎన్నికల ప్రచారానికే పరిమితమైందా? అనే అనేక సందేహాలకు, ప్రశ్నలకు తావిస్తోంది. గ్రూపు సభ్యుల్లో పథకం పట్ల పలు అనుమానాలు, భయాలు, తాము 40 ఏళ్ళు డబ్బులు కడై, తరువాత మన కొచ్చేది ఏంటిలే అనే నిరాసక్తత ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తూ వున్నాయి.

ఐదవ రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా నవంబర్ 10 నుండి 15 వరకు ప్రతి జిల్లాల్లో పట్టణంలో ఒక వార్డు, ఒక గ్రామాన్ని ఎంచుకుని సర్వే చేసింది. ఐదవ రాష్ట్ర సెంటర్ నల్గొండ జిల్లాలోని సంస్థాన్ నారాయణ పూర్ మండలంతో పాటుచిమిర్యాల, కంకణాల గూడెం గ్రామాలలోని స్వయం సహాయ గ్రూపులలో సర్వే చేసింది. ఫింఛన్ పథకం పట్ల మిశ్రమ స్పందన గ్రూపు సభ్యులలో కన్పించింది. 55 నుండి 60 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సు వారు కష్టమైనా కడితే మంచిదేమో అంటుంటే 20 సంవత్సరాలు పైబడినవారు సుదీర్ఘకాలం వాయిదాలు కట్ట వలసి రావటంతో మనకెందుకులే అనే నిరాసక్తత వ్యక్తపరుస్తున్నారు. కొన్నిచోట్ల గ్రూపు సభ్యులకు పథకం గురించి తెలియజెయ్యకుండా వారి ఆమోదాన్ని తీసుకోకుండానే వారి పొదుపు డబ్బులు అకౌంటు నుండి ఫింఛన్ పథకానికి బదిలీ చేస్తున్నారు. ఫింఛన్ పథకంలో ఖచ్చితంగా చేరాలని సభ్యులపై వత్తిడి తెస్తున్నారని సభ్యులు చెబుతున్నారు.

చిమిర్యాల గ్రామంలో 25 స్వయం సహాయ గ్రూపులున్నవి. అభయహస్తం ఫింఛన్ పథకం గురించి ఎవరికీ అవగాహనే లేదు. 59 సంవత్సరాలు పైపడ్డ ఇద్దరు మాత్రమే. “ఏడాదికి 3,650 రూ॥ కట్టమన్నారు. అంత డబ్బు ఎక్కడి నుండి తేవాలి” అన్నారు.

రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా పొదుపు గ్రూపుల సభ్యులు పలు ఇన్సూరెన్స్ పాలీసీలు కట్టారు. అనేకచోట్ల జనశ్రీ భీమా యోజన కింద డబ్బు కట్టిన వారికి చనిపోయి సంవత్సరాలు గడుస్తున్నా డబ్బులు రావడం లేదు. ఇప్పుడు అభయ హస్తం ఫింఛన్ పథకం ద్వారా 500 రూ॥ ఫింఛన్ వస్తుందని ఆశపడుంటే, ఇప్పటికే వృద్ధాప్య, వితంతు ఫింఛన్ ద్వారా 200 రూ॥ పొందుతున్నవారికి దానిని మినహాయించి 300 రూ॥ మాత్రమే ఇస్తున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆదేశాల ప్రకారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వృద్ధాప్య, వితంతు ఫింఛన్ ను 400 రూ॥ జేస్తే ఇకవారికి ఈ పథకం కింద దక్కేది. వందరూపాయలు మాత్రమే.

ఏతా వాతా ఈ పథకాన్ని పరిశీలించినపుడు స్వయం సహాయ గ్రూపులు ప్రభుత్వానికి ఆర్థిక నిధులు సమకూర్చి పెట్టే సాధనంగా మారుతున్నాయా అనే అనుమానం వస్తూవుంది.

1. 2008 సం॥వరకు ఏర్పడ్డ గ్రూపులకే పరిమితం చెయ్యకుండా కొత్తగా ఏర్పడే గ్రూపులకు కూడా అవకాశం ఇవ్వాలి.

2. ఫింఛన్ పథకం వయస్సు పరిమితిని 60 సం॥రాల నుండి 55 సం॥రాలకు కుదించాలి.

3. ఫింఛన్ పథకంలో చేరాలా మానాలా అనే విషయాన్ని సభ్యుల ఇష్టానికే వదిలేయాలి. తప్పనిసరి చెయ్యకూడదు.

పై చర్యలతోపాటు ఇతరత్రా వస్తున్న లోపాలను కూడా సవరించినప్పుడు మాత్రమే అసలైన అభయహస్తం అవుతుంది.

నిబంధనలు:

1. ఈ పథకములో సభ్యత్వము పూర్తిగా స్వచ్ఛందము.
2. ఈ పథకములో చేరిన సభ్యురాలు కనీసం రోజుకు ఒక రూపాయి వాటా ధనంగా

చెల్లించాలి. దానికి ప్రభుత్వం రోజుకు ఒక రూపాయి మాత్రం జమ చేస్తుంది.

3. ఈ పథకంలో చేరిన మొదటి సంవత్సర వాటా ధనం మొత్తంగా బ్యాంకు ఫింఛన్ ఖాతాలో జమ చేయాలి.

4. రెండు సంవత్సరాల పాటు వరుసగా వాటా ధనము చెల్లించనట్లయితే, సభ్యత్వము రద్దు చేయబడుతుంది. అప్పటి వరకు సభ్యురాలి ఖాతాలో జమ అయిన సభ్యురాలి వాటాధనము మరియు వడ్డీ మాత్రమే సభ్యురాలికి తిరిగి చెల్లించడము జరుగుతుంది.

5. సభ్యులు జమచేసిన వాటాధనము మరియు ప్రభుత్వము జమ చేసిన వాటాధనము ఎల్.ఐ.సి లాంటి ప్రభుత్వరంగ షండ్స్, మేనేజర్ల వద్ద నురక్షిత పెట్టుబడులుగా ఉంచి దానిపైన వచ్చు వడ్డీని సభ్యురాలికి రూ.లు 500/- నుంచి ఆపైన ఫించన్ చెల్లింపు వుంటుంది.

6. 51 సంవత్సరాల పైబడి 60 సంవత్సరాలలోపు సభ్యులు పథకములో చేరినట్లయితే 60 సంవత్సరాలు దాటిన తరువాత ఫించన్ తీసుకోవాలంటే కనీసం 10 సంవత్సరాల వాటాధనము అనగా రూ. 3650/- చెల్లించాలి. 50 సంవత్సరములు పైబడిన వారు తాము చెల్లించవలసిన వాటాధనము తగు వాయిదాలలో చెల్లించాలి. ఆ తరువాతనే ఫించన్ పొందటానికి అర్హులు. ఉదా:-55 సం.రాల తర్వాత చేరినట్లయితే (3650/5=730) ప్రతి సంవత్సరం తప్పనిసరిగా 730/- రూపాయలు చెల్లించాలి.

7. ప్రస్తుతము మాత్రం 18 సంవత్సరముల పైబడిన అందరికీ ఈ సంవత్సరము కేవలం 18-60 సం.రాల వరకే పరిమితం. తరువాత సంవత్సరం నుండి కేవలం 18 నుండి 40 సంవత్సరాల లోపు వయస్సు ఉన్న సభ్యులకు మాత్రమే అర్హత వుంటుంది.

9. ప్రతి సంవత్సరము ఫిబ్రవరి మరియు మార్చి నెలలో మాత్రమే కొత్త సభ్యులను నమోదు చేసుకోవటము జరుగుతుంది.

ప్రయోజనాలు:

1. సభ్యురాలికి 60 సంవత్సరాలు నిండిన తరువాత ప్రతినెలా ఫించన్ చెల్లించబడుతుంది.

2. సభ్యురాలు పథకములో చేరిన వయస్సును బట్టి మరియు జమ చేసిన వాటాధనమును బట్టి ప్రతి నెలా కనీసము రూ. 500/- నుంచి రూ. 2200/- వరకు ఫించన్ పొందే అవకాశము వుంటుంది.

3. 18 నుంచి 59 సంవత్సరముల వయస్సు కల సభ్యురాలు చనిపోయినట్లయితే (ఫించన్ తీసుకోక ముందు) సభ్యురాలు చెల్లించిన వాటాధనము, ప్రభుత్వము జమ చేసిన వాటాధనము మరియు దానిపైన వచ్చిన వడ్డీ కలిపి నామినికి చెల్లించబడును. దీనితోపాటుగా

-సహజ మరణము అయితే భీమా ప్రయోజనము రూ. 30,000/-

-ప్రమాద మరణము అయితే భీమా ప్రయోజనము రూ. 75,000/-

-ప్రమాదము వలన శాశ్వత పూర్తి అంగవైకల్యం సంభవిస్తే రూ. 75,000/-

-ప్రమాదము వలన శాశ్వత పాక్షిక అంగవైకల్యం సంభవిస్తే రూ. 37,500/-
-చొప్పున కూడా చెల్లించబడుతుంది.

4. 60 సంవత్సరములు దాటిన సభ్యురాలు ఫించన్ తీసుకొనే సమయంలో మరణిస్తే, ఆ రోజుకి సభ్యురాలి ఖాతాలో ఉన్న నికర కార్పస్ మొత్తాన్ని నామినికి చెల్లించడము జరుగుతుంది.

5. 18 నుంచి 59 సంవత్సరాల వయస్సు కలిగిన సభ్యుల యొక్క ఇద్దరు పిల్లలకు 9వ, 10వ తరగతి, ఇంటర్మీడియట్ మరియు ఐ.టి.ఐ చదువుతున్నప్పుడు సంవత్సరానికి రూ.లు 1200/- ఉపకారవేతనము కూడా జనశ్రీ భీమా యోజన ప్రయోజనాల ద్వారా చెల్లించబడును.

మహాశక్తి

అమ్మంటే...

అనుభూతుల నెలవే కాదు
బాధ్యతల బరువు కూడా
పది నెలలు నిండటమంటే
భారం దించుకోవటం కాదు
పొత్తిళ్ళలో మూసిన పిడికిళ్ళకు
దిశా సర్దేశనం చేసే బాధ్యత
తలకెత్తుకోవడం

అమ్మతనమంటే...

ఆమాయకత్వం కాదు
మారుతున్న కాలంతో
మారలేక పడే సంఘర్షణ కాదు
రాబోయే ఉషోదయాలకు
చీకట్లు చీల్చే చిరుదివ్వెలనే కాక
కంచుకాగడాలను అందించే
మహత్తర శక్తి...అది
మహిని అవతరించిన స్ఫూర్తి

-ఆర్. దుర్గాప్రసన్న

పల్లె తల్లుల బతుకు ఆగమాగం

“గ్లోబల్ వార్మింగ్ తో ఉపాధికి ఉరి...నూతిలో జల లేదు...పొలాలకు నీళ్ళు లేవు,” ట్రిబ్యునల్ లో ప్రతిధ్వనించిన గ్రామీణ మహిళల ఆత్మఘోష

“నూతులు ఎండిపోతున్నాయి. చీళ్ళు నోళ్ళు తెరిచాయి. గతంలో రెండు నెలల పాటు మా భూములను, బతుకులను తడిపిన వానలు మరీ నల్లపూసలయిపోయాయి. గుక్కెడు నీళ్ళ కోసం మైళ్ళ దూరం పోవాల్సి వస్తోంది.” ఉత్తరప్రదేశ్ లోని సారాఖండ్ ప్రాంతానికి చెందిన ఇస్రావతి గోడు ఇది.

నిజానికిది ఒకరిద్దరి సమస్య మాత్రమే కాదు. మొత్తంగా గ్రామీణ భారతం స్వరం, స్వగతం ప్రాంత వ్యాప్తంలో దాగి వున్నాయి. రుతుపవనాలు గతించి, శృతి తప్పుతున్న ఎరువులు కష్టంగా ఈడుస్తున్న పల్లె తల్లుల ఆత్మఘోష అందులో ప్రతిధ్వనిస్తోంది. అర్థిక వ్యవస్థలో కీలక భూమిక పోషిస్తున్న గ్రామీణ స్త్రీల జీవితాలపై గ్లోబల్ వార్మింగ్ దుష్ఫలితాలను లోకానికి చాచేందుకు ఢిల్లీలో జరిగిన మహిళా ట్రిబ్యునల్ కు ఇస్రావతి....ఆమెలా కాయకష్టం చేసుకుని బతికే వందలాది మహిళలు హాజరయ్యారు. వాతావరణ మార్పుల్లో భాగంగా సంభవిస్తున్న కరువు, కాలరాలు, వరదలు, అతివృష్టి, అవాష్యుత వంటి విపరీణాలకు తొలి బాధితులు ఈ మహిళలేనన్న విషయాన్ని ట్రిబ్యునల్ చాటి చెప్పింది.

-మానవి డెస్క్

పసి మనసు

- జాజుల గౌరి

తన కథల సంపుటికి చాసో సాహిత్య పురస్కారం వచ్చిందన్నప్పటి నుండి గౌరికి పట్టరానంత ఆనందంగా వుంది.

తన చిన్నప్పటి బాల్యం, ఆ పరిసరాలు, అనుభవాలు, అద్భుతమైన ఆ అనుభూతులను కథలు కథలుగా రాసిందామె. అదే అనుభవాలసారం ఇప్పుడామెకు సాహిత్య పురస్కారాన్ని తెచ్చిపెట్టింది.

ఆ వార్త విన్నప్పటినుండి కండ్లు ఆనందంతో వర్షిస్తున్నాయి. గుండెల్లో జ్ఞాపకాల దొంతరలు దొర్లుతున్నాయి. మనసు బాల్యాన్ని తదుముతూ వెళ్తుంది. అమ్మా, నాయిన, తన కుటుంబ సభ్యులు చుట్టూ వున్న పచ్చని పంట పొలాలను దాటి “లోతుకుంట” ప్రాథమిక పాఠశాలలో తను స్కూలులో చేరిన మొదటిరోజు గుర్తుకొచ్చిందామెకు.

అక్కడ...అక్కడా!...నల్లని బోర్డుపై చాక్‌పీస్‌తో తెల్లని అక్షరాలు రాస్తున్న ఓ శాల్వీ క్లాసురూములోకి రాబోతున్న ఇద్దరమ్మాయిలను చూస్తూ “కొత్తగా స్కూలుకు వచ్చారా?” అంటూ చిరునవ్వుతో పలుకరిస్తుంటే...‘అవునమ్మా! నా బిడ్డలను గియ్యాలనే ఇస్కూల్ల జాయిను చేస్తున్న’ అంటూ జాయినింగ్ పేపరు చూపించింది. వెనుకనే వున్న లక్ష్మమ్మ.

ఆమె ఆ పేపరును తీసుకుంటూ “అమ్మాయిలవి ఏం పేర్లు?” అని అడుగగానే “గౌరమ్మ, గంగావతి” అంటూ చెప్తుంటే “ఇద్దరూ కవల పిల్లలా?” అని అడిగింది. ‘ఔనమ్మా! ఇద్దరూ ఆమడాలోల్లు ఇంటి కాడ ఒకటే సతాయిస్తున్నారని ఇస్కూల్లు వేస్తున్న. ఏడికి పోతే ఆడికి తొవ్వ పట్టుకొని వస్తుండ్రు” అన్నది లక్ష్మమ్మ. ఆ మాట వినగానే టీచర్‌కి నవ్వు వచ్చింది. ఆమె చిన్నగా నవ్వుతూనే “అట్లనా! నరే అక్కడ కూర్చోపెట్టు” అన్నది. క్లాసు లోపల మిగతా పిల్లలను చూపుతు. ఆమె పిల్లలను కూర్చోపెట్టి “పైలం బిడ్డా! అప్పటికి అన్నతో కలిసి రండి” అంటూ లక్ష్మమ్మ ఇంటికి వెళ్ళి పోయింది.

ఆమె అటు పోవడం చూసిన టీచర్ ఒకమ్మాయిని లేపి “ఆ ఇప్పుడు చెప్పు నీ పేరేమిటి?” అని అడిగింది. “గౌరాలు” అంది ఆ అమ్మాయి జంకు జంకుగా! లేచి నిలబడి. డురో అమ్మాయిని లేపి ‘నీపేరు’ అని

అడిగేసరికి “గంగాలు” అంటూ లేచింది. ఇద్దరూ భలే ఉన్నారే” అంటూ ‘సరే పలకలు తీసుకురండి” అంటూ దగ్గరికి పిలిచింది.

నల్లని పలకపై తెల్లని ముత్యాల్లాంటి అక్షరాలు అఅఇఈ...లు పిల్లలిద్దరికి కండ్లు మిలమిల మెరిశాయి. మురిపెంతో మూత్ర వంకరపోయింది వాళ్ళకి.

ప్రతిరోజు అన్నతో కలిసి స్కూలుకు పోవడం ‘అన్నమ్మ’ టీచర్ చెప్పిన అక్షరాలు నేర్చుకోవటము వారికి దినచర్య అయింది.

ప్రతిరోజు టీచర్ రాగానే రాసే అక్షరాలతో పాటు అక్కడి పరిసరాలు గమనించడం మొదలు పెట్టింది గౌరి.

ఒకటవ తరగతిలో చాలామంది పిల్లలు కిక్కిరిసి వున్నారు. క్లాసు బెల్లు అవగానే స్కూలు గ్రౌండులో వరుసలో నిలబడి విద్యార్థులందరూ “వందేమాతరం... వందేమాతరం ...సుజలాం సుఫలాం.. మలయజ శీతలాం...” అంటూ జాతీయగీతం, ఆ వెనువెంటనే ‘భారతదేశం నా మాతృభూమి. భారతీయులందరూ నా నహోదరులు. నేను నా దేశమును ప్రేమించుచున్నాను.” అంటూ తనకన్న పెద్దవాళ్ళైన విద్యార్థులు జాతీయగీతాన్ని, ప్రతిజ్ఞ పాఠాన్ని పాడుతుంటే సగం మూసి, సగం తెరిచిన కండ్లతో అందరిని చూస్తూ అనుకరిస్తూ పోయింది.

అది ఓ కొత్త అనుభూతినిచ్చింది గౌరికి. ఇంటి దగ్గరుండే ఆటపాటల కంటే స్కూలు వాతావరణం ఆమెలో కొత్త కొత్త ఆలోచనలకు పునాదులేసింది.

ఓ రోజు ఒకటవ తరగతిలో బ్లాక్‌బోర్డు మీద “అఅఇఈ”లు రాస్తున్న అన్నమ్మ టీచర్‌ను చూస్తూ, ఎప్పటికైనా నేను టీచర్ లాగా కావాలనుకుంది.

అలా కావాలంటే ఏం చేయాలో ఆ చిట్టి మనసుకు తెలియదు కానీ, ఎందుకనో అలా అనిపించింది. ‘అఅఇఈ....’ అంటూ గబగబా రాస్తున్న విద్యార్థులలో ఎవరు ముందుగా రాస్తే ఎవరు ఎక్కువ అక్షరాలు రాస్తే, వాళ్ళు ఆమె దృష్టిలో పడుతున్నారని గ్రహించి తను కూడా బాగా రాయాలని, బాగా చదవాలని నిర్ణయించుకుంది.

క్లాసు పిల్లలతో పోటీ పడి అక్షరాలు



నేర్చుకుంది. మాసిన బట్టలతో, చించిపిరి జుట్టుతో ముద్దుగా బొద్దుగా వుండే గౌరి అంటే క్రమక్రమేణా అన్నమ్మ టీచరుకు ఓ ప్రత్యేకమైన అభిమానం ఏర్పడింది. అందుకు కారణం అందరితో పోటీపడుతూ అక్షరాలు అవలీలగా నేర్చుకోవడమే! నేర్చింది వెనువెంటనే అప్పజెప్పటం...

గౌరి...ఎంత అందమైంది, ఎంత మురికి బట్టల్లో వుంది అన్న విషయం ఆ టీచర్ పట్టించుకోలేదు. తన విద్యార్థి బాగా చదువుతున్నందుకే ఆమె ఆనందించసాగింది.

అన్నమ్మ టీచర్ ఆదరాభిమానాలు గౌరి మనసులో చెరగని ముద్ర లేస్తున్నాయి. తను తొందరగా పెద్ద టీచర్ కావాలనీ, చిన్నప్పుడే బోలెడన్ని కలలు ఆ చిట్టి మనసులో.

అందుకు బలమైన పునాదిగా జరిగిన సంఘటన...ఒకనాడు లంచ్ అవర్‌లో అన్నమ్మ టీచర్ క్లాస్‌లో ఒంటరిగా వుంది. లంచ్ బెల్ ముందు పెట్టిన ఉప్పాను కాగితం పొట్లంలో పట్టుకొని వరండాలో కూర్చుని తింటున్న గౌరిని చూసి ‘గౌరి! ఇలారా!’ అని పిలిచింది.

గౌరి గబగబా ఉప్పాను తినేసి చేతులను స్వర్ణుకు తుడుచుకుంటూ “టీచర్” అంటూ దగ్గరికి వెళ్ళింది.

“అన్నం తినాలి” వక్కనే వున్న హోటల్‌కి వెళ్ళి మిక్చర్ తెస్తావా?” అంటూ అడిగింది.

ఓ..టీచర్” అంటూ గౌరి తలూపడంతో హ్యాండ్‌బ్యాగ్‌లోంచి డబ్బులు తీసి ఇవ్వగానే అవి తీసుకొని పరుగెత్తికెళ్ళి అంతే వేగంగా మిక్చర్ పొట్లాంతో తిరిగి వచ్చింది.

అవేగానికి గాలికి జుట్టంతా చెదిరి ముఖంపై చిరు చామటలు. గౌరిని మురిపెంగా చూస్తూ “థాంక్స్” అంటూ పొట్లాం తీసుకుంటూ ‘అన్నం తిన్నావా?’ అంటూ అడిగింది.

“ఉక్క తిన్న టీచర్” అంది

“అదినాకు తెల్సు. నువ్వు టీఫెన్ తెచ్చుకున్నావా? అని అడిగింది.

“లేదు” అంటూ సమాధానం.

“సరే చేయి కడుక్కోని

రాపో” అంటూ చెప్పేసరికి గౌరిచేతులు కుదుక్కుని వచ్చేంతలో టీఫెన్ బాక్సు మూతలో అన్నం పెట్టి పక్కనే ఆవకాయ పెట్టి మిక్చర్ కూడా పోసి ‘గౌరి తిను’... అంటూ పిలిచింది. జంకు జంకుగానే పక్కనే కూర్చుని భోజనం చేసింది.

ఆ చిన్ని జీవితంలో అప్పటి వరకు చూడని రుచి, ఆ అన్నంలో అప్పటి వరకు అనుభవించని టీచర్ ప్రేమ, ఆ స్పర్శలో తనపైన బలమైన నమ్మకాన్ని పెంచింది.

ఒకటవ తరగతిలో అన్నమ్మ టీచర్ ప్రేమకు, ఆదరణకు నోచుకున్న గౌరి ఆమెనే గమనించసాగింది.

ఒకనాడు అన్నమ్మ టీచర్ని మిగతా టీచర్లందరూ గేలి చేసారు. “ఏమిటి మీ శిష్యురాలి మీద అంత ప్రేమ” అని. ఆ మాట విన్న గౌరి తల కిందికి దించుకున్నా, చెవులు రిక్కించి వింటున్నది. టీచర్ ఏం చెప్తుందోనని

“గౌరి బాగా చదువుతుంది. చురుకైంది. బాగా చదివితే పైకొస్తుందనుకుంటున్నా” అన్నది.

ఆ మాటలు గౌరిలో బలమైన ముద్రవేసింది. ఒకటి, రెండు క్లాసులు దాటింది. అయినా సరే ఉదయం అసెంబ్లీలో మాత్రం సగం కండ్లు తెరిచి దొంగతనంగా టీచరునే చూసేది.

ఒకసారి అన్నమ్మ టీచరు వారం రోజులు స్కూలుకు రాకపోయేసరికి గౌరి మనసులో ఆందోళన మొదలైంది. మరుసటి వారం అసెంబ్లీలో వున్నప్పుడు అన్నమ్మ టీచర్ ఎర్రటి కండ్లతో ఏడుపును ఆపుకుంటూ విద్యార్థుల ముందు నిల్చింది.

గౌరికి టీచర్ను ఆస్థితిలో చూసేసరికి ఏడుపు ముంచుకొచ్చి “క్లాసులోకి వెళ్లినాక గోడచాటు చేసుకొని కల్లోతుకుంది. తనకు టీచర్తో మాట్లాడాలని బలంగా వున్నా క్లాసులు వేరవడంతో మాట్లాడలేకపోయింది.

ఒకనాడు అన్నమ్మ టీచర్ తన బాబును స్కూలుకు వెంట తీసుకొచ్చింది. తరగతి పెద్ద

పిల్లలు ఆ బాబును మురిపెంగ ఎత్తుకొని ముద్దాడుతూ ఆడిస్తుంటే, గౌరి! ఆ బాబు దగ్గరికెళ్ళి అతనిని ఆడించాలని ఎంతగానో ప్రయత్నించింది. కానీ ఆ ఛాయలకు కూడా వెళ్ళలేకపోయింది. కారణం చింపిరి జుత్తుతో, మాసిన బట్టలతో అదోలా వున్న తన ఆకారం కారణము తనకు అర్థమయిన వెంటనే పక్కకు జరిగిపోయింది.

రోజులు గడుస్తున్నాయి. అన్నమ్మ టీచర్ మొదటి తరగతిలో తనను గుర్తించినట్లుగానే ఇప్పుడు కూడా తనను గుర్తించాలని ఆ వసి మనసు తహతహలాడింది. కాని ఆమె మాత్రం గౌరి ఛాయలకు కూడా రాలేదు. గౌరికి కారణం అర్థం కాలేదు. మరికొన్ని రోజుల తర్వాత ఆమెకు అల్వాల్ స్కూల్కు ట్రాన్స్ఫర్ అయింది.

టీచర్ అందరి దగ్గర సెండాఫ్ తీసుకుంటున్నప్పుడు ఆ వసి మనసు మౌనంగా రోధించింది. వెళ్ళిపోతున్న తనను చూస్తూ టీచర్ ఎప్పటికైనా నేనుకూడా టీచర్ ను అవుతాననుకుంది.

సంవత్సరాలు గడిచాయి. మళ్ళీ ఆ వసి మనసు అల్వాల్ స్కూలుకు పరిగెత్తింది.

అక్కడికెళ్ళి టీచర్ కోసం వాకబు చేస్తే, ఆమె అక్కడుంచి కూడా ట్రాన్స్ఫర్ అయి వెళ్ళిపోయిందని తెల్సి నిరాశగా వెనుదిరిగింది.

కాని గౌరికి ఆదర్శమైన అన్నమ్మ టీచర్ ఆమెలో కొత్త భావనలకి ఊపిరిలూదింది. చదువుతున్న దశలోనే అక్షరాలను ఆలంబనగా చేసుకుని సాహిత్యరంగంలో గౌరి మనసులో అఆఇఈ”లు నేర్పిన అన్నమ్మ టీచర్ పట్ల ఎనలేని అభిమానం గూడు కట్టుకుంది.

ముప్పై సంవత్సరాల తర్వాత కూడా ఆమె గురించి వాకబు చేసి దర్గా దగ్గరున్న హైస్కూల్లో తన ప్రియమైన టీచర్ ఉన్నదని తెల్సి అక్కడికి వెళ్ళింది.

“వ్హ్...” అశతో వెళ్ళిన గౌరికి నిరాశే ఎదురయింది. లాస్ట్ మంత్ లోనే టీచర్ రిటైరయ్యారని తెల్సి అడ్రస్, ఫోన్ నెంబర్ తీసుకొని వెనుతిరిగింది.

తనని కలవాలన్న ఉద్దేశంతో ఫోన్ చేసింది. అవతల ఫోన్ రింగ్ అవుతున్న శబ్దం. గౌరి గుండెల్లో రైల్లు పరుగెడుతున్నాయి. అవతల నుండి “హలో” అంటూ ఓ స్త్రీ గొంతు.

“హలో! హలో! నా పేరు గౌరీ అండి, నేను అన్నమ్మ టీచర్తో

మాట్లాడాలనుకుంటున్నాను. ఆమె ఉన్నారా?” అంటూ అడిగింది.

“ఆ...నేనే...అన్నమ్మని...” అంటూ మీరెవరు? ప్రశ్నించిందామె!

గౌరి ఆనందంతో ఉక్కిరి బిక్కిరయింది. మాటలు తడబడ్డాయి. “టీచర్, నేను గౌరిని గుర్తుందా? లోతుకుంట ప్రాథమిక పాఠశాలలో 30 సంవత్సరాల క్రిందట మొదటి తరగతిలో కవల పిల్లలుగా ఉండి చదివాం చూడండి. గుర్తుందా? టీచర్ మీకు గుర్తుందా? అదే టీచర్ ఒకనాడు లంచ్లో మీరు నాకు టీఫెన్ మూతలో అన్నం పెట్టారు. గుర్తుకొచ్చానా? అదే... అదే... టీచర్ నేను 3వ తరగతిలో ఉన్నప్పుడు మీ అమ్మగారు చనిపోయారు. మరొక్క సంఘటనేమిటంటే “నేను 4వ తరగతిలో ఉన్నప్పుడు స్కూలుకు మీ అబ్బాయిని తీసుకొచ్చారు. పేరు....పేరు... ఆ నానీ. నానీ కదా! టీచర్” అంటూ తనను తాను తన ఉనికిని తన రూపాన్ని అన్నమ్మ టీచర్కు గుర్తుచేసే ప్రయత్నం చేసింది గౌరి.

కానీ అవతల్నుంచి ఎలాంటి స్పందన లేదు. ఓ వేడి నిట్టూర్పు తర్వాత “అమ్మ నువ్వు నా స్టూడెంట్వే అయి వుండవచ్చు. 30 సంవత్సరాల తర్వాత.. అదీ ఒకటవ తరగతి ... ఎంతో మందికి నేను పాఠాలు చెప్పాను. అందులో ఎవరని అనుకునేది. అయినా ఎంతోమంది టీచర్లు నా తరువాత నీకు చదువు చెప్పారు. నా మీదే నీకు ఎందుకంత అభిమానం? అంటూ అడిగి ఏమైనా కాని ఎవరో నా గురించి వచ్చి పుస్తకం యిచ్చి వెళ్ళారని తెల్సింది. అది నువ్వేనా? సంతోషం అమ్మా! నా స్టూడెంటును రచయిత్రిగా చూడడం సంతోషాన్నిచ్చింది.” అని ఆగింది.

టీచర్...టీచర్... నేను మిమ్మల్ని చూడాలనుకుంటున్నాను గౌరిలో ఆర్త్రత, ఆత్మత, అర్థింపు ముప్పిరిగొంటున్నాయి.

“సారీ అమ్మా! నా విద్యార్థినిగా నా ఆశీర్వాదం నీకెప్పుడూ ఉంటుంది. నేను అండర్ మెడికల్ ట్రీట్మెంట్లో ఉన్నాను నన్ను కలవద్దు” అంది. సమాధానం లేని ప్రశ్న విని గౌరి నిరుత్సరాలయింది. మళ్ళీ మళ్ళీ దూరంగా టీచర్కి ఎంతో దూరంగా వెనక్కి వెళ్ళిపోతున్న బాధ... టీచర్కి ఏమైందోనన్న ఆత్మత ...తన టీచర్కి ఎంతోమంది విద్యార్థులున్నా... తనకు మాత్రం .. తను ఆదర్శం కదా” తను ఒక్కతే కదా! అనుకుంటూ గౌరి మనసు మౌనంగా రోదించింది.

అమర వీరుల త్యాగఫలాన్ని వృధాకానివ్వరాదు

సాహసవంతుల జీవితాలు అలాగే
వుంటాయి.....

కథలో కల్పితాలో అనిపిస్తాయి. కానీ
అవి వాస్తవాలు. వాస్తవం కల్పన కన్నా
విచిత్రంగా వుంటుందనే నానుడిని
రుజువుచేసే జీవిత సత్యాలు. అరవై
తొమ్మిదేళ్ళ కిందట దుర్గాభాభీ చూపిన
సాహసం, స్వాతంత్ర్య సమరయోధుల
పరిరక్షణ కోసం సివంగిలా దూసుకుపోయిన
వైనం ఇలాంటివే! కాలగతిలో కలిసిపోయినా
అవి కల కాలం గుర్తుంటాయి.

యాభయ్యేళ్ళ స్వతంత్ర భారత్ కి
జనం నీరాజనం పడుతున్న నేపథ్యంలో
దుర్గాభాభీ తెగువను అవలోకించాలి.
భగత్ సింగ్ లాంటి అమరవీరులతో గళం
కలిపి స్వాతంత్ర్య సమరంలో కదం తొక్కి
కర్తవ్యమృఖంగా సాగిపోయిన దుర్గాభాభీని
తొంభయ్యే పదిలో నున్న ఆ వీరవనిత
అనుభవాల్ని పఠితలకు అందజేస్తున్నాం.

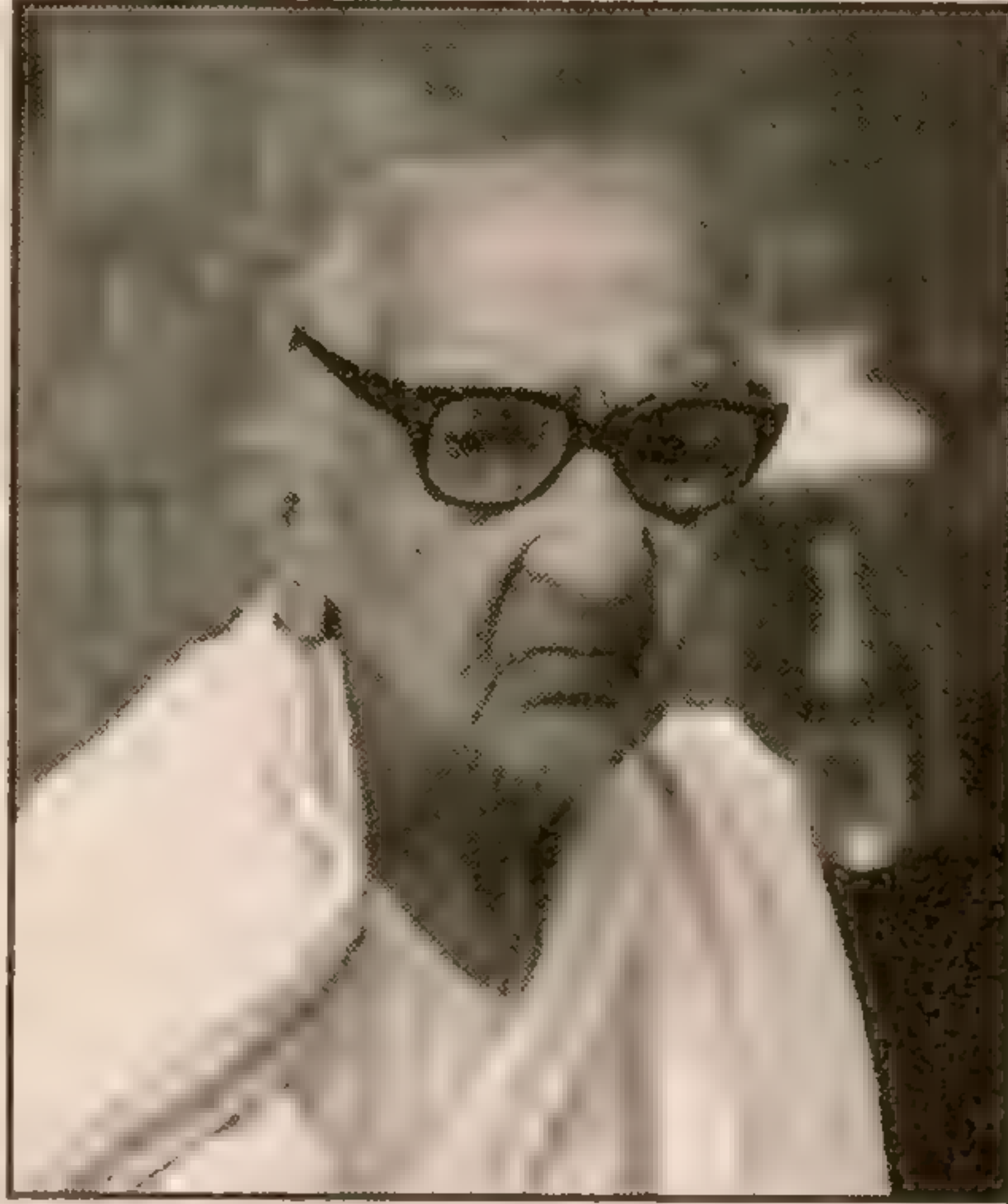
“భాభీ....” తలుపు తెరుస్తూనే
ఆ ముగ్గురూ లోనికి ప్రవేశిస్తూ ఆమెను
పలకరించారు.

చీకట్లో దుర్గాభాభీ ఆ యువకుల్ని
పోల్చుకోలేకపోయారు. పైగా వాళ్ళు మారు
వేషాల్లో వున్నారు.

లాహోర్ లో ఆ ఇంటిమీద పోలీసుల
నిఘావుంది. ఇంటి యజమాని భగవతీ
చరణ్ వోహ్రా, ఆయన భార్య దుర్గాబాయిలపైన
సి.ఐ.డిల దేగకళ్ళు చురుగ్గా ప్రసరిస్తున్నాయి.
ఉదయం ఆరు నుంచి రాత్రి పది గంటల
వరకూ ఇంటి చుట్టూ సివిల్ డ్రెస్ లో పోలీసుల
కాపలా..... ఆవరణలో ఎగిరే సీతాకోక
చిలుకల్ని సైతం గుప్పెట్లో తీసుకుని రెక్కలు
విరుస్తున్నారు.

ఆ రోజు సెప్టెంబరు 19, 1928
లాలాలజపతిరాయ్ మృతికి కారకుడైన
అసిస్టెంట్ కమిషనర్ సాండర్స్ ను హతమార్చి
రాత్రి పదిన్నర తర్వాత ఆ ముగ్గురూ భగవతీ

- దుర్గా భాభీ



చరణ్ వోహ్రా ఇంట్లోకి ప్రవేశించారు. ఆయన
శ్రీమతి దుర్గాబాయిని “భాభీ” (వదిన గారూ)
అంటూ పిలిచారు. రక్తసిక్త హస్తాలతో తప్ప
స్వాతంత్ర్య ఫలాన్ని అందుకోలేమని విశ్వసించే
అజ్ఞాత యోధులంతా ఆమెను “భాభీ” అని
పిలిచేవారు. ఆరోజు దుర్గాబాయి తమ ఇంట్లో
ఒంటరిగా వున్నారు. ఒక్క క్షణం తడబడినా
ఆ తర్వాత ఆ ముగ్గురూ యువకుల్ని
పోల్చుకున్నారామె.

భగత్ సింగ్, సుఖ్ దేవ్, రాజ్ గురు...

పోలీసుల ముట్టడి నుంచి
తప్పించుకునే మార్గం కోసం అప్పటికప్పుడు
ఘోషాన్ని రచించాడు సుఖ్ దేవ్.

“భాభీ మా ముగ్గురిలో ఏ ఒక్కడు
తప్పించుకున్నా చాలు.. బ్రిటిష్ సైన్యాన్ని
ఆటాడిస్తాం” అన్నాడు సుఖ్ దేవ్.

“నేనేం చెయ్యాలో
చెప్పండి” దుర్గాబాయి తొణక్కుండా అడిగింది.
సుఖ్ దేవ్ వివరించాడు.

“తప్పకుండా...” ఆలోచించడానికి
వ్యవధి తీసుకోకుండానే వెంటనే దుర్గాబాయి
కదిలింది.

మర్నాడు సాయంత్రం

లాహోర్ రైల్వే స్టేషన్ అం

గుళమంగుళం లోనూ పోలీసుల బూట్ల
చప్పుడే. కలకత్తా వెళ్ళే మెయిల్ కాసేపట్లో
బయలుదేరాలని పొగలు కక్కుతోంది.

ఆ సమయంలో పొదుగైన కారొకటి
స్టేషను పోర్టికోలో ఆగింది. డ్రైవర్ పక్కనే
కూర్చున్న నౌకరు కిందికి దిగి, కారు వెనక
తలుపుల్ని తెరిచాడు. అందులోంచి అమెరికన్
దంపతులు చేతిలో చెయ్యి వేసుకుని కిందికి
దిగారు. వినప్రముడైన నౌకరు వాళ్ళను
అనుసరించాడు. ముగ్గురూ ప్లాట్ ఫారం
చేరుకున్నారు. నౌకరు షన్ డక్లను
కంపార్టుమెంట్ దగ్గరకు గబగబా వెళ్ళి తలుపు
తెరిచాడు. అమెరికన్ దంపతులు అందులోకి
వెళ్ళగానే వాళ్ళ సామాను కూడా అందులో
చేర్చాడు. స్టేషన్ గంట మోగింది. స్టీమ్
ఇంజన్ కూతపెట్టింది. లాహోర్ నుంచి
మెయిల్ కలకత్తా వైపు దూసుకుపోయింది.

సాండర్స్ ను చంపినవాళ్ళ కోసం
గాలిస్తూన్న పోలీసులు ప్లాట్ ఫారం మీదే
మిగిలిపోయారు. కలకత్తాలో బండి దిగిన
అమెరికన్ దంపతుల్ని, నౌకరునూ స్టేషన్ లో
రిసీవ్ చేసుకున్న భగవతీ చరణ్ వోహ్రా
ఆనందంతో పులకించిపోయాడు.

“నా వివాహం సాఫల్యమైంది!
దుర్గా... నీతో జీవితం పంచుకుంటున్నందుకు
గర్విస్తున్నాను” అమెరికన్ గృహిణి వేషంలో
వున్న తన భార్యను అభినందించాడు భగవతీ
చరణ్ వోహ్రా.

అమెరికన్ భర్త వేషంలో లాహోర్
నుంచి కలకత్తా చేరుకున్న భగత్ సింగ్.
నౌకరులా నటించిన సుఖ్ దేవ్ దుర్గాభాభీకి
కృతజ్ఞతలు తెలియజేశారు. హింసామార్గం
ద్వారా స్వాతంత్ర్యాన్ని సంపాదించాలని
పోరాడుతున్న అజ్ఞాత బెంగాల్ యోధుల వద్ద
బాంబుల తయారీని నేర్చుకుంటున్న
భగవతీచరణ్ భగత్ సింగ్, సుఖ్ దేవ్ లను
పరిరక్షించటానికి తన శ్రీమతి చూపిన
తెగువను శ్లాఘించారు.

అరవై తొమ్మిదేళ్ళనాటి ఈ సంఘటన
ఎప్పుడూ తలుచుకున్నా హృదయం

వులకిస్తుంది. ఉరికంబానికి చిరునవ్వు సమాధానంగా నిలిచిన భగత్ సింగ్ ను రక్షించడం కోసం దుర్గాబాయి చూపిన తెగువ ఆదర్శప్రాయంగా నిలుస్తుంది.

ఒకేదారిలో

1907, అక్టోబరు ఏడోతేదీన అలహాబాదులో జన్మించిన దుర్గాబాయి బాల్యంలోనే స్వాతంత్ర్యోద్యమం వైపు మొగ్గుచూపారు. అప్పట్లో అతివాదులని పేర్కొనే వర్గంపట్ల ఆమెకు సానుభూతి హెచ్చు. దుర్గాబాయి భావాలకు అనుగుణంగా ఆమె వివాహం భగవతీ చరణ్ వోహ్రాతో జరిగింది. విప్లవకారులతో సంచరిస్తూ రహస్య స్థావరాలలో మారణాయుధాల్ని తయారుచేసే భగవతీ చరణ్, దుర్గాబాయి ఆశయాలకు నరితగాగారు. 1920 దశకంలో ఆ దంపతులు ఎందరో అజ్ఞాత యోధులకు ఆశ్రయమిచ్చారు. ఆమె గృహాన్ని రహస్య స్థావరంగా మార్చివేశారు. భగత్ సింగ్ లాంటి జాతిరత్నాలతో కలిసి దేశమాత స్వేచ్ఛ కోసం అలజడి, ఊపిరిగా, ఆందోళన ధ్యేయంగా, తిరుగుబాటు బావుటానెగరేసారు. వారి ఇళ్ళమీద సి.ఐ.డిల నిఘా, పోలీసుల సోదాలు లేకుండా పొద్దుపోయేది కాదు.

1928లో కలకత్తాలోని కాంగ్రెస్ సమావేశం తర్వాత భగవతీచరణ్ వోహ్రా బెంగాల్ యోధుల విప్లవ రాజకీయాలపట్ల ఆకర్షితులయ్యారు. సాయుధంగానే తప్ప శాంతి ప్రవచనాలతో సాతంత్ర్యం సిద్ధించదని బలంగా విశ్వసించారు. కలకత్తాలో సుశీలాదీదీ ఆయనకు సహకరించారు.

అసిస్టెంట్ పోలీస్ కమిషనర్ సాండర్స్ ను వధించిన భగత్ సింగ్ బృందం తమ పగను తీర్చుకున్న తర్వాత భగత్ సింగ్, సుఖదేవ్ లను కలకత్తాకు తీసుకువెళ్ళడంలో దుర్గాబాయి, భగవతీ చరణ్ వోహ్రాలు ప్రముఖ పాత్ర వహించారు. ఆ తర్వాత కలకత్తాలో అజ్ఞాత బృందం ఎత్తుగడలను రచించింది. వాటిని అనుసరించి వోహ్రా, దుర్గాబాయిదంపతులు విడిగా జీవించాల్సి వచ్చింది. సుశీలాదీదీ నహాయంతో దుర్గాబాయి ఢిల్లీ చేరుకున్నారు. అసెంబ్లీ బాంబు ఉదంతం నమయంలో ఆమె ఢిల్లీలోనే వున్నారు. మీరట్ ఉదంతం నమయంలో భగవతీచరణ్ ఇంటిపై

పోలీసులు దాడి చేశారు. ఆ సమయంలో భర్తకు దూరంగా ఒంటరిగా వుంటున్న దుర్గాబాయికి సుశీలాదీదీయే తోడుగా నిలిచారు. తమ గృహంలో ముఖ్యమైన పత్రాల్ని, సామగ్రిని విప్లవకారులకు చేరవేయడంలో దుర్గాబాయి అద్భుత సాహసాన్ని ప్రదర్శించారు. తన దుస్తుల్లో మారణాయుధాల్ని దాచుకుని పోలీసుల కళ్ళు కప్పి యోధులకు చేరవేశారు.

రోజుకో వేషంతో...

లాహోరు కుట్ర కేసు సందర్భంలో కోర్టులో పోరాడుతున్న భగత్ సింగ్ తో సహా పదహారు మంది విప్లవకారుల కోసం వీధుల్లో తిరిగి నిధుల్ని సేకరించారు. అజ్ఞాత బృందాలకు సమాచారాన్ని, ఆయుధాల్ని అందజేయడం కోసం ఆమె దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో వి వి డ్ ప్రాంతాల్లో తలదాచుకున్నారు. ఒక్కో ప్రాంతంలో ఒక్కో పేరుతో చెలామణీ అయ్యేవారు. అప్పట్లో దుర్గాబాయిని నిర్బంధించాలని పోలీసులు ఎంతలా ప్రయత్నించినా వీలుకాలేదు. ప్రాంతానికో పేరూ, రోజుకో వేషంతో మసలే దుర్గాభాభీ ఫోటో కూడా పోలీసులకు చిక్కలేదు. లాహోర్ లో భగత్ సింగ్ బృందంపై కేసు విచారణ జరుగుతున్న సమయంలో రహస్య స్థావరాలలో వున్న విప్లవకారులకు ఆమె కొరియర్ గా వ్యవహరిస్తున్నారన్న నెపం మీద పోలీసులు దుర్గాబాయిని అరెస్టు చెయ్యాలని వచ్చారు. ఆరోజు రాత్రి పదకొండు గంటలకు ఆమె లాహోరులో తమ ఇంటిని పూర్తిగా విడిచిపెట్టి సమరవాహినిలో లీనమైపోయారు.

బాపూజీతో సమావేశం....

భగత్ సింగ్ బృందంపై కేసుల్ని రద్దుచేయించాలని, వారిని తక్షణమే విడిపించడానికి అన్ని విధాలుగా ప్రయత్నించాలని విప్లవకారులు నిర్ణయించారు. అందులో భాగంగా గాంధీజీని కలుసుకుని పరిస్థితిని వివరించే పనిని దుర్గాబాయి, సుశీలా, లజ్జావతిలకు అప్పగించారు. బాపూజీతో సమావేశాన్ని దుర్గాబాయి తమ అనుభవాల్లో విపులంగా రాసారు.

“మహాత్ముణ్ణి కలుసుకుని చంద్రశేఖర్ ఆజాద్ సందేశాన్ని అందజేశాను. వైస్రాయి ఇర్విన్ తో కుదుర్చుకునే ఒప్పందంలో-

భగత్ సింగ్ బృందాన్ని నిర్బంధం నుంచి విడిపించడంతో పాటు వారిపై విధించిన మరణశిక్షను కూడా రద్దుచేసే షరతులు వుండాలనే వాటిని అంగీకరిస్తే అజ్ఞాతంగా పోరాడుతున్న విప్లవకారుల వర్గం లొంగిపోతుందనే బాపూజీకి తెలియజేశాను. మార్గాలు వేరైనా మా ప్రతిపాదనను హర్షించారు. తప్పకుండా ప్రయత్నిస్తానని హామీ ఇచ్చారు కూడా. అయితే బాపూజీ ప్రయత్నాలు ఫలించలేదని ఆ తర్వాత తెలిసింది” అంటూ 1930లో బాపూజీని తాను కలుసుకున్న ఘట్టాన్ని దుర్గాభాభీ తన అనుభవాల్లో పేర్కొన్నారు.

విఘాతం

అనుకున్నది సాధించడానికి అకుంఠిత దీక్షతో కృషిచేస్తున్న తరుణంలో దుర్గాబాయిని కోలుకోలేనంత విఘాతానికి గురిచెయ్యాలని విధి ప్రయత్నించింది. పంజాబ్ లో రావి నది ఒడ్డున నుభదేవ్ తో కలిసి తాను రూపొందించిన బాంబును పరీక్షిస్తున్న భగవతీచరణ్ వోహ్రా అకస్మాత్తుగా బాంబు పేలడంతో అక్కడికక్కడే మృతి చెందారు. భర్త మరణం దుర్గాబాయిని క్షణ కాలం దిగ్భ్రమకు గురిచేసినా ఆమె దీక్షకు ఆటంకం కాలేదు. భగవతీ చరణ్ మరణవార్త విన్న వెంటనే దుర్గాబాయి కాసేపు కళ్ళు మూసుకున్నారు. అంతలోనే ఏదో నిర్ణయానికి వచ్చి ఆమె తెరిచిన కళ్ళలో ఒక్క చుక్కైనా నీరు కనిపించకపోవడం విప్లవకారుల బృందాన్ని ఆశ్చర్యంలో ముంచెత్తింది.

“ఆయన మరణం...మన పథకానికి ఆటంకం కాకూడదు. భగత్ సింగ్ బృందాన్ని విడిపించడం కోసం వెనుకంజ వేయగూడదు...” అన్నారామె.

బహవల్ పూర్ బాంబు పేలుడు తర్వాత విప్లవకారుల బృందం చెదిరిపోవాల్సి వచ్చింది. భగత్ సింగ్ బృందాన్ని ఉరి తియ్యడానికి రంగం సిద్ధమవుతున్న సమయంలో ఆమె ఢిల్లీకి వెళ్ళారు. మహాత్ముణ్ణి మరోసారి కలుసుకున్నారు. అయినా ఫలితం లేకపోయింది.

ప్రతీకారం....

భగత్ సింగ్, సుఖదేవ్, రాజ్ గురుల ఉరి దుర్గాబాయిని తీవ్రంగా కలచివేసింది. బ్రిటీష్ ఏలికలపై ప్రతీకారేచ్ఛతో

చెలరేగిపోయారామో. ఆ సమయంలో ముంబాయికి చెందిన పోలీసు కమిషనర్‌ను కాల్చిచంపాలని ఆమె నిశ్చయించుకున్నారు. అయితే గట్టి భద్రతా చర్యలవల్ల ఆ పని వీలుకాలేదు. లెమింగ్స్ రోడ్డులోని పోలీస్ స్టేషన్ ఎదురుగా, ప్రభుత్వ నివాసం నుంచి బయటకు వస్తున్న ఆంగ్లేయ అధికారి వాహనంపైన ఆమె తుపాకీతో కాల్పులు జరిపారు. గవర్నర్ భద్రత కోసం విధి నిర్వాహణలో వున్న ఇద్దరు పోలీసులు, ఒక యూరోపియన్ మహిళ మరణించారు. భాబీ ఈ దాడిని నిర్వహించి, పోలీసుల కళ్ళు కప్పి దాదర్ నుంచి పరారయ్యారు.

దుర్గాబాయి, భగవతీ చరణ్‌లకు లాహోర్‌లో మూడు ఇళ్ళు వుండేవి. వాటిని బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం జప్తు చేసింది. 1931లో

ఫిబ్రవరి 27 తేదీన అలహాబాద్‌లోని అట్రెప్ట్ పార్క్‌లో పోలీసులతో జరిగిన సంఘర్షణలో చంద్రశేఖర్ ఆజాద్ వీరమరణం పొందడంతో దుర్గాబాయి ఏకాకిగా మిగిలిపోయారు. ఒకవైపు పోలీసులు, మరొకవైపు ఆకలి, దప్పికలు అజ్ఞాత జీవితం ఖిమెను కఠిన పరీక్షలకు గురిచేసింది. ఆ సమయంలో ఆమె కాలి నడకన హరిద్వార్ వెళ్ళారు. అలసట, జ్వరం ఆమెను కుంగదీస్తున్న సమయంలో 1932 సెప్టెంబరు 14న పోలీసులు ఆమెను నిర్బంధించారు. పదిహేను రోజులు జైల్లో వుంచి కేసును తయారుచేయడానికి ఆధారాలు లభించకపోవడంతో పోలీసులు ఆమెను విడిచిపెట్టకతప్పలేదు.

విద్యారంగంలోకి

మూడేళ్ళ తర్వాత దుర్గాభాబీ ఘజియాబాద్ చేరుకున్నారు. “ప్యారేలాల్ స్కూలు” పేరిట బాలికల కోసం ఒక పాఠశాలను నెలకొల్పారు. అప్పుడే ఆమె క్షయ రోగానికి గురయ్యారు. కొన్నాళ్ళు శానిటోరియంలో చికిత్స తీసుకుని కోలుకున్న తర్వాత కాంగ్రెస్ రాజకీయాల్లో చురుగ్గా పాల్గొన్నారు. 1937లో ఢిల్లీ ప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ కమిటీకి ఆమె అధ్యక్షురాలిగా ఎన్నికయ్యారు. 1938లో జరిగిన అనేక ఆందోళనలకు ఆమె నేతృత్వం వహించారు. వివిధ సందర్భాల్లో ఆమె అరెస్టు అయ్యారు. ఆరోగ్యం క్షీణించడంతో క్రియాశీలక రాజకీయాల నుంచి ఆమె పూర్తిగా విరమించారు.

(ఆగస్టు 12, 1997 వసంధర సౌజన్యంతో)

అమృతమూర్తి సత్యవతికి అశ్వ నివాళి

అక్కా! నీవెక్కడ?

అప్పుడే నీకు నూరేళ్ళు నిందాయా?

మరొక్కసారి నా ఆతిథ్యం

స్వీకరిస్తావనుకున్నా!

ఎన్నో కబుర్లు చెప్పుకుందా...

నీవులేవన్న నిజాన్ని జీర్ణించుకొంటావని నాను

ఎంతో మందికి ఆకలి తీర్చిన అన్నపూర్ణవి

సున్నితమైన మనస్సు-వికాల

హృదయం నీ సొంతం

అందరినీ ప్రేమించే గొప్ప గుణం నీది

కల్లా కపటం తెలియని అమాయక

హృదయం నీది

ఎందరినో ఆదరించి సేద తీర్చిన తల్లివి నీవు

స్వార్థమంటే నీకు తెలియదు

పరోపకారం మిదం శరీరం అని నమ్మే

సత్యకాలపు నత్యవతివి నీవు

భర్త ఆశయాలే నీ ఆశయాలు

ఆయన తోడే జీవితం

ఆయన నడిచిన మార్గమే! నీ మార్గం!

పిల్లలను కూడా ఆశయాలకు అంకితంచేశావు

ప్రజలను ప్రేమించిన ఓ ఆదర్శమూర్తి!

నీకివే మా జోహార్లు

ఎస్.ఎస్. లక్ష్మీదేవమ్మ.

ఐద్వా సీనియర్ నాయకురాలు శ్రీమతి అప్పారి సత్యవతికి ‘మానవి’ హృదయపూర్వక నివాళులర్పిస్తున్నామి.



ఔను వాళ్ళు మనుషులు కదా!

కోపెన్‌హేగెన్‌లో

దేవతలు సమావేశమవుతారనుకున్నాను కానీ

అక్కడా మనుషులే

చర్మం మీదా జీవితం మీదా

పొరలు పొరలుగా అట్టలుకట్టిన

లక్షల టన్నుల కార్బన్‌డయాక్సైడ్‌తో

అక్కడా మనుషులే

పంచేంద్రియాల నుండి

గ్రీన్‌హౌస్ గ్యాసెస్...

మరి ప్రసంగాలు మాత్రం

ప్రాణవాయువు మీదే.

భవిష్యత్తు గురించి

దేవుడు మాట్లాడుతున్న శిఖర

సమావేశంలో

మృత్యువే ముఖ్య అతిథి.

కనీసం

డెన్మార్కులోనైనా

ఒక

సన్మార్గం. దొరుకుతుందనుకున్నాను

అక్కడా మనుషులే

పిల్లల చేతుల్లో భూగోళం...

వేటగాడిని చూసి వణికిపోతున్న

పిట్టలా...

(విఫలమైన కోపెన్‌హేగెన్ సమావేశానికి

నిరసనగా)

-డా॥ ప్రసాదమూర్తి

-నాన్నచెట్టు సౌజన్యంతో....

స్నేహానికి నైతిక విలువలు

స్నేహమనే ఆట ఆడకు

అందులోని నియమాలు తెలియనవుదు

స్నేహం చేయకు

నీకు స్నేహానికి అర్థం తెలియనవుదు

మిత్రుని హృదయం గాయపర్చకు

అతను ఎంత సున్నితమో నీకు తెలియనవుదు

స్నేహితుని గోతిలో పడేయకు

నీపట్ల అతను ఎంత శ్రద్ధ వహిస్తాడో

తెలియనవుదు

స్నేహితుని పట్ల విశ్వాసం కోల్పోకు

కోల్పోయిన విశ్వాసాన్ని తిరిగి పొందడ నీకు

తెలియనవుదు

నీస్నేహాన్ని అనుమానాల దారిలో నడవనీకు

దానికంటే స్నేహితులు లేకుంటేనే మేలు

ఎంతో మంది స్నేహితులను కలిగి వున్నాకానీ

ఏ ఒక్కరినీ విశ్వసించలేనపుడు

ఏ ఒక్కరి ఓదార్పు పొందలేనపుడు

ఏ ఒక్కరినీ అర్థం చేసుకోలేనపుడు

తప్పు ఆట ఆడే బదులు ఆటనుండి

తప్పుకుంటేమేలు.

- మైత్రీ బి.

చిన్న వయస్సులోనే పరిపక్వత కలిగిన ఆలోచనలతో సమాజం పట్ల సరియైన దృక్పథంతో సాగుతున్న చిన్నారి మైత్రీకి అభినందనలు. రాబోయే కాలంలో తన కలం లోంచి మరిన్ని రచనలు జాలువారాలని మనసారా ఆకాంక్షిస్తూ.....

- మానవి

లంబాడీ వీర వనిత పుల్లీబాయి

-డా॥ వకుళాభరణం లలిత

1946 నుంచి 1951 వరకు హైదరాబాద్ సంస్థానంలోని వ్యూడల్ జమిందారుల మీదా, రజాకార్ల రాక్షసత్వం మీదా, భారత సైన్యం మీదా అసంఖ్యాకులైన స్త్రీ, పురుషులు తెలంగాణాలో తిరుగుబాటు చేశారు. ఆ తిరుగుబాటు చారిత్రాత్మకం. అదే తెలంగాణా సాయుధ పోరాటం. అదే ప్రజల చావు, బతుకుల పోరాటం. ఆ ప్రజలకు సాంస్కృతికంగా మూఢత్వం నుంచి విముక్తి లభించింది.

ఆనాటి స్త్రీలకు నిర్ణయాధికారం వుందా? ఎంత వరకు ఆ ఉద్యమంలో నాయకత్వం వహించారు? అనేది పరిశీలించి విశ్లేషించాల్సిన ప్రశ్న.

నిజాం పరిపాలనలో భూస్వామికి లేక దొరకు భూమి మీదే కాక ఆ భూమినాశ్రయించుకుని బతికే ప్రతి మనిషి మీదా హక్కు ఉండేది. వాళ్ళు ప్రజలను సొంత ఆస్తిగా పరిగణించేవారు. ఒక స్త్రీ పెళ్ళి చేసుకుంటే మొదటి రాత్రి భూస్వామితో గడపాల్సిందే. స్త్రీలకు మంచి బట్టలు కట్టుకోవడానికి గానీ, తల్లో పూలు పెట్టుకోవడానికి గానీ ధైర్యం చాలేదికాదు. పొలాల్లో పనిచేస్తున్నప్పుడు ఆడవాళ్ళు తమ చంటి పిల్లలకు పాలివ్వటానిక్కూడా అవకాశం వుండేది కాదు.

ఈ పరిస్థితుల్లో ఆంధ్ర మహాసభతో పాటు, ఆంధ్ర మహిళా సభ అవతరించింది. 1942 వరకూ ఈ రెండు సంఘాలు ఒకేసారి సమావేశమయ్యేవి. ఆంధ్ర మహిళా సభలో ఎక్కువ మంది సభ్యులు వున్నత, మధ్య తరగతులకు సంబంధించినా, కొంతమంది వెనుకబడ్డ కులాలకు చెందిన స్త్రీలు కూడా ఉద్యమంలో పాల్గొన్నారు. చంద్ర రాజేశ్వరావు గారి పర్యవేక్షణలో స్త్రీ సమస్యలను అంటే విద్య, వ్యభిచార నిరోధం, పరదా నిషేధం, వితంతువివాహాలు, విడాకులు, ఆస్తిహక్కు మొదలైన వివిధ అంశాలను ఈ సంఘం చర్చించింది.

నిజాం నిరంకుశ పాలనపై ప్రజలకున్న నిరసనకు ఆంధ్ర మహాసభ ఒక నిర్మాణ చైతన్య మానవి

రూపొందించింది. భారత దేశానికి స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించటమూ, నిజాం ప్రభుత్వం భారత దేశంలో భాగస్వామ్యాన్ని పొందడానికి నిరాకరించటంతో ఆనాటి భారతదేశ ఉప ప్రధాని, హోమ్ మినిస్టరు సర్దార్ వల్లభాయి పటేల్ 'నిజాం ప్రభుత్వాన్ని విలీనీకరణంలో భాగం కమ్మని' కోరాడు. ఆనాటి నిజాం నవాబు "ఇత్తే హోదుల్ ముస్లీమీన్" అనే సంఘాన్ని స్థాపించి, వారిలో కొందరిని స్వయం సేవకులు (రజాకార్లు)గా శిక్షణ ఇచ్చాడు. ఖాసిం రజ్వీ తోడ్పాటుతో తన పాలనను శాశ్వతం చేసుకోవాలని భావించాడు.

తెలంగాణాలో రజాకార్ల మారణ కాండలు, దళాలు, రైతులు చేసే వీరోచిత పోరాటాలు సర్వసాధారణమైపోయాయి. రజాకార్లు గ్రామాలపై బడి దోచుకొని తెచ్చిన సొమ్మును, వస్తువులను పంచుకునేవారు. రజాకార్ల దురాగతాలకు ఆజ్యం పోసినట్లు పోలీసులు గ్రామాలను తగలబెట్టా, ఆస్తుల్ని దోచుకుంటూ స్త్రీలపై అత్యాచారాలకు పాల్పడేవారు. కమ్యూనిస్టులు ప్రజలను చైతన్యపర్చి ప్రభుత్వ దమన నీతికి, రజాకార్ల దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా పోరాటం సాగించారు.

ఈ నేపథ్యంలో జరిగిన యదార్థ గాథయే లంబాడీ వీర వనిత "పుల్లీబాయి" చేసిన పోరాటం.

విస్నూరు రామచంద్రా రెడ్డి అసలు పేరు రాపాక రామచంద్రారెడ్డి. రాపర్తి వీళ్ల గ్రామం. తల్లి జానమ్మ, తండ్రి కొమరారెడ్డి. తల్లి జానమ్మ 'దొరసాని' చాలా కఠినమైన మనిషి. ఆమె అసలు సినలు 'దొర'. రామ చంద్రారెడ్డికి ముగ్గురు కొడుకులు. పెద్దవాడు సుదర్శనరెడ్డి. ఇతనికి మాట్లాడిన పిల్లనే దొర వివాహం చేసుకున్నాడట. రెండో కొడుకు జగన్మోహన్రెడ్డి. ఇతడే బాబుదొర! చిన్ననాటి నుంచి చెడు సావాసాలు మరిగి గ్రామంలో దౌర్జన్యాలు చేసేవాడు. ప్రజలను కడగండ్ల పాలు చేసిన ఆ నియంతల పాలనను, వాళ్ళ దౌర్జన్యాలను ఆ ఊళ్ళో ప్రజలు సంఘటితంగా ఎదుర్కొని పోరాడారు. వాళ్ళు

భావితరాలకు స్ఫూర్తి దాతలు.

కమ్యూనిస్టులు ప్రజలను చైతన్య పర్చి, ప్రభుత్వ దమన నీతికి, రజాకార్ల దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా పోరాటం సాగించారు. ఆ దారుణ పరిస్థితుల్లో కమ్యూనిస్టులు 'సంఘం' ఏర్పరిచారు. ఆ గ్రామ యువకులంతా ఆంధ్ర మహాసభ సభ్యులైనారు. నల్గొండ జిల్లాలోని జనగామ తాలూకాలో పరమ కిరాతకుడైన విస్నూరు దొర, అతని రెండో కుమారుడు బాబుదొర ఆగడాలకు అంతేలేదు.

జనగామ గ్రామ సమీపంలో పడమటి తండా, తూర్పు తండా అనే రెండు లంబాడీ తండాలుండేవి. పడమటి తండాలో ఝూట్ హోము కుటుంబమొకటి. హోము తండాకంతటికీ నాయకుడు. హోము కుమారుల్లో పెద్ద కుమారుడి భార్య 'పుల్లీబాయి'. ఆ కుటుంబమంతా రజాకార్ల దృష్టిలో అగ్ని కణాలే. పుల్లీబాయి భర్త జూద్యాను పోలీసులు అరెస్టు చేసి నల్గొండ జైలుకు తరలించారు.

పుల్లీబాయి భర్త లేనప్పుడు కుటుంబ సభ్యుల బాధ్యత వహిస్తూనే ఇంటి పనులను నిర్వహించుకుంటూ కమ్యూనిస్టులు ఏర్పరచిన సంఘంలో నభ్యురాలై స్త్రీలందరినీ సమావేశపర్చే బాధ్యతను తీసుకుంది. సమర్థత, కార్యదీక్ష వున్న ఆమె మహిళా సంఘ కార్యదర్శి మాత్రమే కాదు, దిక్కు మొక్కు లేని స్త్రీలందరికీ నాయకురాలు. పుల్లీబాయి లంబాడీ స్త్రీల దుస్తులను, అలంకరణలను వదిలేసి చీర, రవిక ధరించి తన పేరును "పూలమ్మ" గా మార్చుకుంది. దాంతో బాబూ దొరకు కోపం వచ్చింది. ఒకరోజు అతడు నరరూప రాక్షసుడిలా గ్రామాన్ని ముట్టడించి తండాను తగులబెట్టించాడు. పూలమ్మ మరిది సోమ్లా నాయక్తోపాటు మరో నల్లరిని మంటల్లోకి తోసి సజీవ దహనం చేశారు. పూలమ్మ మామ చేతిని కూడా ఖండించారు. ఆ దృశ్యాన్ని చూసిన పూలమ్మ అత్త చెలించిపోయింది. అప్పుడు పూలమ్మ గాయపడ్డ మామను, అత్తను ఒక చెట్టుకిందకు

- మిగతా 20వ పేజీలో

వాతావరణాన్ని కాదు వ్యవస్థను మార్చాలి

- హబ్యాగో చావెజ్



ఈ మధ్యాహ్నం చాలామంది మాట్లాడిన దానికన్నా నేను ఎక్కువ సమయం తీసుకోబోనని మీకు హామీ ఇస్తున్నాను. బ్రెజిల్, చైనా, భారత్, బొలీవియా ల ప్రతినిధులు మాట్లాడిన దానిపై నేను కూడా కాస్త మాట్లాడుతాను. సదస్సులో ప్రవేశపెట్టిన పత్రం ప్రజాస్వామ్యయుతంగా లేదని, సమగ్రంగా లేదని బొలీవియా ప్రతినిధి వ్యాఖ్యానించారు. నేను ఇప్పుడే వచ్చాను. ఇంతకుముందు సమావేశాలకు అధ్యక్షత వహించిన వారు ఒక పత్రం వస్తున్నట్లు చెప్పారు. నేను దానికోసం అడిగాను. కాని ఇంకా అది నా చేతికి రాలేదు. ఆ పత్రంలో ఉన్న బ్రహ్మ రహస్యమేమిటో ఎవరికీ తెలియదనే నేను అనుకుంటున్నాను. అది ప్రజాస్వామ్యయుతంగా లేదని, సమగ్రంగా లేదని బొలీవియన్ కామ్రేడ్ పేర్కొన్నారు. ప్రపంచ వాస్తవం కూడా అంతేగదా? మనం ప్రజాస్వామ్య ప్రపంచంలో నివసిస్తున్నామా? ప్రపంచ వ్యవస్థ సమగ్రతను కలిగివున్నదా? ఈ భాగోళంపై సామ్రాజ్యవాద నియంతృత్వం మనకెదురవుతున్నది. ఇక్కడ నుంచే దానిని మనం నిరసిస్తున్నాము. సామ్రాజ్యవాద నియంతృత్వం నశించుగాక! ప్రజలు, ప్రజాస్వామ్యమూ, సమానత్వమూ చిరకాలం వర్ధిల్లాలి! (ప్రతినిధుల హర్షధ్వనాలు మిన్నుముట్టాయి.)

తృతీయ ప్రపంచంలోని మనకన్నా అధికులమని భావించే దేశాలు కొన్ని ఉన్నాయి. ఇలాంటి పరిస్థితిలో ప్రజాస్వామ్యం లేకపోవటంలో ఆశ్చర్యం లేదు. ప్రపంచ సామ్రాజ్యవాద నిరంకుశత్వానికి తిరుగులేని రుజువును మనం ఇక్కడే చూస్తున్నాము. కోపెన్హేగన్ వీధులలో నిరసన ప్రదర్శనలు జరుగుతున్నాయి. చాలామంది అరెస్టు అయ్యారు. వారిలో ఎక్కువమంది యువజనులే. వారందరికీ నేను అభినందనలు తెలుపుకుంటున్నాను. యువజనులను రేపటి పౌరులుగా మనం భావించటం కద్దు.

ఇక్కడవున్న మనలో ఎక్కువ మంది వయసు పడమటి పొద్దువంటిది. ఈ పొద్దు త్వరలోనే అస్తమించనున్నది. కాని యువతరం అలాకాదు. వారు, ఉదయించి పై పైకి వస్తున్న సూర్యునివంటి వారు. వారికే ఆందోళన ఎక్కువ.

మహాన్నతుడైన కార్ల్ మార్క్స్ మాటలను అనుకరిస్తూ కోపెన్హేగన్ వీధుల్లో ఒక భూతం వెంటాడుతున్నట్లు ఒకానొకరు వ్యాఖ్యానించారు. వాస్తవానికి ఈ హాటులోనే, మన మధ్యనే ఒక భూతం మౌనంగా తిరుగుడుతున్నదని నేను భావిస్తున్నాను. అదొక భయంకర భూతం. ఏ ఒక్కరూ దాని గురించి ప్రస్తావించటానికి ఇష్టపడరు. పెట్టుబడిదారీ విధానమే ఆ భూతం (ప్రతినిధుల హర్షధ్వనాలు).

వీధుల్లో అనేక నినాదాలు మార్మోగుతున్నాయి. వాటిని వినండి. నేను



కొన్నిటిని మీకు వినిపిస్తాను. అలా నినదిస్తున్న వారిలో ఎక్కువమంది యుక్తవయస్కులే. కొంతమంది యువతులు కూడా ఉన్నారు. ఉదాహరణకు రెండు అద్భుతమైన నినాదాలను మీకు చెబుతాను. ఒకటి వాతావరణాన్ని మార్చకండి, వ్యవస్థను మార్చండి. దానినే నా మాటల్లో చెబుతాను.

మనం వాతావరణాన్ని మార్చవద్దు, వ్యవస్థను మార్చుకుందాము! అలా చేసినట్లయితే మన భూగ్రహాన్ని రక్షించటాన్ని ప్రారంభించిన వారమవుతాము. పెట్టుబడిదారీ విధానం అనేది వినాశకరమైన అభివృద్ధి మార్గాన్ని అనుసరిస్తుంది. ఈ మార్గం జీవానికి మరణ శాసనం రాస్తుంది. మానవ జాతిని నిర్మూలిస్తుంది.

రెండవది కూడా ఆలోచింప చేసేదిగా ఉన్నది. ప్రపంచాన్ని దెబ్బతీసిన బ్యాంకుల సంక్షోభాన్ని అది ప్రస్తావిస్తున్నది. బ్యాంకర్లకూ, ఐదా బ్యాంకులకూ సంపన్న దేశాలు పెద్దయెత్తున సహాయం చేసాయి. నాకు అంకె సరిగ్గా గుర్తు లేదుగాని బ్యాంకులను రక్షించడానికిగానూ అమెరికా పెద్ద మొత్తంలోనే సహాయం చేసింది. వాతావరణం కూడా బ్యాంకుల వంటిదే అయితే దానిని కూడా ఇప్పటికే రక్షించి ఉండవలసిందన్న నినాదం వీధుల్లో మార్మోగుతున్నది. ఇది నిజమేనని నేను కూడా భావిస్తున్నాను. వాతావరణం అతిపెద్ద పెట్టుబడిదారీ బ్యాంకు అయ్యేటట్లయితే సంపన్న దేశాల ప్రభుత్వాలు దానిని కాపాడాలి.

అమెరికా అధ్యక్షుడు ఒబామా ఇంకా రాలేదనే అనుకుంటున్నాను. మరింతమంది

అమాయకులను చంపేందు కోసం ఆయనగారు ఆప్టనిస్టాన్కు 30,000 మంది సైనికులను పంపిన రోజునే నోబెల్ శాంతి బహుమతిని అందుకున్నారు. అమెరికా అధ్యక్షుడైన ఆయనగారు ఇప్పుడు నోబెల్ శాంతి బహుమతిని వట్టుకుని ఇక్కడ నిలవబోతున్నాడు. డబ్బును తయారు చేసే యంత్రాంగం అమెరికాకు ఉన్నది. వారు దాలర్లను ముద్రిస్తారు. బ్యాంకులను, పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థను రక్షించగలమని భావిస్తారు. ఇంతకుముందు కూడా నేను ఈ విషయాన్ని చెప్పాను. అది అలా ఉండనివ్వండి. మనం బ్రెజిల్, భారత్, బొలీవియా, చైనాలకు మద్దతు పలుకుదాము.

మన భూగోళాన్ని సంపన్న దేశాలు ఎలా ధ్వంసం చేస్తున్నదీ సంఖ్యా వివరాలతోనహా వివరించే పుస్తకం ఒకటి నా దగ్గర వున్నది. దీనిని ఫ్రెంచ్ రచయిత హెర్బ్ కెంఫ్ రాశారు. ఏసుక్రీస్తు చెప్పిన మాట ఒకటి నాకు గుర్తుకు వస్తున్నది. “సూది బెజ్జంగుండా ఒంటె దూరుతుంది గాని ధనికుడు స్వర్గలోక రాజ్యంలో ప్రవేశించలేడు. అన్నదే ఆ మాట. మన భూగోళాన్ని ధనికులు నాశనం చేస్తున్నారు. దీన్ని నాశనం చేస్తే మరోదానికి వెళ్ళవచ్చునని వారు భావిస్తున్నారా? మరో గ్రహానికి వెళ్ళటానికి వారు వధకం వేస్తున్నారా? కాని మన పాలపుంతలో జీవించటానికి అనుకూలమైన గ్రహం లేదే! పైన నేను పేర్కొన్న రచయిత ఇలా రాశాడు. మనం వినియోగాన్ని తగ్గించకుండా, అసమానత పై పోరాడకుండా వస్తూ వినియోగాన్ని తగ్గించలేము. “ప్రాపంచిక దృష్టితో ఆలోచించి స్థానికంగా ఆచరించు’ తక్కువ వినియోగం చక్కని పంపిణీ’ అన్న దానిని కూడా దీనికి జత కలుపుదాము. ఫ్రెంచి రచయిత మనకు చక్కని సలహా ఇచ్చాడు.

నభాధ్యక్షా, వాతావరణంలో మార్పులనేవి ఈ శతాబ్దానికి చెందిన అత్యంత వినాశకరమైన సమస్య అనటంలో ఎలాంటి సందేహమూ లేదు. వరదలు, కరువులు, పెను గాలులు, తుఫానులు, మంచు కరగడం, సముద్ర మట్టాలు పెరగటం, సముద్రాలలో రసాయనాల పాళ్ళు పెరగటం, వేడి గాలులువంటివన్నీ ప్రపంచంలో సంక్షోభాన్ని సృష్టిస్తున్నాయి. నేటి మానవుని కార్యకలాపాలు విపరీతంగా పెరుగుతున్నాయి. ప్రాణికోటి మనుగడకే ముప్పు వస్తున్నది. అయితే ఇందులో కూడా మనం బాగా వెనుకపడి

ఉన్నాము. నేనిక్కడొక విషయాన్ని జ్ఞాపకం చేసుకుంటున్నాను. 50 కోట్ల మంది ధనికులు, వీరు ప్రపంచ జనాభాలో 7శాతం ఉన్నారు. 50శాతం కాలుష్యానికి ఈ 7శాతమే కారణం. కాగా 50శాతంగా ఉన్న పేదల కారణంగా కేవలం 7శాతం కాలుష్యం మాత్రమే విడుదల అవుతున్నది. అమెరికా, చైనాలను ఒకే గాటన కట్టటం నాకు కాస్త ‘అశ్చర్యాన్ని కలిగిస్తున్నది. అమెరికా జనాభా త్వరలో 30కోట్లకు చేరుకోనున్నది. అమెరికా జనాభా కన్నా చైనా జనాభా 5రెట్లు ఎక్కువ. అమెరికా రోజుకు 2 కోట్ల బ్యారెల్స్ చమురును వినియోగిస్తున్నది. చైనా కేవలం 50 లేదా 60 లక్షల బ్యారెల్స్ను వినియోగిస్తున్నది. కనుక అమెరికా, చైనాలను ఒకే గాటన కట్టలేము. దీనికి సంబంధించిన నత్యానత్యాల గురించి దేశాధినేతలు చర్చించవలసి ఉంది. సభాధ్యక్షా, భూగ్రహ పర్యావరణంలో 60 శాతం దెబ్బతిన్నది, భూమి పైపొరలో 20 శాతం తరుగు పోయింది. భూములు కోతపడుతున్నాయి, అడవులు తరగి పోతున్నాయి, పరిశుభ్రమైన నీరు కరువవుతున్నది, సముద్ర సంవదల వినియోగం పెరుగుతున్నది, జీవ వైవిధ్యం నష్టపడుతున్నది. భూమి వినియోగం పెరిగి పోతున్నది. ప్రతిరోజు తయారీకన్నా వృధా ఎక్కువగా ఉంటున్నది.

కాలుష్యం పెరిగి పోతున్నది. వనరులను అతిగా వినియోగించే వారి రాజకీయ సంకుచితత్వమూ, స్వార్థమూ పేదలను, అన్నార్తులనూ, రోగాల బారిన పడుతున్న వారినీ, ప్రకృతి విపత్తులనూ వట్టించు కోవటం లేదు. ఆర్థికంగా, సాంకేతికంగా అభివృద్ధి చెందిన వారే కాలుష్య నివారణకు ఎక్కువ బాధ్యత వహించాలి. పేద దేశాలకు సాంకేతిక, ఆర్థిక సహాయాన్ని అందచేయాలి. అంతేకాక చిన్న చిన్న దేశాలను, పేద దేశాలను దృష్టిలో వుంచుకోవాలి. కాలుష్యం అనేది మానవ జాతి ఎదుర్కొంటున్న విపత్తు మాత్రమే కాదు. ధనిక, పేద దేశాల మధ్య అసమానతలు పెరుగుతున్నాయి.

ప్రస్తుత ప్రపంచంలో 500 మంది కుబేరుల ఆదాయం, 41.60కోట్ల పేదల ఆదాయంకన్నా ఎక్కువ. రోజుకు రెండు దాలర్లకన్నా తక్కువ ఆదాయంతో దాదాపు 280 కోట్లమంది బ్రతుకుతున్నారు.

ప్రపంచ జనాభాలో 40శాతంగాపున్న వీరు ప్రపంచ ఆదాయంలో కేవలం 5 శాతాన్ని మాత్రమే పొందుతున్నారు. ప్రతియేటా 92 లక్షలమంది పిల్లలు ఐదోయేడు రాకుండానే మరణిస్తున్నారు. వీరిలో 99శాతం పేద దేశాలకు చెందిన పిల్లలు. ప్రతి వేయి జననాలలో 47 మంది శిశువులు మరణిస్తున్నారు. సంపన్న దేశాలలో వేయి జననాలకు కేవలం ఐదుగురు మరణిస్తున్నారు. ప్రపంచ సగటు ఆయుర్రాయం 67 సంవత్సరాలుకాగా, ధనిక దేశాలలో ఇది 79 సంవత్సరాలుగానూ, కొన్ని పేద దేశాలలో 40 సంవత్సరాలుగానూ ఉంటున్నది. దీనికి తోడు 110 కోట్లమందికి శుభ్రమైన తాగునీరు లభించటం లేదు. 260 కోట్లమందికి పారిశుధ్య సౌకర్యాలు ఉండటం లేదు. 80 కోట్ల మందికి పైగా నిరక్షరాస్యులు, 102 కోట్లమంది అన్నార్తులు నేటి ప్రపంచంలో ఉన్నారు.

దీనంతటికీ కారణమేమిటి?

అసలు కారణాలేమిటో చర్చించుదాము. మనం బాధ్యతలనుండి తప్పుకోరాదు. మనం సమస్య మూలాలను తడవకుండా విడచిపెట్టరాదు. ఈ వినాశనానికంతటికీ పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థే కారణం. స్వేచ్ఛా పిపాసి లియోనార్డ్ బఫ్ ఈ విధంగా చెప్పతాడు. “ దీనంతటికీ కారణమేమిటి? వేటి సహాయంతో సమస్త భూ వనరులను యధేచ్ఛగా దోపిడీ చేయాలనుకుంటున్నారో, ఆ శాస్త్ర-సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని వినియోగించుకుని పాదార్థిక సంచయనాన్ని, అనంతమైన పురోగతినీ సాధించటం ద్వారా ఆనందాతిశయాన్ని పొందాలన్న స్వప్నమే ఇందుకు కారణంగా ఉంది”. ఛార్లెస్ డార్విన్ ప్రవచించిన నేచురల్ సెలెక్షన్ సిద్ధాంతాన్ని ఈ సందర్భంగా ఆయన ప్రస్తావిస్తాడు. బలహీనమైన దానిపై ఆధారపడి బలమైనది బ్రతుకుతుందన్న సంగతి మనకు తెలుసు. బలమైన దానికీ, బలహీనమైన దానికీ నడుమ స్వేచ్ఛ నలిగిపోతుందని రూసో చెప్పతాడు. స్వేచ్ఛ గురించి రాజ్యవ్యవస్థ చెప్పటం కూడా ఇందుకే. అణచివేయడానికీ, దండెత్తటానికీ, చంపటానికీ, విధ్వంసానికీ స్వేచ్ఛ కావాలని సామ్రాజ్యం కోరుతుంది.

ప్రస్తుతానికి వస్తే, ఈ సదస్సులో ఎలాంటి పత్రమూ వెలువడబోదని కొన్ని దేశాలు భావిస్తున్నాయి. అవి చట్టాలను

కోరటం లేదు, ప్రమాణాలను కోరటం లేదు. ఎందుకంటే ఇవేవీ లేకుంటే స్వేచ్ఛగా దోచుకోవచ్చు. కనుక ఇక్కడా, వీధుల్లోనూ మనం ఒత్తిడి తేవాలి. శక్తిమంతమైన దేశాలు కూడా దానికి కట్టుబడేలా చూడాలి. పరిమిత భూగోళం అపరిమిత పురోగతిని కోరగలదా? అపరిమిత పురోగతి కోరగలదా? పురోగతి అనే పెట్టుబడిదారీ సిద్ధాంతం వినాశనకరమైనది. దీనిని మనం ఎదుర్కొందాము. సభాధ్యక్షా, గౌరవనీయమైన సభికులారా, ఈ రకమైన అన్యాయాలనూ, అసమానతలనూ ఎంత కాలం భరించాలి? వర్తమాన అంతర్జాతీయ ఆర్థిక క్రమాన్నీ, మార్కెట్ యంత్రాంగాన్నీ ఎంతకాలం సహించాలి? ఎయిడ్స్ వంటి ప్రమాదకర వ్యాధులు యావత్ప్రజానీకాన్నీ వట్టిపీడించటాన్ని ఎంతకాలం చూస్తూ ఊరుకోవాలి? ఆకలి బాధలనూ, పిల్లలకు తిండి పెట్టలేని అసంఖ్యాకుల అశక్తతను ఇంకెంత కాలం అనుమతించాలి. నయం చేయటానికి వీలైన రోగాల బారినపడి కోట్లాది శిశువులు ప్రాణాలను విడుస్తూండటాన్ని ఇంకెంత కాలం చూడాలి? ఇతరుల వనరులను చేజిక్కించుకునేందుకై కోట్లాది అమాయకుల ప్రాణాలను బలిగొంటున్న సాయుధ ఘర్షణలను ఇంకెంత కాలం భరించాలి?

దురాక్రమణలనూ, యుద్ధాలనూ ఆపండి. ప్రపంచ పెత్తనం కోసమూ, మనలను నిలుపు దోపిడీ చేయటానికి చేస్తున్న ప్రయత్నాలను విరమించవలసిందిగా ప్రపంచ ప్రజలవైన మనం అగ్రరాజ్యాలకు చెప్పుతున్నాము.

సామ్రాజ్యవాదుల సైనిక స్థావరాలూ, సైనిక తిరుగుబాట్లు ఇంకెంతమాత్రం ఉండగూడదు. న్యాయకత్వమూ, సమానత్వమూ కలిగిన ఆర్థిక, సాంఘిక వ్యవస్థను నిర్మించుకుందాము. దారిద్ర్యాన్ని నిర్మూలిద్దాము. పెరిగిపోతున్న కాలుష్యాన్ని నిరోధించుదాము, వర్షావరణం నాశనం కావటాన్ని అడ్డుకుందాము, వినాశనానికి దారితీసే వాతావరణ మార్పులను అడ్డుకుందాము, మరింత స్వేచ్ఛ, మరింత సమానత్వం అనే మహోన్నత లక్ష్యం కోసం మనం చేతులు కలుపుదాము. “ప్రకృతి మనలకు వ్యతిరేకంగా నిలిస్తే దాన్ని లొంగదీసుకునేలా దానిపై చైతన్య మానవి

పోరాడుదాము”, అంటూ విముక్తి ప్రధాత సిమోన్ బొలివర్ ప్రకటించాడు. సరిగ్గా పదేళ్ళ క్రితం వెనిజులా ప్రకృతి విపత్తును ఎదుర్కొన్నది. దీని తరువాత నకల ప్రజానీకానికి న్యాయాన్ని కల్పించేటందుకుగాను విప్లవం ప్రయత్నించింది. సోషలిజం ద్వారా మాత్రమే ఇది సాధ్యమని మేము చెప్తాము.

కార్ల్ మార్క్స్ పేర్కొన్న మరో భూతం సోషలిజం. ఇదికూడా ఇక్కడే తిరుగుతున్నది. సోషలిస్టు పంథాలో పయనించటం ద్వారా మాత్రమే ఈ భూగోళాన్ని కాపాడగలము. ఇందులో నాకు అణుమాత్రమైనా అనుమానం లేదు. పెట్టుబడిదారీ విధానం సరకానికి మార్గం. అది ప్రపంచాన్ని నాశనం చేస్తుంది. వెనిజులాలో మేము దీనినే చెప్పాము. కనుకనే అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదం నుంచి సోషలిజం బెదిరింపులను ఎదుర్కొంటున్నది. ‘పెట్టుబడిదారీ విధానం యొక్క వినాశకర స్వభావం మనలను వ్యతిరేకించినట్లయితే, దానిపై పోరాడి లొంగదీసుకుందాము. ఇందుకోసం మానవ జాతి నశించి పోయేవరకు వేచి వుండనవసరం లేదు.

సమైక్యత, పోరాటం అనే బాధ్యతలను చరిత్ర మనపై నిలిపింది. పెట్టుబడిదారీ విధానం మనలను వ్యతిరేకించినట్లయితే దానిపై పోరాడుదాము. ఆ రకంగా మానవ జాతి మోక్షానికి దారులు తీద్దాము. మనంగానీ అలా చేయనట్లయితే అమరవాదమైన ఈ నృప్తి అంతర్ధానమవుతుంది. మనం, అంటే, మానవజాతి లేకుండానే ఈ భూగ్రహం వందల కోట్ల సంవత్సరాలపాటు ఉనికిలో ఉన్నది. దాని ఉనికికి మన అవసరం ఎంతమాత్రం లేదు. కాని భూమి లేకుంటే మనకు ఉనికికన్నదే లేదు. ఒక జాతి ప్రమాదంలో పడింది. అది మానవ జాతియేనని పైడల్ కాస్ట్రో ఒక సందర్భంలో వ్యాఖ్యానించాడు. ఇదేవిధంగా సోషలిజమూ, ఆటవికత్వమూ ఏది కావాలంటూ ఒకసారి రోజులుకైంబర్ల ప్రశ్నించారు. ‘పేదలు దీవించబడిన వారు, స్వర్గ రాజ్యము వారిదేనంటూ ఏసుక్రీస్తు చెప్పాడు.

సభాధ్యక్షా, ఈ భూమిని మానవజాతికి సమాధిగా మార్చవద్దు. సకల మానవులు కోసం ఈ భూమిని స్వర్గతుల్యంగా, శాంతికి నెలవుగా, సహోదరత్వానికి ప్రతీకగా మార్చుదాము. (డిసెంబర్ లో కోపెన్ హేగ్ లో జరిగిన ధరిత్రీ సదస్సులో హ్యూగో చావెజ్ చేసిన ప్రసంగ పాఠం)

- 17వ పేజీ తరువాయి

చేర్చింది. ఇంతలో ఒక స్త్రీ ఆర్తనాదం వినిపించింది. తోటి లంబాడీ స్త్రీ ఆర్తనాదాన్ని విన్న ఆమె ఇంట్లోకి పోయి కారం తీసుకుని, వేట కొడవలిని దోతపట్టి ఆర్తనాదం వచ్చిన దిక్కుకు నడచింది. అక్కడ ముగ్గురు రజాకార్లు ఒక లంబాడీ స్త్రీని వివస్త్రను చేసి అత్యాచారం చేస్తున్నారు. ఆ దృశ్యాన్ని చూచి అట్టుడికిపోయిన పూలమ్మ తాను ఒక్కతే అనే భీతిలేకుండా ఒంటరిగా వెళ్ళి వాళ్ళ ముగ్గురి కళ్ళలోకి కారం చల్లింది. వెను వెంటనే చెట్టు చాటునుంచి వచ్చిన మరో ఇద్దరిపై కూడా కారం చల్లింది.

అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తున్న పూలమ్మ చేతిలోని వేట కొడవలిని ఖడ్గం వలె తిప్పి విలయతాండం చేసి కుడిచేత్తో నరుకుతూనే ఎడం చేత్తో కారం చల్లింది. గాయాల వలన చిమ్మిన రక్తంతో తన చీర, రవిక రక్తమ మరకలతో నిండిపోయాయి. అపరకాళివలె వున్న పూలమ్మను చూసి ప్రజలు భయపడ్డారు. “నా వేటుపడ్డవారి వలన బాబూదొరకు లంబాడీ వనితల వీరత్వం ఒక గుణపాఠం కావాలి” అని చెప్పింది. ఊరివారంతా ఆమె సాహసాన్ని, నమయన్నార్తిని ప్రసంగించారు.

కాలిపిక్క దెబ్బతిన్న రజాకారు ఎలాగో విన్నూరు బాబూదొర వద్దకు చేరుకున్నాడు. తమ వీరత్వం బాబూదొరకు తెలిసిందని ఎంతో సంతోషించింది పూలమ్మ. కోడలి సాహసానికి మామ హోము ఎంతో గర్వపడ్డాడు.

పుల్నీబాయి సాధించిన విజయం ఆనాడే కాదు ఈనాడూ అమానుష కాండలను ఎదుర్కొంటున్న స్త్రీలకు, అమ్మాయిలకు స్ఫూర్తి దాయకం. ప్రతీ స్త్రీ తన్ను తాను రక్షించుకుంటూ, తోటి మహిళల రక్షణ బాధ్యతను చేపట్టగలిగితేనే మహిళా నమన్యలకు నరైన పరిష్కారమేర్పడుతుంది. అందుకే పూలమ్మ జీవితం మనందరికీ మార్గదర్శం. ★

వేదాంతాలు - మూడో సంచిక

- వేములపల్లి సత్యవతి

నేను పది - పన్నెండేండ్ల వయస్సులో వున్నప్పుడు వీరభోగవనంతరాయడు పుట్టాడని, అతను మహా పరాక్రమశాలియని, వీరుడని, అతనిని ఎదిరించగల వీరులెవ్వరూ వుండరని చెప్పుకొనేవారు. నేనిప్పుడు 82వ సంవత్సరములోనికి అడుగిడబోతున్నాను. ఈ 70 సంవత్సరాలలో ఆలాంటి వీరభోగవనంతరాయడు ఎక్కడా, ఎవరికీ కనిపించ లేదు. నాకు గుర్తున్న మరొక వదంతి 2003వ సంవత్సరంలో కలియుగం అంతమవుతుందని. ఆ పుకారు పుట్టి ఆరేళ్లు పూర్తయినవి. కలియుగం (ప్రపంచం) అంతం కాలేదు. ఈ వదంతిని వాయిదా వేశారు. 2012లో డిసెంబర్ 21వ తేదిన అంతమవుతుందని తేదీ. నెల, సంవత్సరం కూడా జత చేశారు. ఈలాంటి వదంతులను ప్రచారం చేయటంలో మనదేశంలో జ్యోతిష్యులు ముందుంటారు. ఒక్క మనదేశంలోనే కాక ప్రపంచంలోని కొన్ని దేశాలలో ఈ లాంటి పుకార్లు-వదంతులు ప్రచారమవుతూనే వుంటాయి. యూరప్ దేశాలలో కొన్ని క్రైస్తవ మత సంస్థలు మన జ్యోతిష్యులు చేసే వనిని తమ భుజనగండాలపై కెత్తుకుంటాయి. ప్రజలలోవున్న నమ్మకాలను, మత విశ్వాసాలను ఆధారంగా చేసుకొని ఈలాంటి వదంతులను వ్యాపింపజేస్తారు. అందుకు వారు ఎన్నో మాయోపాయాలు పన్నుతారు. కుట్రలు-కుతంత్రాలు జరుపుతారు. ఇలాంటి వదంతులు వలన ప్రజలు అభద్రాతా భావానికి, అశాంతికి లోనయి భయభ్రాంతులవుతారు. ఆశ్చర్యకరమైన విషయమేమిటంటే ఇలాంటి వదంతులను చదువుకున్నవారు, విద్యావంతులు కూడా నమ్మటం, కలియుగం అంతమవుతుందన్న వదంతి 49 సార్లు ప్రచారం జరిగిందని 2012వ సంవత్సరంలో అంతమవుతుందనే దానితో 50వది అవుతుందని ప్రఖ్యాత హేతువాది ఎన్.ఇన్నయ్యగారు రాశారు. 49 సార్లలో ఒక్క సారైనా అంతం అవని ప్రమాదం 50వ సారి ఎలా అవుతుందోమరి!

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఈ మధ్య ఏడేండ్ల

బాలిక శాంభవిని గురించి రకరకాల వార్తలు చదువుతున్నాం. ఆ బాలిక దేవదూతయని, దైవాంశసంభూతురాలని, అతీత శక్తులు కలిగివున్నదని ప్రచారం జరిగింది. పసితనంలోనే బాల్యజీవితానికి దూరమై బడికి వెళ్లవలసిన బాలిక గుడులకు చేర్చబడింది. ఆ బాలిక సంరక్షకురాలుగా చెప్పుకొని ఉషారాణి వివిధ దేవాలయాలకు తీసుకెళ్లి భవిష్యత్ వాణి వినిపిస్తుందని చెప్పడం మొదలెట్టింది. జనవిజ్ఞానవేదిక, అస్మిత మొదలైన సంస్థలు మానవహక్కుల కమిషన్ లో పిటిషన్ దాఖలు చేసినవి. ఆ పిటిషన్ లో ఆ బాలిక బాల్యములో గడవవలసిన బాలహక్కులు హరింపబడుచున్నవని,



నిజానిజాలను నిగ్గుతేల్చి ఆ బాలికను గుడికి బదులుగా బడికి పంపేలాగా చూడమని కోరినవి. కమీషన్ చైర్మన్ కర్నూలు జిల్లా కలెక్టర్ కి విచారణ జరిపించవలసిందని ఆదేశాలు జారీ చేశారు. బౌద్ధ గురువు దలైలామా (తమాంగో వెళ్లేనందర్బంలో) శాంభవిని చూడటానికి సూర్యనందినికి 2009 డిసెంబరులో వస్తున్నాడన్న వార్తలు కూడా వచ్చినవి. దలైలామా శాంభవి, తాను పూర్వజన్మలో స్నేహితులమని ప్రకటించటం సిగ్గుచేటు. బౌద్ధం మూఢ నమ్మకాలకు, కర్మ కాండాలకు, కుల వ్యవస్థకు, స్త్రీవివక్షతకు వ్యతిరేకంగా పోరాడింది. దలైలామాకు జనవిజ్ఞానవేదిక బహిరంగ లేఖ రాసింది.

చాటి చెప్పు వెంపో

గాలిలో చెయ్యితిప్పి బంగారమివ్వ గలినపుడు, ఆ బాబ గాలినుంచి పట్టెదన్నము తెప్పించి పెట్టలేదే! చేటుకాలమిదియని చాటి చెప్పు వెంపో.

తనకు తాను దేవుడనని జనము చేత పూజలంది అందరివలె పుట్టి చచ్చు నతడు దేవుడెట్లా యెరా? చేటు.....చాటి చెప్పు వెంపో.

గుళ్లుకట్టి దేవుళ్లను కూర్చోబెట్టి రాజ్యమేలేడి మూర్ఖుల రాజ్యమందు కూడు-గూడులేని జనుల గోడుమిగులు చేటు.....చాటి చెప్పు వెంపో.

మూఢ మత ఛాందస విషక్రిములును ఓటు అమ్మకము, దేశ ప్రగతిని వమ్ము చేసి వీటిని ఎదిరించగలిగిన, కలుగు మేలుచాటి చెప్పు వెంపో.

బాబ్రీ మసీదును కాదు బండవంటి పాత వ్యవస్థను మొదటి కంట త్రవ్వి ఎత్తిపోయినడు, త్వరితగతినీచాటి చెప్పు వెంపో.
(ఇవి అముద్రితములు)

రచన: కీ.శే. శ్రీవెంపో

సేకరణ. వేములపల్లి సత్యవతి

తామిరువురు పూర్వ జన్మలో మిత్రులమన్న సంగతి ఏ ఆధారాలతో తెలుసుకున్నారో వాటిని బహిరంగ పరచవలసిందిగా కోరింది. చివరకు శాంభవిని కలవకుండానే దలైలామా వెళ్లిపోయాడు.

శాంభవితో కలసి ఉషారాణి నంద్యాలకి నమీపంలోగల సూర్యనంది గ్రామంలో ఒక కుటీరంలో వున్నది. స్థానిక మందిరానికి చెందిన స్థలంలో అనుమతి లేకుండా కుటీరం నిర్మించుకొని ఉషారాణి అందులో వుంటున్నది. కర్నూలు కలెక్టర్

అదేశానుసారం ఎమ్మార్వో విచారణ చేపట్టింది. శాంభవిని, ఉషారాణిని, శాంభవి అసలు తల్లి, దండ్రులని చెప్పబడేవారిని విడి, విడిగా విచారించింది. క్షుణ్ణంగా విచారించిన పిదప ఎమ్మార్వో శాంభవిలో ఆతీతశక్తులు ఏమీ లేవని కలెక్టర్‌కి నివేదిక పంపారు. కర్నూలు ఆర్డీవో ఉషారాణిని, శాంభవిని సూర్యనందిని వదలి ఎక్కడకు వెళ్లవద్దని నిషేదాజ్ఞలు జారీ చేశారు. నంద్యాలలోని రామకృష్ణ డిగ్రీ కళాశాల విద్యార్థులు అనుమతి లేకుండా కుటీరం నిర్మించినందుకు ఉషారాణిపై ఆలయ ఈసికి, డిఎస్పీలకు వినతి పత్రం సమర్పించారు. ఈ సమాచారం తెలుసుకున్న ఉషారాణి తానే కూలీలచేత కుటీరాన్ని కూలగొట్టించింది. ఉషారాణి హైకోర్టులో పిటిషన్ దాఖలు చేసింది. దానిలో శాంభవి తన కూతురేనని, అంతకుముందే వివాహితుడైన సౌమ్యచారిని 1999లో వివాహం చేసుకున్నానని, తాను కూడా అంతకుముందు వివాహితనని, భర్త క్యాన్సర్ వ్యాధితో మరణించాడని, ఒక కుమారుడు కూడా వున్నాడని, కొడుకు తాత దగ్గరే పెరిగాడని పేర్కొంది. తనపై, శాంభవిపై విధించిన నిషేదాజ్ఞలను సవాల్ చేసింది. కర్నూలు కలెక్టర్ ఉషారాణి 1999లో సౌమ్యచారిని వివాహమాడిందని, శాంభవి ఉషారాణికి తిరువతిలో ఒక వ్రయివేట్ ఆసుపత్రిలో జన్మించిందని మానవహక్కుల కమిషన్‌కి సమర్పించిన నివేదికలో పేర్కొన్నారు. హేతువాద, అస్మిత మొదలైన 13 సంఘాలు శాంభవి తల్లి-తండ్రులెవరన్నది? అంత ముఖ్యమైన సంగతి కాదని, నిర్ధారించటంకన్న ఆ బాలిక బాల్య జీవితం గడవకుండా హక్కులు హరించబడుచున్నవని, ఏడేండ్ల బాలిక గుడిలో కాకుండా బడిలో వుండేలాగ చూడాలని కమీషన్ ముందు తమ వాదనలు వినిపించినవి. ఉషారాణి తరచు మాటలు మారుస్తూండడం వలన అనుమానాలకు దారితీస్తుందని తెలిపారు. వారి వాదనలు విన్న కమిషన్ చైర్మన్ ఉషారాణి అబద్ధాలకోరని, ఆ బాలిక హక్కులు హరించినట్టేనని, వెంటనే బాలిక శాంభవిని బడికి పంపాలని అదేశించారు.

ఈ మధ్య తిరువతిలో మీడియాతో మాట్లాడుతూ “నా చదువు నా ఇష్టం. ఎక్కడైనా చదువుకుంటా. నన్నెవరూ బలవంతం చేయట్లేదు. ఇంట్లో ...లేకుంటే ఆశ్రమంలో ఉండైనా చదువుకుంటా” అని వివాదాస్పద చిన్నారి శాంభవి చెప్పింది. బోరుబావిలో పడ్డ చిన్నారి మహేశ ప్రాణంతో బయటపడతాడా అని ప్రశ్నించగా మానమే శాంభవి సమాధానమైంది.

శాంభవి

ఏమంటిరి ఏమంటిరి?

ఒక బాలిక నాలుకపై పరా స్మృతుల సిరా మరకలా?

ఎంతమాట ఎంతమాట!

చిలుక పలుకుల చిన్నారి నోట

గత జన్మల గతిగమకాలా!

ఆ బొద్దుపాప ముద్దు మాటలు వింటే
నవ్వుస్తే నవ్వుండి...
కోపమొస్తే నవ్వుండి...
టిబెట్‌కి మాత్రం మీకు టికెట్ కన్‌ఫాం
ట్రాన్స్‌పోర్టు లేకపోయినా
ట్రాన్స్‌లో హిమాలయాలకు వెళ్ళొచ్చు
బుద్ధుడితో మాట్లాడిరావచ్చు....
శోధించండి...పూర్వజన్మలో మీరు
బలభద్రుడో....తారకాదేవో కావచ్చు
కనీసం నాగార్జునుడితోనైనా
నాలుగడుగులు కలిపి నడవచ్చు

మానవ హక్కుల వాహనంలో

ఇది తిమిరాంధ జ్ఞాన జననం...

వేల సంవత్సరాల పురోగతి గుప్పెడు మట్టిలో ఖననం...

ఫర్వాలేదు...త్వరపడండి!

బాబు గోగినేని గారు కసురుకుంటారు కాస్త చూసుకోని కదలండి...

బడిగడప కూడా తొక్కిని పాపం ఓ పాప ముందు
ఉన్నత చదువుల పట్టాలు పరిచి మోకరిల్లండి...
కపట విద్య తెలిసిన వారి కాళ్ళు పట్టి బొందితో కైలాసానికి
ఎడ్వాన్స్ బుకింగ్ చేసుకోండి...
ఎన్నికల ఎత్తులూ పొత్తుల యుద్ధంలోనే జెండాలున్నీ
కత్తులై నెత్తురంతా ధారపోస్తున్న రోజుల్లో....
మోసాన్ని కూడా వ్యాపార వస్తువుగా
మార్కెట్ చేసుకుంటున్న మహానుభావుల రాహుకాలంలో
సాంస్కృతిక పోరాటం విలువను
మన వెన్నుపూసల మీద రచించటానికి
ఎవరో ఒకరు.... ఎప్పుడో అప్పుడు ఎలాగూ వస్తారు...
మనం మాత్రం అజ్ఞాన ఖడ్గధారులమై
ఇలాగే ఎప్పుడూ గాయపర్చుకుందాం.

(శాంభవి కేసులో అందరి కళ్ళూ తెరిపించడానికి అలుపెరుగని పోరాటం చేస్తున్న బాబు గోగినేని గారికి కృతజ్ఞతగా...)

- డా॥ ప్రసాదమూర్తి

(నాన్నచెట్టు సౌజన్యంతో...)

కాళింది దేశపాండే

- బృందావరం

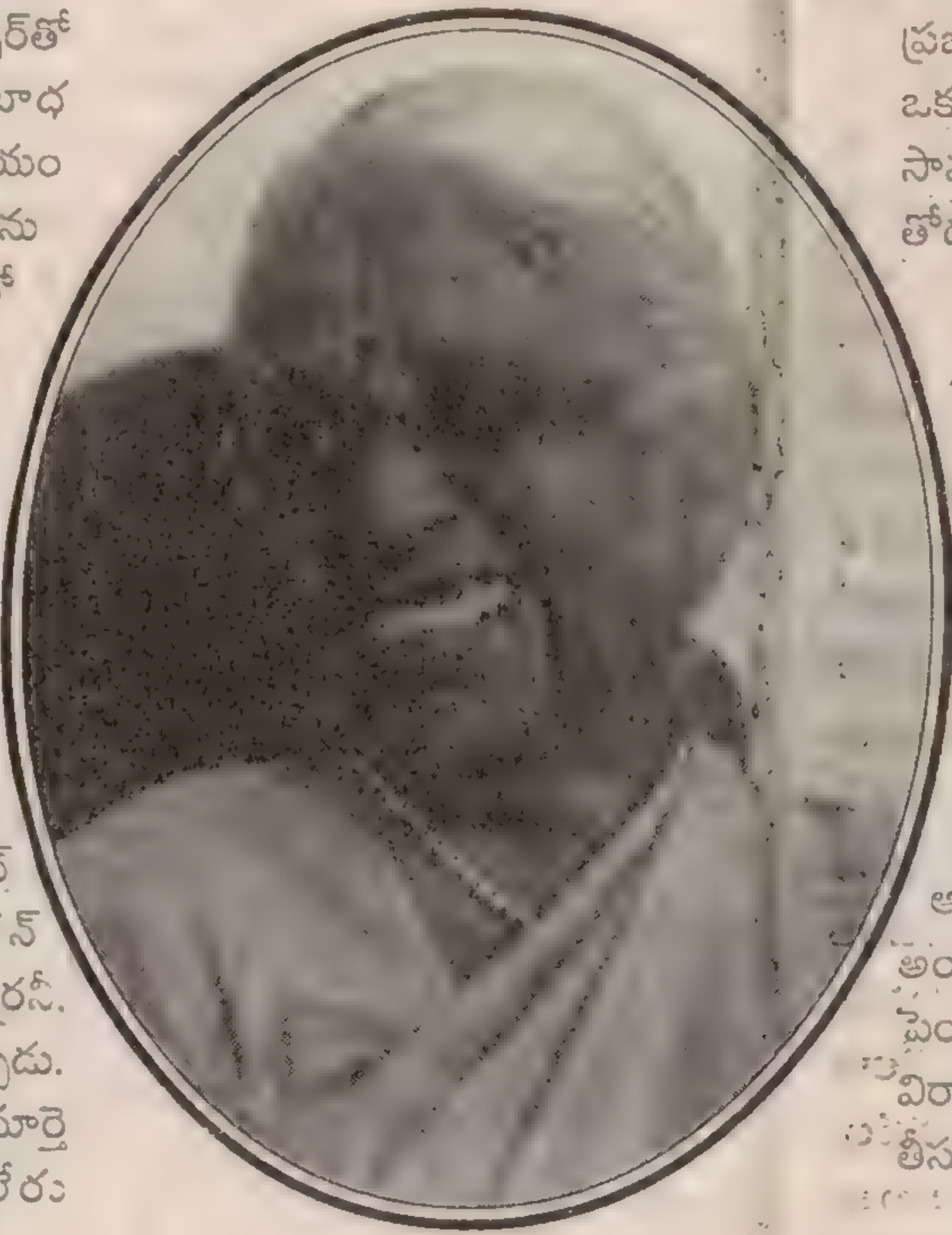
నా డెస్క్పై ఉన్న కాళింది చిత్రపటం ఫ్రేమ్లో నుండి నన్ను చూసి నవ్వుతుంది. ఏదో ఒక రోజు ఆమె మనల్ని విడిచి వెళ్ళిపోతుందనీ, మనం ఆమె చిత్రపటాలను చూస్తూ ఉంటామనీ నా మదిలో కొన్ని నెలల నుండి నాకు తెలియకుండానే ఇలాంటి రోజు కదలాడుతుంది. కాళింది చనిపోయినప్పుడు కలిగిన బాధ, దుఃఖం ఇంతకు ముందే నేను అనుభవించినట్లు అనిపించింది. అయినా ఇది నా హృదయంపై భారమైన బాధగా ఉంది. ఇంకా చాలా సంవత్సరాలపాటు చేయాల్సిన పని ఆమె ముందుంది. ఒక అరుదైన హుందాతనంతో, ధైర్యంతో ఆమె కాన్సర్తో పోరాడారు. అనేక సంవత్సరాల బాధ తరువాత ఆమె మొదటి రౌండులో విజయం సాధించారు. మరల రెండోసారి కాన్సర్ను గుర్తించినప్పుడు ఆమె ఎంతో నమ్మకంతో వైద్యానికి వెళ్ళడం మనకు ఊరటనిచ్చింది. చివరిలో ఊపిరితిత్తుల వ్యాధి భయంకర రూపంలో వచ్చింది. బహుశా ఆ వ్యాధిని మూర్తిగా నిర్ధారించలేకపోయివుండవచ్చు. ఆచివరి సాయంత్రం ఆమె చాలా కులాసాగా ఉన్నారు. నేను ఆ మరుసటిరోజు పూనే వెళ్ళాల్సి వుంది. నేను నా ప్రయాణం నిర్ధారించుకోవడానికి ఆమెకు ఫోన్ చేయగా ఆమె కుమారుడు నూదన్ మాట్లాడుతూ ఆమె కులాసాగానే ఉన్నారనీ, తన జోక్స్కు నవ్వుగలుగుతున్నారనీ చెప్పాడు. కానీ తరువాత రోజు రాత్రి ఆమె కుమార్తె అశ్వినీ ఫోన్ చేసి ఆమె ఇకలేరు వెళ్ళిపోయారని చెప్పింది.

కొన్ని దశాబ్దాలుగా కాళిందితో నాకున్న వ్యక్తిగత సంబంధాలు మరియు ఆమె పట్ల నాకున్న భావాలు మాత్రమే నన్ను ఈ రోజు నా కంప్యూటర్ ముందు కూర్చోని నా ప్రియమైన మిత్రురాలి జ్ఞాపకాల గురించి వ్రాయడానికి ప్రేరేపించలేదు. కాని ప్రజల వద్దకు చేరడంలో ఆమెకున్న ప్రత్యేకత మరియు అన్ని రంగాల ప్రజలతోనూ, పిల్లలతోనూ, పెద్దలతోనూ స్నేహం చేసే మనస్తత్వం నన్ను ఆకట్టుకుంది. ఆమె కుటుంబం జరిపిన సంతాపసభలో ఆమెకు వీడ్కోలు పలికిన వారందరూ రకరకాల

సందర్భాల్లో ఆమెతో ఉన్న సాన్నిహిత్యాన్ని వర్ణించినప్పుడు ఆమె వ్యక్తిత్వం యొక్క గొప్పదనం అందరినీ కదిలించింది.

ఈ వేగవంతమైన ప్రపంచంలోనూ, ప్రజలకు ఆప్యాయతను పంచడంలోనూ, వారిపట్ల శ్రద్ధ కనబరచడంలోనూ మరియు వారితో సంబంధాలను పెంచుకోవడంలోనూ ఆమె తన సామర్థ్యాన్ని చూపించారు.

నేను ఒక కామ్రేడ్ గానూ మరియు కొన్ని దశాబ్దాలుగా కాళిందితో కలిసి పనిచేసే అవకాశం పొందిన వ్యక్తిగానూ కొన్ని



జీవితంలోనూ, ఆమె ఈ మార్గాన్ని ఎంచుకోవడంలోనూ ప్రభావాన్ని చూపాయి. ఆమె పెద్ద అక్క కూడా ఆమెకు ఒక స్ఫూర్తి. ఆమె ఒక నర్సుగా శిక్షణ పొంది అనేకమంది బాధితులకు సాయం చేసేది. ఆమె మేధావి మరియు రచయిత అయినతో వివాహం ఆమె జీవితంపై చాలా ప్రభావం చూపిందని ఆమె తరచుగా అంటుండేవారు. కనుక నిబద్ధత కలిగిన ఒక కమ్యూనిస్టుగానూ, మహిళల హక్కులకై పోరాడే స్వరంగానూ మారడంలో కాళిందికి ఎంతో దూరం ప్రయాణించాల్సి రాలేదు. ఆ ప్రభావాలకంటే ఎంతో మిన్నగా సంఘానికి ఒక నిధిలాంటి వ్యక్తిగా ఆమె తన స్వంత శక్తి సామర్థ్యాలతో అనేక విధాలుగా సంఘానికి తోడ్పడ్డారనేది వాస్తవ సత్యం.

ఐదవ లాంటి సంఘం మనుగడలో అనేకమంది సమర్థులైన వ్యక్తులు అనేక రకాలుగా సంఘం అభివృద్ధికి, ఉద్యమానికి తోడ్పాటునందించారు. కాని కాళింది సంఘానికి, ఉద్యమానికి చేసిన కృషి చాలా ప్రత్యేకమైనదిగా చెప్పుకోవాలి. ఎందుకంటే అనేకరకాల పనుల సామర్థ్యం ఆమె ఒక్కరే కలిగి వుండడం వలన పనిమంది సమర్థులైన వ్యక్తులు చేసే పనిని ఆమె ఒక్కరే చేసేవారు. ఆ సమర్థత, దృష్టి అంతా సంఘం పలుకుబడి, ప్రతిష్ఠలను పెంచడంపైనే వుండేది. ఏమాత్రం విసుగూ, విరామం లేకుండా కాళింది ఈ బాధ్యతలను తీసుకొని నెరవేర్చారు.

ఆమె ఐదవ లాంటి చేరిన రోజు నాకు విషయాలు గమనించి వ్రాస్తున్నాను. ఒక జ్ఞాపకం ఉంది. ఆ రోజు మంచి నిబద్ధత, క్రమశిక్షణ కలిగిన వాలంటీర్లు వేనవికాలంలోని ఒక ఆదివారం స్థానం నుండి భారతదేశంలోని ఒక అతి పెద్ద అనుకుంటాను. అది 1980 సంవత్సరంలో మహిళా సంఘానికి గౌరవప్రదమైన, అందరికీ అప్పుడు మాలో కొందరం ఢిల్లీలో వరకట్న ఇష్టమైన నాయకురాలిగా ఆమె ఎదిగారు. ఒక వ్యతిరేక ప్రచారానికి ఒక మీటింగు మేధావిగా, ఒక రచయితగా, ఒక ఉపయోగపూర్వకమైన ప్రచారకర్తగా, ఒక కళాకారిణిగా, ఒక అల్పవైద్యురాలిగా, ఒక స్ఫూర్తిగా పాల్గొంటున్న ఒక మహిళ. ఆపదలో ఉన్న వేలాది మందికి ఒక ఆస్థానా విషయం చెప్పారు. తాను ఒక వ్యక్తిని ఆమె అభివృద్ధి చెందారు. చిన్నతనంలోనే తీసుకొస్తున్నారనీ ఆమె మనస్థిరంగా భర్తను కోల్పోయిన కాళింది తల్లి బట్టలు తోడ్పడతారనీ చెప్పారు. ఆమె కట్టుడం ద్వారా స్వయంగా కుటుంబ భారాన్ని మొదటి మీటింగులో చాలా మౌనంగా మోసింది. బాల్యంలోని అనుభవాలు, తన మమ్మల్ని గమనిస్తూ పాల్గొన్నారు. తన తల్లిలోని ధైర్యం, ధైర్యం కాళింది వ్యక్తిగత అంచనాలు తనకున్నవని నాకు తెలుస్తూనే

ఉంది. మీటింగ్ చివరిలో ఆమె తాను కూడా కార్యక్రమంలో పాల్గొంటాననీ ఐదవోలో చేరతాననీ చెప్పారు. అదే ప్రారంభం. ఆ కార్యక్రమంలోనే కాళింది ఒక క్రమశిక్షణ, నిబద్ధత కలిగిన వాలంటీరుగా బాధ్యతాయుతంగా వ్యవహరించారు. అప్పుడు ఢిల్లీ యూనిట్ అధ్యక్షురాలిగా అశోకా, కార్యదర్శిగా నేనూ ఉన్నాము. కాళింది నివసిస్తున్న జెఎన్ యు వద్దే అశోకా కూడా వుండడంతో కాళిందితో అశోకాకు మంచి సంబంధాలు వుండేవి. సంఘంలో కాళింది పనిగురించి అశోకా ఎక్కువగానే ఆలోచించేది.

ఢిల్లీలోని న్యాయ సలహా కేంద్రంలో పనిచేయడం ద్వారా కాళింది తన మొదటి సహకారాన్ని ప్రారంభించారు. కష్టాలలో ఉన్న మహిళలు మరియు గృహ హింస బాధితుల కేసులు అక్కడికి వచ్చేవి. ఆ రోజుల్లో కొన్ని వామపక్ష మహిళా సంఘాలలో కూడా మూస పద్ధతిలో విమర్శలు వుండేవి. అణచివేతలోని వేరే పార్వాలను చూడకపోవడం, లింగ వివక్షకంటే వర్గాన్ని ఎక్కువగా చూడడం లాంటి వాటిపై చర్చలు జరిగేవి. ఎమర్జన్సీ తర్వాతి కాలంలో స్వయం ప్రతిపత్తిగల ఫెమినిస్టు మహిళా గ్రూపుల ప్రాబల్యం అధికంగా వుండేది. వీటిలో చాలా గ్రూపులు న్యాయ సలహా కేంద్రాలు నడిపేవారు. అనతికాలంలోనే కాళింది తన పని ద్వారా మన సంఘం పని తీరుకు, ఇతర సంఘాల పనితీరుకు స్పష్టమైన తేడా కనబరిచారు. మనం వ్యక్తిగత కేసుల ద్వారా కూడా ఒక విశాలమైన సామాజిక స్పృహను కలిగించడానికి కృషి చేసేవాళ్ళము. కానీ ఇతర సంఘాలు ఆ విధంగా కాకుండా అది ఒక స్త్రీ పురుషుల మధ్య సమరంగా చూసేవారు.

కాళింది పనితీరు సంఘానికే మార్గదర్శకంగా వుండేది. ఆమె చేపట్టిన ఒక నాకు గుర్తుంది. ఢిల్లీలోని కుసుమ్ పురా ఏరియా నుండి హింస మరియు లైంగిక వేధింపులకు సంబంధించి ఒక కేసు ఆమె చేపట్టారు. మన సంఘం పేరువిని సహాయం కోసం కొంతమంది మహిళలు మన వద్దకు వచ్చారు. కాళింది ఎంతో శ్రద్ధగా కేసు వివరాలు విని బాధితురాలికి అందాల్సిన సహాయం గురించి ఆలోచించారు. అక్కడి కమ్యూనిటీ మొత్తం బాధితురాలికి అండగా వుండే విధంగా కూడగట్టే ప్రయత్నం మొదలుపెట్టారు. ఆ వ్యక్తి కేసు కొరకు తన సమయం మొత్తం కేటాయించడమేకాకుండా అక్కడి మహిళలందరితో మంచి సంబంధాలు

పెట్టుకొని ఐదవో ఆశయాలను వారికి వివరించి క్రమంగా వారిని మన సంఘంలోకి తీసుకొచ్చారు. అలా వచ్చిన వారిలో ఒకరే సోనియా. ఆమె ఢిల్లీలో ఐదవో రాష్ట్ర అధ్యక్షురాలిగా ఎదిగారు. సోనియాను సంఘంలోకి తీసుకొచ్చి ఆమెను ముందు పీరిన వుండే ఒక నాయకురాలిగా తయారు చేయడంలో కాళింది పాత్ర నాకు సోనియాను చూసినపుడల్లా గుర్తుకొస్తుంది.

కాళింది చేపట్టిన చాలా కేసులలో ఆయా బస్టీలలోనూ, కమ్యూనిటీల్లోనూ మహిళలపై హింసకు వ్యతిరేకంగా సామాజిక స్పృహను కలిగించడానికి ఆమె తీవ్రంగా ప్రయత్నం చేసేవారు. బాధితురాలికి తగిన సమయం కేటాయించి ఆమెకు మానసిక స్థైర్యం కలిగించడమే కాక ఒక కార్యకర్తగా ఆమె ఎదిగే విధంగా ప్రయత్నించేవారు. న్యాయ సలహా కేంద్రంలో తనకు వచ్చిన అనుభవాల ద్వారా ఈ రంగంలో మన పనికి సంబంధించి ఒక డాక్యుమెంట్ ను తయారు చేయాల్సిన అవసరాన్ని ఆమె సంఘానికి చెప్పేవారు. వ్యక్తిగత కేసుల విషయంలో మనం అవలంబిస్తున్న వినూత్న పద్ధతులను ఊరికే మాట్లాడుకుంటే సరిపోదనీ మనం చేపట్టిన కేసులను విశ్లేషణాత్మకంగా వ్రాతపూర్వకంగా భద్రపరచాలని చెప్పేవారు. ఆమె నోట్సు వ్రాయడంలో దిట్టగా వుండేవారు. కాని దురదృష్టవశాత్తు ఆ పనిలో మనం ఇంకావెనుకబడే ఉన్నాము.

కాళింది ప్రధాన భాగస్వామ్యంతో చేసిన ఇంకొక కృషి పట్టణ పేదలు. ముఖ్యంగా మహిళల సమస్యలపై ప్రత్యేకంగా ఢిల్లీలోని మురికి వాడలలోని సమస్యలపై అక్కడి అసౌకర్యాలపై కృషి చేశారు. తాను పనిచేస్తున్న దక్షిణ ఢిల్లీలోని సమస్యలపై కాళింది ఎక్కువ చొరవతో పనిచేసేవారు. ఇళ్ళ పట్టాల కోసం, మహిళలకు మరుగుదొడ్డి సదుపాయాల కోసం, మంచినీటి సరఫరా కోసం మరియు మహిళలపై అత్యాచారాలు పెరగడానికి దోహదం చేస్తున్న వీధిలైట్ల కొరత సమస్య మొదలైన సమస్యలను ఆమె చేపట్టి కృషి చేయడం ద్వారా ఆ ప్రాంతం ఐదవో యొక్క పునాదిని గట్టి పరచడమే కాక మహిళలకు మన సంఘం పట్ల నమ్మకాన్ని కలిగించారు. ఆమెకు సన్నిహితమైన కామ్రేడ్ అయిన కిరణ్ మోఘతో కలిసి తరువాత కాలంలో జాతీయ మహాసభలకు ఒక నివేదిక తయారు చేశారు. పట్టణ పేదల సమస్యలపై

తయారు చేసిన ఆ నివేదిక ఆమె అనుభవాలకు ప్రతిబింబంగా వుంది. కార్మిక వర్గ మహిళల సమస్యలు మరియు పట్టణ పేదల సమస్యలు ఢిల్లీలోని మహిళా ఉద్యమాలలో ముఖ్య భూమిక పోషించేవిధంగా వుండాల్సిన అవసరాన్ని ఆమె నొక్కి చెప్పేవారు. మార్చి 8వ తేదీన జరగాల్సిన కార్యక్రమాల గురించి జరిగిన ఒక సమావేశంలో ఆమెకు అమిత కోపం తెప్పించిన వాదన ఒకటి జరిగింది. అది ధరల పెరుగుదల మహిళలకు సంబంధించింది కాదనే వాదన. ఆ విషయంపై ఆమె తనదైన శైలిలో పాల ధర పెంపు విషయంలో నడిపిన పోరాటాన్ని తన స్వంత అనుభవాలతో వివరించడం నాకు గుర్తుంది.

1984లో కాళింది సంఘంలో చేరిన కొద్ది సంవత్సరాలలోనే ఢిల్లీ ఒక అగ్నిగుండంలా వుంది. ఇందిరాగాంధీ హత్య చేయబడిన నేపథ్యంలో సిక్కు మతస్థులందరినీ ఒక పథకం ప్రకారం ఊచకోత కోస్తున్నారు. ప్రతి కార్యకర్తకూ, ప్రతి ప్రజాస్వామ్య వాదికీ అది ఒక సవాలుగా వుంది. సిపియం మరియు ఇతర ప్రజా సంఘాలతో కలిసి ఐదవో కూడా సహాయ కార్యక్రమాలలో పాల్గొంది. ఆ క్యాంపులలో కాళింది రాత్రింబవళ్ళూ పనిచేశారు. మిగిలినవారు కూడా పనిచేశారు. కాని కాళింది అసాధారణ రీతిలో ఆ పనిని, వ్యక్తులతో సంబంధాలు నెరిపే పనిని అనుసంధానం చేసి పనిచేశారు. అది సంఘానికి ఒక మంచి అనుభవానిచ్చింది. కాళింది దానినెప్పుడూ మర్చిపోలేదు. తరువాత సం॥లలో తన కార్యక్రమాలలో మతోన్మాదానికి వ్యతిరేకంగా దానినొక ఉదాహరణగా చెప్పేవారు. కాళింది ఆ కాలంలో వ్రాసిన ఒక రిపోర్టు కోసం నేనూ కాళిందీ కలిసి గత సం॥ వెతికాము. పార్టీ ఢిల్లీ రాష్ట్ర కమిటీ మీటింగులో దానినొక గొప్ప డాక్యుమెంటుగా పేర్కొనడం నాకు గుర్తుంది. కాని మాకు అది దొరకలేదు. ఆమె మొదట రాష్ట్ర కోశాధికారిగానూ తరువాత అధ్యక్షురాలిగానూ ఢిల్లీలో పనిచేశారు. ఆ హోదాలో ఆమె అనేక ముఖ్యమైన ఇతర కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. కాలేజీలలో, యూనివర్సిటీలలో మధ్య తరగతి యువతులతో సంబంధాలు పెట్టుకోవడం, ఢిల్లీలో మహిళలతో కూడిన స్వయం సహాయ గ్రూపులను ఏర్పాటు చేయటం వంటివి వాటిలో కొన్ని. ప్రజల్లో పనిచేసేటప్పుడు

చేపట్టబోయే సమస్యలపై ఆమె ప్రత్యేక శ్రద్ధపెట్టేవారు. సమస్యను అధ్యయనం చేయడం, ఆ అంశానికి సంబంధించిన విధి విధానాలను వివిధ కోణాల నుండి పరిశీలించడం తరువాత ఆ సమస్యపై పోరాటాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్ళే మార్గాన్ని కనుగొనడంలో ఆమె ప్రత్యేకత కనబరిచేవారు. ఆందోళనా కార్యక్రమాల్లో ఆమె ముందు భాగాన ఉండేవారు. ఫలితంగా ఢిల్లీ పోలీసులు ఆమెపై అనేక కేసులు పెట్టేవారు.

రాజధాని నగరంలో మన సంఘాన్ని నిర్మించే తొలి రోజుల్లో ప్రజాతంత్ర ఉద్యమం మరియు మహిళలు సంఘటితమవడం చాలా బలహీనంగా ఉండేది. ఆ రోజుల్లో సంఘాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి కాళింది చేసిన కృషి చాలా అమూల్యమైనది.

సఫ్ఫర్ హామ్మి పనిని చూసి కాళింది చాలా స్ఫూర్తిని పొందేవారు. ఢిల్లీలో కార్మికుల నమ్మకం ఏర్పాటు జరుగుతున్న ఒక సందర్భంలో వీధి నాటకాల ప్రభావం ఆమెను చాలా ఉత్సాహాన్నివ్వడం నాకు గుర్తుంది. మహిళా సంఘానికి కూడా అటువంటి బృందం వుండాలని ఆమె కోరుకుమనేవారు. మనకున్న వనరులతో అది అసాధ్యమని నేను భావించేదానిని, కాని కాళింది తన పట్టుదల, సామర్థ్యాలతో దాన్ని సుసాధ్యం చేశారు. ఆమె నాటకం రచించి కళాకారులను గుర్తించి వారిని ప్రోగు చేసి నాటకానికి దర్శకత్వం వహించి మొదటి ప్రదర్శనలో పాల్గొన్నారు. మొదటి ప్రదర్శన అనంతరం ఆమెకు వచ్చిన అనేక ప్రశంసలను అందుకుంటూ తన కొంటే నవ్వుతో నా వైపుకు తిరిగి మన సంఘం ఏదైనా చేయగలదు అని అనడం నాకింకా గుర్తుంది.

ఆమె వాస్తవంగా కూడా దాన్ని నమ్మారు. 25 ఏళ్ళ తన ఐదవ పనిలో ఆ నమ్మకమే తన ఊపిరి, జీవితంగా బ్రతికారు. తాను సైద్ధాంతికంగా సోషలిజానికి, మార్క్సిజానికి, విప్లవానికి కట్టుబడి వుండేలా చేసింది. కార్మిక వర్గం మరియు పేద మహిళల సమస్యల పట్ల ఆమె ఎప్పుడూ తన పట్టు సడలించలేదు. అది ఆమె పనిలోనూ, రచనలలోనూ కనిపించేది. ఐదవ నడిపే త్రైమాసిక హిందీ పత్రిక 'సామ్యా'ను ఎడిటింగ్ చేసే పనిని ఆమె చేపట్టారు. పత్రికను నడపడంలోనూ సంఘం పనిలో మాదిరిగానే క్రమశిక్షణను పాటించేవారు. కంప్యూటర్ పనినీ, పేజీ మేకింగ్ పనినీ ఆమె స్వయం కృషితో నేర్చుకున్నారు. ప్రతి చిన్న విషయాన్ని చైతన్య మానవి

తరచి చూసుకుంటూ గంటల తరబడి ఆమె ప్రెస్ లో గడిపేవారు. తాను చేసే వేరే పనితో అనుసంధానం చేసుకుంటూనే ఈ పనికూడా చేసేవారు. ఇది ఆమెకు ఎలా సాధ్యమైంది? ఆమె తన కోసం ఒక స్క్వాటర్ కొనుక్కున్నారు. తనపని సులువు చేసుకోడానికి అది ఒక మార్గంగా ఎంచుకున్నారు. ఢిల్లీలోని రోడ్లపై ప్రమాదాల మధ్య ట్రాఫిక్ ను దాటుకుంటూ తలపై హెల్మెట్ పెట్టుకొని అందమైన వాలుజడ వేసుకొని బ్యాగ్ నిండా ఫైళ్ళతో ఆమె తిరగడం మరిచిపోలేని ఆమె జ్ఞాపకాలుగా వున్నాయి.

నేను ప్రధాన కార్యదర్శిగా వున్న కాలంలో ఆమె జాతీయ కార్యదర్శి వర్గంలో కోశాధికారిగా ఎన్నికయ్యారు. అంతకు ముందు ఢిల్లీ కమిటీకి ఆమె అధ్యక్షురాలిగా వున్నప్పుడు నేను ఆమెతో కార్యదర్శిగా పనిచేశాను. ఇన్నేళ్ళ నా సంఘ జీవితంలో ఏ పనినైనా ఇది సాధ్యం కాదు అని కాళింది చెప్పడం నేను వినలేదు. కేంద్రంలో సంఘానికి ఒక గట్టి స్థంభంలా ఆమె వుండేవారు. ఏ పనికైనా పూర్తి బాధ్యత తీసుకొనేవారు. అన్ని సంఘాల మీటింగుల్లో ఐదవ దృక్పథాన్ని చెప్పాలన్నా, ఒక మెమోరాండం తయారు చేయాలన్నా, ఒక ర్యాలీలో మాట్లాడాలన్నా, ఒక సదస్సుకు సమాయత్తం చేయాలన్నా అది ఏ పనినైనా కాళింది చేయగలిగే సామర్థ్యం కలిగి వుండే వారు. తాను చేసే పని కూడా ఏదో యాంత్రికంగా కాకుండా తన అనుభవాలను, విజ్ఞానాన్ని, సామర్థ్యాలను మేళవించి పనిచేసేవారు. ఆ స్ఫూర్తితోనే ఐదవ కేంద్రం మహిళల పోరాటాల విషయంలో కానీ, విధాన పరమైన విషయాలలో తన జోక్యం విషయంలో కానీ ఒక బలమైన కేంద్రంగా అభివృద్ధి చెందింది. కష్టపడి పనిచేయడమేకాదు. కాళిందికి వినోదాత్మకంగా, ఆనందంగా ఉండడం కూడా తెలుసు. ఆమె చాలా బాగా డాన్స్ చేసేవారు. మా మహాసభలలో సంగీతానికి ముందుగా కాళిందియే స్పందించేవారు. ముందుగా ఆమెనే లేచి నిలబడి సంగీతానికి తగినట్లు నృత్యం చేస్తూ అందరినీ స్టేజిపైకి లాక్కెళ్ళేవారు. ఒకసారి మేమందరం చాలా మందిమి జైలులో వుండాల్సి వచ్చింది. అప్పుడు కూడా కాళింది అందరినీ డాన్సు చేయడానికి పురికొల్పడం నాకు గుర్తుంది.

కాళింది ఢిల్లీ వదిలి మ్రానే వెళ్ళిపోవడం కేంద్రంలో మాకు ఎంతో నష్టం కలిగించింది. కాని, మహారాష్ట్రకు లాభం చేకూర్చింది. ఆమె అంతిమ యాత్ర

విషాదంలో ఆమెతో పని చేసిన కామ్రేడ్స్ సంఘానికి ఆమె అందించిన గొప్ప సహకారాన్ని వివరించారు. మహిళల్లో క్రొత్త తరగతులకు విస్తరించడంలోనూ, ఇంటిపని వారి కృషిలోనూ, స్వయం సహాయ బృందాల పనిలోనూ, భూణ హత్యల విషయంలోనూ ఆమె విస్తృత సహకారం అందించారు.

ఈ మధ్య నేను త్రిపురలో పర్యటించినపుడు అక్కడి కామ్రేడ్లు త్రిపుర రాష్ట్రంపై, అక్కడి సమస్యలపై కాళిందికి వున్న లోతైన అవగాహన గురించి చెప్పారు. ఆమె పిహెచ్ డి పరిశోధనా పత్రం తయారు చేయడంలో భాగంగా త్రిపురలో ఆమె పని వుండేది. కాన్సర్ తో కోలుకుంటున్న ఒక వ్యక్తి ఒక మారుమూల ప్రాంతంలో ఫీల్డు పని చేస్తూ పిహెచ్ డి చేయడానికి సాహసించగలరా? కాని కాళింది ఆ పని చేశారు. త్రిపురలోని మహిళల గాధలు వెలుగులోకి తేవాలనే పట్టుదలతో కాళింది ఈ పనికి పూనుకున్నారు. పరిశోధనకు సంబంధించిన పత్రాలన్నీ బెంగాలీలో వున్నాయని తెలిసినపుడు ఆమె ఇంకో సాహసానికి పూనుకున్నారు. కొద్ది నెలల కాలంలోనే బెంగాలీ చదవడం నేర్చుకున్నారు. కమ్యూనిస్టు నేతల రచనల నుండి విలువైన సమాచారం వ్రాసుకున్నారు. ఆమె చనిపోయినప్పుడు అక్కడి మహిళలు చాలామంది ఆమె మాలో ఒకరనీ, ఆమె మాకు ప్రీతి పాత్రమైన వ్యక్తి అనీ ఆమెను కొనియాడారు. ఆమె వెలకట్టలేని వ్యక్తి. ఒక కాళింది మన మధ్య వుండడం ఐదవకే గర్వకారణం. ఒక దైర్య సాహసాలతో కూడిన కామ్రేడ్ గా, ఒక మిత్రురాలిగా, ఒక నాయకురాలిగా ఆశయాల కోసం, సామాజిక మార్పు కోసం చెరగని విశ్వాసంతో, నిబద్ధతగల వ్యక్తిగా ఆమె జీవించారు. ఆమెతో పని చేసిన వారందరికీ ఆమెను కోల్పోయామనే బాధ కలుగుతుంది. అందరినీ నవ్వించే శక్తిగల ఆమె నవ్వు, ఏదైనా దాక్యుమెంట్లు చదువుతున్నప్పుడు శ్రద్ధగా చూసే ఆమె చూపు, డాన్స్ చేస్తున్నప్పుడు కదలాడే ఆమె శరీరం, ప్రేమతో హత్తుకొనే ఆమె చేతులు ఇవన్నీ ఆమెను మరచిపోలేని తీపి జ్ఞాపకాలు. ఆమె పనితీరు ఎప్పటికీ మరచిపోలేము. ఐదవ చరిత్రలో ఆమె ఒక ప్రత్యేక స్థానం పొందారు. అది ఆమెకు ఎప్పటికీ నిలిచి వుంటుంది.

జోహార్ కాళింది దేశపాండే !

(అనువాదం కె. నాగలక్ష్మి)

G.P. DOMMARA POCHAM PALLY

G.P. Funds

Under ground drainage	30,00,000
Gram panchayati building	5,00,000
Water plant building	6,00,000
Dhobighot	10,00,000
CC roads	2,00,000
School building	5,00,000
Pwd & pipe line	6,00,000
Mandal funds	
Under ground drainage	2,00,000

1,02,00,000

పసిడి కాంతుల అందాలరాశి

- అల్లూరి మన్మోహని

క్రాంతి సూరహత్య

అది హైదరాబాద్ మహానగరం. నాగరికత ఉట్టిపడే నాగరిక సమాజంలో మానవ మృగాల వేట. అంతులేని భోగ లాలసతో కోసం ధనదాహంతో నరరూప రాక్షసులైన భర్త, అత్త, మామలకు 19 సం॥రాల చిన్నారి శ్రీమతి క్రాంతి బలిదానం.

ఆ కాళరాత్రి 1-11-09వ తేదీ. హైదరాబాద్ కూకట్‌పల్లి హౌసింగ్‌బోర్డు కాలనీ 6వ ఫేజ్ ఆర్.కె.టవర్స్ ఫ్లాట్‌లో వుంటున్న అత్తవారింట్లో క్రాంతిని కిరాతకంగా చంపి, ఆ భవనం పైనుండి క్రింద పడవేసిన ఘోరకలి, ఆ చుట్టూ వున్న సమాజాన్ని అచేతనం చేసింది. ప్రతిరోజూ ఉదయం 5 గంటలకే నిద్ర లేచి వాకింగ్‌కి వెళ్లే క్రాంతి మామ ఆ రోజు ఉదయం 7 గంటలయినా బయటకు రాలేదు. శవమై పైనుండి క్రింద పడివున్న క్రాంతిని బిల్డింగ్‌లో క్రింద ఉంటున్న వాచ్‌మెన్ చూచి, పై ఫ్లాట్‌లో వున్న క్రాంతి అత్త మామలను తలుపుకొట్టి వారి కోడలు క్రాంతి మృతదేహం క్రింద పడివున్న సంగతి చెప్పాడు. అప్పుడే నిద్రలేచి వచ్చినట్లు ఏమీ తెలియని వారిలా నటిస్తూ క్రాంతి భర్త వేగేళ్ళ కాశీ విశ్వనాథరాజు తను పడుకొన్న గది తలుపులోపల వేసి వున్న బోల్టు (గడియ) తీసుకుని బయటకు వచ్చాడు. క్రాంతి మామ కృష్ణంరాజు కూడా బయటకు వచ్చాడు. ఇద్దరూ క్రిందకు వచ్చి క్రాంతి శవాన్ని చూసి పైకి వెళ్ళిపోయారు. క్రాంతి శరీరం పైవున్న నైటీ పైకిపోయి నగ్నంగా పడి వున్నా కోడలు శవంపై బట్ట తెచ్చి కప్పాలన్న కనీస జ్ఞానం కూడా లేకుండా మానవత్వం లేని మృగాలుగా ఇంట్లోకి పోయారు. క్రాంతి దృశ్యాన్ని చూడలేని వాచ్‌మెన్ మాత్రం తన ఇంట్లో వున్న పాతదుప్పటి తెచ్చి క్రాంతి శవంపై కప్పాడు.

సమాచారం తెలుసుకున్న పోలీసులు వచ్చి శవపంచనామా ఏమీ చేయకుండా మామూలుగా చనిపోయిన శవాన్ని తీసుకెళ్ళినట్లు తీసుకెళ్ళారు గాంధీ హాస్పటల్‌కి పోస్ట్‌మార్టం తతంగం కోసం. హత్యకు ఆధారాలు దొరకకుండా చేయుటకై చేసే ప్రయత్నమే అది. పోలీసులు భర్తను, మామను అరెస్టు చేశారు. అత్త కనిపించలేదన్నారు. పోలీస్ స్టేషనులో వారికి చైతన్య మానవి

సకల మర్యాదలు. పోలీస్ స్టేషనులో దర్జాగా ముస్తాబైన ఆ రౌడీ హంతకునికి కూల్‌డ్రింక్స్, మినరల్‌వాటర్ సీసాలు సప్లయ్. బ్రతుకు తెరువు కోసం కష్టపడే రిక్షావాళ్ళను, ఆటోవాళ్ళను చిన్న చిన్న తప్పులు చేస్తే స్టేషన్‌లో పడవేసి చావగొట్టే మన పోలీసు పెద్దలు నిండు ప్రాణం తీసిన కిరాతకుడిని పెండ్లికొడుకులా స్టేషన్లో సకల మర్యాదలు జరిపారు. ఆ రాత్రే లక్షల డబ్బుమూటలతో అన్ని ఏర్పాట్లు జరిగిపోయాయి. ఇక జరిగేది అదే. అందుకే “ఇది ధనస్వామ్య జగత్తు” అని మహనీయులు చెప్పారు. అందుకే న్యాయం బందీ అయిపోతుంది.

31-10-09వ తేదీ శనివారం ఉదయమే అంటే శనివారం కాలేజీకి సెలవు కదాని ఏలూరులోని తల్లి తండ్రుల వద్ద నుండి క్రాంతిని వినతండ్రి అత్త వారింటికి తీసుకువచ్చి దింపి వెళ్ళారు. అమాయకంగా భర్త, అత్త, మామల దగ్గరకు వచ్చిన పుత్తడిబొమ్మ క్రాంతి నిండు సూరేళ్ల జీవితానికి అదే ఆఖరిరోజయింది. ఆ వచ్చిన రోజు అక్టోబరు 31 శనివారం రాత్రే కాళరాత్రిగా అపురూపమైన క్రాంతి బంగారు భవిష్యత్తు క్రూరమృగాల ధనదాహానికి బలైపోయింది.

అప్పటికి 5 నెలల క్రితమే అంటే మే 3 తేదీ 2009న హైదరాబాద్‌లో వేగేళ్ళ కాశీవిశ్వనాథరాజుకిచ్చి క్రాంతికి ఎంతో వైభవంగా దాదాపు 15 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి వివాహం జరిపారు. క్రాంతి తల్లి దండ్రులు అల్లూరి శారద, సత్యసాయి వర్మగార్లు పశ్చిమగోదావరి జిల్లా ఏలూరు నివాసులు. క్రాంతి ఏలూరులోనే డిగ్రీ ఆఖరి నంవత్సరం చదువుతోంది. చదువు పూర్తయ్యాక గాని ఇప్పుడప్పుడే క్రాంతికి పెండ్లి చేయము అని తల్లి తండ్రులు అంటే, లేదు ఇప్పుడే పెండ్లి చేయండి చదువుకి అడ్డురాదు అని క్రాంతి అత్త మామలు పట్టుపట్టి వెంటబడి, వెంటవడి పెండ్లి జరిపించుకున్నారు. క్రాంతికి ఆస్తిగా తల్లి తండ్రులు 5 ఎకరాల పంట భూమి ఇచ్చారు. బంగారు నగలు చాలా పెట్టారు. నగలు



అత్తగారు తన దగ్గరే వుంచుకుని, 5 ఎకరాల పొలం కూడా అమ్మేసి డబ్బు ఇచ్చేయమని పెండ్లి అయిన దగ్గర నుండి అత్త మామల వత్తిడి. అత్త మామలు చాలా ధనవంతులు. అయినా డబ్బు కోసం దురాశ. బంగారుబొమ్మ, సుగుణాలరాశి కోడలు క్రాంతే కోట్లు ఆస్తి అనే మానమతా విలువలు లేని అడవి జంతువులు. క్రాంతి భర్త చదువుపేరుతో షోకిల్లాలాగా జల్సా తిరుగుళ్ళతో తిరుగుబోతు, త్రాగుబోతుగా విశృంఖల జీవితం గడిపేవాడు. అమాయకంగా నమ్మి వచ్చిన భార్య క్రాంతిని అర్ధరాత్రి అంతం చేశాడు.

పెండ్లి అనంతరం భర్త క్రాంతితో అత్తవారింటికి ఏలూరు వెళ్లుటకు హైదరాబాద్ నుండి ఏలూరుకు విమానం టికెట్లు కొనిమన్నాడు. తను స్నానం చేయుటకు మినరల్ వాటర్ కావాలన్నాడు. క్రాంతి అత్త మామలు కొడుకు భోగవిలాసాల అవసరాలకు క్రాంతి తల్లి తండ్రులను గొప్పగా డిమాండు చేశారు. జీవితం అంటే భోగాలు, జల్సాలు అనేది ప్రభోదించి విచ్చల విడిగా పెరిగిపోతున్న ఈ మానవ మృగాల సంస్కృతికి ఇంకెంతమంది నవ వధువులు బలైపోతారో?

క్రాంతి హత్య తల్లి తండ్రులు మొత్తం కుటుంబాన్నే కుప్పకూల్చేంది. తల్లి శారద అనుక్షణం బిడ్డ హత్యకు తల్లడిల్లుతూ ఆహారం లేక కృశించి హాస్పిటల్ పాలయింది.

కుటుంబమంతా జీవచ్ఛవాలుగా బిడ్డతో పాటు తమ ప్రాణాలు కూడా పోయినట్లుగా హృదయావిదారక స్థితి.

మానవతా వాదులంతా నాగరికులుగా చలామణి అవుతున్న ఈ మానవ మృగాలను సమాజం నుండి వెలివేయాలి. తరిమి కొట్టాలి. న్యాయస్థానాలు ఈ దుష్టశక్తులకు సమాజంలో స్థానం రద్దు చేయాలి.

క్రాంతి హత్యా సంఘటన, నవంబరు 2, 2009వ తేదీన పత్రికల ద్వారా తెలుసుకున్న అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం (ఐద్వా) రాష్ట్ర కమిటీ, రంగారెడ్డి జిల్లా కమిటీ సభ్యులు వెంటనే కదిలి క్రాంతి హత్యను తీవ్రంగా ఖండిస్తూ హత్యకు కారకులైన కిరాతకులను కఠినంగా శిక్షించాలని పోలీసు అధికారులకు,

హాంశాఖామాత్యులు సబితా ఇంద్రారెడ్డి గారిని కలుసుకుని పిటీషనులు ఇచ్చారు. క్రాంతి తల్లి తండ్రులను, కుటుంబాన్ని కలిసి ధైర్యం చెప్పారు.

మానవత్వం వెల్లివిరిసే సోషలిస్టు సమాజంలోనే మానవ మృగాలకు తావుండదు. హింసలు, హత్యలు అరికట్టబడతాయి. సోషలిజం మానవ జాతికి తల్లి వడిలాంటిది.

అందుకే స్వతంత్ర భారత తొలి ప్రధాని పండిట్ జవహర్లాల్ నెహ్రూ “ సోషలిస్టు తరహా సమాజాన్ని నిర్మిస్తాను” అని ప్రకటించారు.

“సోషలిజాన్నే నిర్మిస్తాను” అని భారత ప్రధాని ఇందిరా గాంధీ ప్రకటించారు.

కాని దురదృష్టం వారి ఆశయాలు ఈనాటి పాలకుల దృష్టిలో లేనేలేవు. ○

ఉద్యమవార్తలు

సాంఘిక సంక్షేమ హాస్టల్ తనిఖీ

సోషల్ వెల్ఫేర్ హాస్టల్ నితిగతులపై ఐద్వాగా తనిఖీ చేయడం జరిగింది. అనేక సమస్యలు చెప్పడం జరిగింది. బియ్యం బాగాలేకపోవడం, భవనం చిన్నగా వుండటం పిల్లలకు నరిపోక క్లాసురూములో వుండటము గమనించాము, శుభ్రత లేకపోవడంతో పాటు తగినంత సిబ్బంది లేరు.



అనంతరం సంబంధిత అధికారులకు మెమోరాండం ఇవ్వడంతో పాటు ప్రెస్ మీట్ నిర్వహించాము.

సంక్రాంతి ఆటల పోటీలు:

మహిళల్లో నిద్రాణమై వున్న కళలను వెలికితీసే పనిలో భాగంగా అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా అన్ని జిల్లాల్లో మహిళలను ఆటల పోటీలు నిర్వహించింది. అనేక సమస్యలతో



సతమతమవుతూ బయట ప్రపంచమే తెలయకుండా బ్రతుకుతున్న మహిళలకు శారీరక, మానసిక ఉల్లాసాన్ని కలిగించడమే క్రీడల ప్రధాన ఉద్దేశ్యం. రంగోలి, మ్యూజిక్ చైర్, రన్నింగ్, కబడ్డీ, క్యారమ్స్, మెహంది తదితర ఆటల పోటీలు నిర్వహించబడ్డాయి. ఈ పోటీలు సెంటర్లలో జరుగగా.....మంది పాల్గొన్నారు.....మంది ప్రేక్షకులు వీక్షించారు.

మానవి కి కథలు, కవితలు, వ్యాసాలు పంపవలెనని రచయితలను కోరుతున్నాము.

మానవిపై మీ అభిప్రాయాలు, సలహాలు, సూచనలు ఆహ్వానిస్తున్నాము.

మా చిరునామా:

మానవి

అఖిలభారతీ ప్రచారిత్ర మహిళా సంఘం

రాష్ట్ర కార్యాలయం, బ్లాక్ నెం. 24,

హెచ్ఐజి ఫేజ్: 2,1-8-1,

బాగ్లింగంపల్లి, హైదరాబాద్

ఫోన్ : 27605845,

ఫ్యాక్స్ : 040 - 27605845

ఎల్లమ్మ కైకడోకాయ

-డా॥వాసిరెడ్డి సీతాదేవి.

ఎల్లమ్మ ఆలా కళ్ళప్పగించి చూస్తోంది.

“ఊహా! మిగల్చడు. అరెరె! ఆ గుప్పెడ్లు - మెతుకులు కూడా దులుపుకుంటున్నాడే! కడుపాత్రపు వెధవ”. మనసులోనే అనుకుంది.

ఎల్లమ్మ అనుకున్నట్టే జరిగింది.

సూర్యనారాయణ టిఫిన్ క్యారియర్ లో వున్న ఆ కొద్దిపాటి అన్నాన్ని కూడా విస్తట్లోకి వంచుకొని ముద్దచేసి మింగేసాడు. అది చూస్తూ ఎల్లమ్మకు గుండెకాయ ఎక్కడకో ఎగబాకినట్టయింది. ఇవాళ పొద్దుటినుంచి వంతం వట్టి కూర్చున్న ఎల్లమ్మకు సూర్యనారాయణ చేసిన ఆ పని చిరాకునే కలిగించింది.

“ఎల్లమ్మా నీ జీతం రేపిస్తాలే. ఇవాళ జీతాలు పడవు. క్యారియర్ తీసుకెళ్ళు” అన్నాడు సూర్యనారాయణ విస్తరి చుట్టి గిరాటు వేస్తూ.

దబ్బులెక్కడికి పోతాయి బాబూ!” అన్నది ఎల్లమ్మ. కాని ఆ నిమిషంలో రావలసిందేదో చెయిజారిపోయినట్టే అనిపించింది.

“ఎల్లమ్మా! ఇవాళ గిన్నెలో మెతుకులు మిగలకుండా తినేసాను. దరిద్రుడికి ఆకలి ఎక్కువ అన్నట్టుంది నా పని.” చెయ్యి కడుక్కుంటూ అన్నాడు సూర్యనారాయణ అదోలా నవ్వుతూ.

“అదేంటి బాబూ! మిగిలితే మాత్రం నేనేం చేసుకుంటాను?” తెచ్చిపెట్టుకున్న ఆశ్చర్యాన్ని కనబరుస్తూ అన్నది ఎల్లమ్మ.

సూర్యనారాయణ గతుక్కుమన్నాడు.

“ఏదో బతికి చెడ్డ మనిషిలా వుంది”. అన్నకున్నాడు.

ఎల్లమ్మ ఒక్కొక్కటే ఆరు టిఫిన్ క్యారియర్లు తట్టలోకి సర్దుతోంది. తట్ట నెత్తిన పెట్టుకుని మేడమెట్లు దిగి రోడ్డుమీదకు వచ్చింది. తట్టలో వున్న ఖాళీ క్యారియర్లు ఆమె అడుగు తీసి అడుగు వేసినపుడల్లా పరస్పరం కూడబలుక్కుంటూ మర్మరధ్వనులు చేస్తున్నాయి.

“ఎల్లమ్మకివ్వాలి రూపాయి బిళ్ల చేతిలో



వడదు.. ఎల్లమ్మకి వ్యాళ... రూపాయి ...వడదు...” ఆ ధ్వనులు వింటుంటే ఎల్లమ్మకు అవి తనను ఎగతాళి చేస్తున్నట్టుగా అనిపించసాగింది.

“ఏడ్చారు. మీ ముఖాలు కాల్చా!” అని గొణుక్కుంది ఎల్లమ్మ.

‘రూపాయి బిళ్ల కళ్ళ చూడకపోతేనేం? కడుపాత్రపు నూరిగాడు మెతుకులు మిగల్చకపోతేనేం? రమణయ్య బాబూ, నాగేశ్వరరావు బాబూ... ఇంకా నా మతిమండిపోనూ? ఆ బాబు పేరు గుర్తురాదేం? వాళ్ళందరూ గిన్నెలో బాగానే మిగిల్చారు. ఎట్లా లేదన్నా మూడు పావలాలు చేతిలో పడతాయి. చాలు చాలకెందుకూ...’ అంటూ గొణుక్కుంటూ నడుస్తున్నది ఎల్లమ్మ.

ఎల్లమ్మకు ఈ మధ్య ఈ గొణుగుడు బాగా ఎక్కువవడమే కాకుండా వంటికి కూడా జీర్ణించుకుపోయింది. హారన్ కొట్టకుండా పక్కనుంచి దూసుకుపోయే కార్ల గురించి ఎక్కడో దూరంగా మొరిగే కుక్కల గురించి ఎల్లమ్మ ఇలా గొణుక్కుంటూనే వుంటుంది.

ఎల్లమ్మకు బతుకును ఈడ్చేందుకు నెత్తిమీద తట్టలో బరువుగా వున్న ఆ టిఫిన్ క్యారియర్లే ఆసరా ఇస్తున్నాయి.

ఎల్లమ్మ ఎక్కడ పుట్టిందీ?

ఎలా పెరిగిందీ?

ఈ యాభయ్యో పడిలో ఇలా మద్రాసు ఎందుకు చేరిందీ? అని ఎవరైనా ఆమెను అడిగితే, ఆమెనుంచి జవాబు చస్తే దొరకదు.

మెడలో ఇంతపాటి - చింతాకుపాటి ప్రమాణంలో ఏదో మంగళసూత్రంలాంటిది ఒకటి మెరుస్తూ వుంటుంది. అయినా ఆమె ఒంటరిగానే పాతమాంబళంలో కూలడానికి సిద్ధంగా వున్న గుడిసెలో వుంటున్నది. మొగుడు బతికే వుండొచ్చు. తన్ని తరిమేసి వుండొచ్చు. కొడుకూ వుండొచ్చు. ఇంటి ఛాయలకు వస్తే ముఖంమీద కళ్ళాపి నీళ్ళు కొద్దానని వుండొచ్చు.

అందుకే పాతమాంబళంలోని ఆ జీర్ణ కుటీరం ఆమె నివాస స్థానమై వుండాలి. క్యారియర్లలో భోజనాలు అందిస్తూ వుంటుంది. ఆమె బ్రతుకు దీనిమీదే ఆధారపడి వుంది. వాళ్ళందరూ కలిసి మాంబళంనుంచి ఎగ్మూరుకు ఎలక్ట్రిక్ ట్రైన్ టికెట్ కొనిస్తారు. క్యారియర్ ఒకింటికి రెండు రూపాయలు చొప్పున ఆరు క్యారియర్లు మోసుకొస్తూ వుంటుంది. నెలకు వన్నెండు రూపాయలు... ఆపైన..

ఇక్కడ ఎల్లమ్మను తీరని సమస్యలు చుట్టుముడ్తూ వుంటాయి. రోజూ ఎగ్మూరు స్టేషన్లో రైలెక్కి తట్టలోని ఖాళీ క్యారియర్లను కొత్త పాత మాంబళంలో ఎవరిది వారికిచ్చే వరకూ ఆమెకు అన్నీ సమస్యలే. అంతూ పొంతూ లేని ఆలోచనలు-ఒక్కటే ఆలోచనలు-

ఈ రోజూ అంతే జరిగింది.

ఇవ్వాళ ఏమైనా సరే తెల్ల రూపాయి కళ్ళ చూడాలనుకున్నది నిద్ర మంచం మీద నుంచి లేస్తూనే. అలా ఎందుకనుకున్నదో ఆమెకే తెలియదు.

“ఊహా! అలా అనుకోకూడదు. పాపిష్టిదాన్ని” అని చెంపలు వేసుకుంది.

మళ్ళీ అంతలోనే ‘ఇవ్వాళ అందరూ రోజూకంటే ఎక్కువ అన్నమే వదిలేస్తారు’ అనుకొన్నది.

ఆ సూర్యనారాయణ బాబు అసలే పిట్ట మెతుకుల మనిషి. ఇవ్వాళ అసలే అన్నం సహించకపోతే ఆశ్చర్యపడక్కర్లేదు. అవును! సహించదు. మొత్తం వదిలేస్తాడు. అసలు తినలేదు. పొద్దుకూకిన తర్వాత మాంబళం స్టేషను దగ్గర ఆ అన్నమంతా ముద్దలు చేసి రిక్షా వాళ్ళకు అమ్ముతుంది. తేలిగ్గా ఈ రోజూ తెల్ల రూపాయి కళ్ళ చూడొచ్చు.

“ఇలా అనుకోవడం పాపం” అనుకొంటూనే అనుకోకుండా వుండలేకపోతున్నది. మళ్ళీ మళ్ళీ అనుకున్నది.

అదేం పాపమో! ఇవ్వాళ ప్రతివాళ్ళూ రోజూకంటే ఒక ముద్ద ఎక్కువే తిన్నారు. ఇక ఆ సూర్యనారాయణ సరే సరి! కరువు వచ్చినట్టు ఆఖరి మెతుకులు కూడా తుడుచుకొని మరీ తిన్నాడు.

ఎవరి క్యారియర్లు వాళ్ళకప్పగించి ఎల్లమ్మ గుడిసె చేరింది. పాతగుడ్డలో జాగ్రత్తగా మూటగట్టిన సాంబారు, రసాలతో తడిచివున్న అన్నం విప్పి చూసింది.

ఊహా అంతా కలిపినా వది అణాలుకూడా వస్తయ్యో రావో! తను పొద్దున్న వండుకుతిన్న అన్నం కొంత రాత్రికి మిగుల్చుకున్నది. తను దరిద్రురాలే కావచ్చు. కాని వాళ్ళూ వీళ్ళూ మిగిల్చిన అన్నం తినాలంటే చెడ్డ అభిమానంగా అన్నిస్తుంది. అసహ్యం కూడా కలుగుతుంది.

ఈ మధ్య తన దగ్గర అన్నం ముద్దలు కొనడానికి వచ్చే రిక్షావాళ్ళకూ, తిరుగుబోతులకూ కూడా గోట్టు చైతన్య మానవి

ముదురుతోంది “ఎంగిలి మెతుకులు...నద్దికూడు” అని ముఖంమీదే అనేస్తున్నారు.

“సచ్చినోళ్లు. కొందరు అరవంలో పెద్ద పెద్దగా ఏదేదో అంటారు. ఈ కీసర బాసర తికమక అసలే తనకు అర్థం అయి చావదు.”

ఆ ఆళగమ్మ.... ఆ పేరే తనకు చోద్యంగా వినిపిస్తుంది. తన కెదురుగా పోటీ బేరం పెట్టింది. మంచి వయసులో పిటపిటలాడుతూ వుంటుంది. ఇంతకుముందు తన దగ్గర ముద్దలు కొనుక్కొనేవాళ్లు చాలామంది ఇప్పుడు దాని దగ్గర తింటున్నారు. తన కంటే ఎక్కువేం పెట్టదు. పైగా ఆ నీళ్ళోడే సద్ది మెతుకులే వాళ్ళ ముఖాన వేస్తుంది. అయితేనేం వయసులో వుందిగా కళ్ళు తిప్పుతూ, ఎక్కసెక్కాలాడుతూ, కిలకిల నవ్వుతూ, నవ్విస్తూ ముద్దలు తినిపిస్తుంది. ఈ సచ్చినోళ్ళు అందుకే అదంటే పడిచస్తారు. తను దానికి మల్లే కులకగలదా ఏం? తన వయసేమిటి? ఆ మాటకొస్తే వయసులో వున్నప్పుడు మాత్రం తను అలా చేసిందా ఏం?

సాంబారు, రసంతో తడిచి ముద్దగా వున్న అన్నాన్ని, చిన్న చిన్న ముద్దలుచేసి బుట్టలో పెట్టుకుని, మాంబళం స్టేషను దగ్గరకెళ్ళి కూర్చుంది. అప్పటికే ఆళగమ్మ చుట్టూ నలుగురైదుగురు చింపిరి చొక్కాలవాళ్ళు చేరి నానా హంగామా చేస్తున్నారు. బహుశా ఆళగమ్మ స్వంతంగా వండి అన్నం బేరం చేస్తూండేమో అనుకొన్నది ఎల్లమ్మ అటు చూస్తూ.

తన కివాళ ఎలాగూ తెల్ల రూపాయి కళ్ళచూసే యోగం లేదు. ఎదురుగా బుట్టలో వున్న ఐదు అన్నం ముద్దలను ఒక్కొక్కటే రెండు అణాల చొప్పున అమ్మితే...మొత్తం పది అణాలు ముడతాయి. ఆ కొనేవాళ్ళలో కర్మం చాలక కొసిరేవాళ్ళు దాపరించారా...అంతే సంగతులు! అర్థరూపాయికంటే ఎక్కువ రాదు.

“బేడకు కొనే అన్నం పెళ్ళకుకూడా గుణిసి చస్తారు ముష్టివెధవలు”. అని గొణుక్కుంది ఎల్లమ్మ.

అలాంటి మనుషులంటే తనకు ఒళ్ళు మండిపోతుంది. తను మద్రాసు వచ్చిన కొత్తలో...ఆ సంగతి ఆలోచిస్తే...మనసు కకావికలం అయిపోతుంది. మొదట్లో అయితే

అన్నం అమ్ముకోవడం మహా పాపం అనించేది.

“ఆకలిగా వుంది”

ఎల్లమ్మ ఆలోచన దారం పుటుక్కున తెగింది. చివ్వున తలెత్తి చూసింది. ఆమె కట్టుకున్న వస్త్రానికి చీర ఆకారం లేదు. పీలికలు ముడి పెట్టి చుట్టుకున్నట్టుగా వుంది. సగం విరబోసుకున్న జట్టు. ‘పాతికేళ్ళకంటే ఎక్కువ వుండేమో అనిపించింది. చూస్తుంటే ఎల్లమ్మకు ఆ మనిషి పిచ్చిదేమోనన్న అనుమానం కలిగింది.

“ఆకలిగా వుంది అన్నం...” ఆ స్త్రీ ఎల్లమ్మను చూస్తూ మళ్ళీ అడిగింది. ఆమె ఆయాసపడుతున్నట్టుగా వుంది.

“బేడదా? పావలాదా” తనలో చెలరేగిన ఆలోచనలన్నింటినీ బేరంవైపుకు తిప్పుతూ అడిగింది ఎల్లమ్మ.

“ఆకలిగా వుంది ఎంతో అంతకియ్యి” అంటూ ఆ స్త్రీ చెయి చాపింది.

ఎల్లమ్మ బుట్టలో వున్న అన్నం ముద్ద తీసి ఆమె చేతిలో పెట్టి ‘బేడ’ అంది.

ఆ స్త్రీ అమాంతం ముద్దంతా ఒకేసారి నోట్లో పెట్టుకుంది. పొలమారింది. మళ్ళీ సగం నోట్లోనుంచి తీసి చేతిలోకి తీసుకుంది. వంచిన తల ఎత్తకుండా ఆత్రం ఆత్రంగా తిన్నది. మళ్ళీ చెయ్యి చాపింది.

“దీంతో పావలా”. ఎల్లమ్మ మరో ముద్ద చేతిలో పెట్టింది. ఆ ముద్ద కూడా ఆత్రంగా మింగేసి మళ్ళీ చెయ్యి చాపింది. ఎల్లమ్మకు అప్పుడుగాని పిచ్చిదేమోనన్న అనుమానం ధృవపడలేదు.

“ముందు పావలా ఇట్టా పడేయ్” ఎల్లమ్మ చేయి చాపింది.

“నేను పిచ్చిదాన్ని నాకు డబ్బు సంగతి తెలీదు. ఇంకా ఆకలిగా వుంది. ఊహ పెట్టు అంటూ చేయి చాపింది ఆ స్త్రీ.

ఎల్లమ్మకు నెత్తిన పిడుగు పడ్డట్టు అయ్యింది. ఆ స్త్రీ పిచ్చిది కాదని గ్రహించింది.

పిచ్చివాళ్ళు తమకు పిచ్చి అని చస్తే ఒప్పుకోరు. తనను నిలువునా మోసగించి కడుపు నింపుకోవాలని చూస్తున్నది.

ఎల్లమ్మకు ఒళ్లు తెలియని కోపం వచ్చింది.

“ముందు పావలా అక్కడ పెట్టు. కదిలావా డొక్క చీరేస్తాను. ఎవరనుకుంటునావో”? అంటూ లేచి ఎల్లమ్మ

ఆ స్త్రీ జుట్టు లంకించుకుంది.

కొద్ది క్షణాల్లోనే చుట్టూ జనం చేరారు. వాళ్ళల్లో చాలామంది అరవం మాట్లాడుతున్నారు. తలా ఒక ప్రశ్న వేస్తున్నారు. ఎల్లమ్మకు ఏం చెప్పాలో తెలియదంటేదు. తెల్లరాపాయిని కళ్ళ చూడాలని పొద్దుటినుంచీ అదేధ్యాసలో వున్న మనసును, పది అణాలతో బుజ్జగించాలని ప్రయత్నిస్తుంటే...అసలుకే ఎసరు పెట్టింది ఈ దొంగ పిచ్చిది.

“దీని తాడు తెగ. నాలుగణాల అన్నం తిని కూర్చుంది”. గొణిగింది ఎల్లమ్మ.

చుట్టూ చేరినవాళ్లు ఏదో అంటున్నారు. ఒక్కమాటా ఎల్లమ్మ బుర్రకు ఎక్కడంటేదు.

“నా పావలా నా కివ్వు లేకపోతే”....

పోనియవమ్మా! పావం పిచ్చిది”...ఎవరో అన్నారు జనంలోంచి.

“అవును పిచ్చిదే” మరొకడు తాళం వేసాడు.

“మహా బయలుదేరారు పెద్ద మనుషులు- తీర్పు చెప్పడానికి! నేను పిచ్చిదాన్నని చెప్పుకొనేది పిచ్చిదెలా అవుతుంది? నిలదీసినట్టుగా అడిగింది, చుట్టూ మూగిన జనాన్ని కొరకొరా చూస్తూ.

‘అది పిచ్చిదే’ అంటూ ఓ నడి రిక్షావాడు జనాన్ని తోసుకుని వచ్చి ఎల్లమ్మ ముందు నిల్చున్నాడు.

“పిచ్చిదానికి ఆకలి వుంటుంది కామాలు?” బుగ్గ నొక్కుకుంటూ బోలెడంత ఆశ్చర్యాన్ని ప్రకటించింది పట్టుచీరలో వున్న ఓ నడివయసు ఆడమనిషి.

‘ఆడదాన్ని ఆడదే ఆడుకోకపోతే ఎలా ఎల్లమ్మా’ అన్నాడు రిక్షావాడు.

‘దాన్ని మొగుడు ఏ ఏట్లో కలిశాడూ?’ అన్నది ఎల్లమ్మ పళ్లు కొరుకుతూ.

‘ఐతే నీ మొగుడో, అన్నాడు రిక్షావాడు.

ఎల్లమ్మ చటుక్కున ఆ ఆడదాని జుట్టు వదిలేసింది.

ముఖం వెలా తెలా పోయింది. నోట మాట రావడం లేదు. గొంతూ తడి ఆరిపోతున్నది.

‘అది పిచ్చిదే...అంటే ఆకలి పిచ్చిది. నెల్లూరి దగ్గరి ఎనుబోతులపాలెం నుంచి వచ్చింది. మొగుడు వదిలేసాడు.

అన్నదముమ్మలూ.... వాళ్ళకూడా...”

చైతన్య మానేవి

“ఎనుబోతుల పాలెం వా?”

అయోమయంగా చూస్తూ అన్నది ఎల్లమ్మ.

“ఏం ? అలా అయిపోయావ్?”

అన్నాడు రిక్షావాడు.

ఎల్లమ్మ ఆ స్త్రీ పక్కగా కూర్చుంది. చుట్టూ జనాన్ని కలియజూసింది.

“ఏమిటి చూస్తున్నారు చుట్టూ మూగి? మీకు పనీ పాటా లేదా? వెళ్ళండి. వా డబ్బులు నా ఇష్టం. వసూలు చేసుకుంటే చేసుకుంటాను. లేకపోతే మానేస్తాను. మధ్యలో మీ సలహాలేంటి? బోడి సలహాలు! పోండి! పోండి” ఎల్లమ్మ గట్టిగా అరిచింది.

‘మరో పిచ్చిది’ అన్నాడు జనంలోనుంచి మోకాళ్ళ వరకూ లాల్చి వేసుకొన్న ఓ యువకిశోరం.

ఎల్లమ్మ మౌనంగా వుండిపోయింది. ఆ స్త్రీ కూడా ఎల్లమ్మను భయం భయంగా చూస్తూ కూర్చుంది. రిక్షావాడు ఇద్దర్నీ మార్చి మార్చి చూస్తున్నాడు.

జనం ఒక్కొక్కరే వెళ్ళిపోయారు.

రిక్షావాడు వాళ్ళకు కొంచెం దూరంగా రిక్షాలో కూర్చుని బీడీ ముట్టించాడు.

‘మం..... మంగయ్య నెరుగుదువా?’ ఎల్లమ్మ చిన్నగా సాలోచనగా అడిగింది ఆ స్త్రీని.

“ఆఁ ఎరుగుదును...”

‘బాగున్నాడా?’

“ ఆ మధ్యే చచ్చిపోయాడు. మంచంలో పడి తీసుకు తీసుకుని చచ్చాడు’

ఎల్లమ్మ ముఖం వెలా తెలా పోయింది. కళ్ళు మూసుకొని కొద్ది నిమిషాలు ఏదో గుర్తు చేసుకున్నట్లుగా వుండిపోయింది.

కళ్లు తెరిచి, ఆ స్త్రీ ముఖంలోకి చూస్తూ “ నీ మొగుడో” అని అడిగింది.

“ ఆ సచ్చిన్దో ఇంకా చావలేదు”.

‘మరి మంగళసూత్రం లేదేం” బోసి మెడకేసి చూస్తూ అడిగింది ఎల్లమ్మ.

“తెంపుకొని తరిమేసాడు”

ఎల్లమ్మ తన చేతిలో వున్న మంగళసూత్రం తాడు పుట్టుక్కున తెంపింది.

‘ఇది కట్టుకో’ చెయ్యి ముందుకు చాసి మంగళసూత్రం ఆ స్త్రీకి అందించింది. కాని ఆమె అందుకోలేదు.

“ఎందుకు?”

‘ఎందుకేమిటి? మొగుడున్నాడుగా?’ బోసిమెడతో వుండకూడదు”.

మొగుడూ

మొద్దులూ

ఏడుండాడు? ఆడుకట్టింది ఆడే తెంచేసుకున్నాడు. నేనెందుకు కట్టుకోవాలి?”

ఎల్లమ్మ తెల్లబోయి చూసింది. ఎల్లమ్మకు ఆమె అన్న మాటల్లో ఏదో లాజిక్కు వున్నట్టే తోచింది. ‘నిజమేగా’ మనసులోనే అనుకుంది.

‘అది బంగారంది లాగుంది. అమ్మేసుకో అన్నం ముద్దల యాపారానికి పనికొస్తది’ అన్నది ఆ స్త్రీ.

“అవును నిజమే ఈ డబ్బుతో ఎంగిలి మెతుకుల కోసం ఎదురు చూడకుండా అన్నం ముద్దల యాపారం చెయ్యొచ్చు.” ఎల్లమ్మ గొణిగింది.

అంతలోనే ఏదో గుర్తుకొచ్చినట్టు “ఇదిగో ఈ కాస్త అన్నంకూడా తిను. బాగా ఆకలిమీదున్నావు” అని బుట్టలో మిగిలిన అన్నం ముద్దలు ఆ స్త్రీ దోసిట్లో పెట్టసాగింది. ఆమె ఒక్కొక్క ముద్దే తింటున్నది.

‘ ఆ మంగయ్య నీకేమోతాడు?’ అంటూ రిక్షావాడు చేతిలోని బీడీ అవతల పారేసి, రిక్షా పైకెత్తాడు.

‘ఏమీకాదు’

‘మరి కొడుకు విస్సన్నో?’

‘నీ కేమన్నా పిచ్చా! పిచ్చిగా అరిచింది ఎల్లమ్మ.

‘అవును పిచ్చే! ఆకలి పిచ్చి! తెలిసిన పిచ్చి! తెలియని పిచ్చి! రకరకాల పిచ్చులు....’ అంటూ రిక్షావాడు రిక్షా లాక్కుంటూ రోడ్దెక్కాడు.

ఆ స్త్రీ లేచి నిల్చుంది.

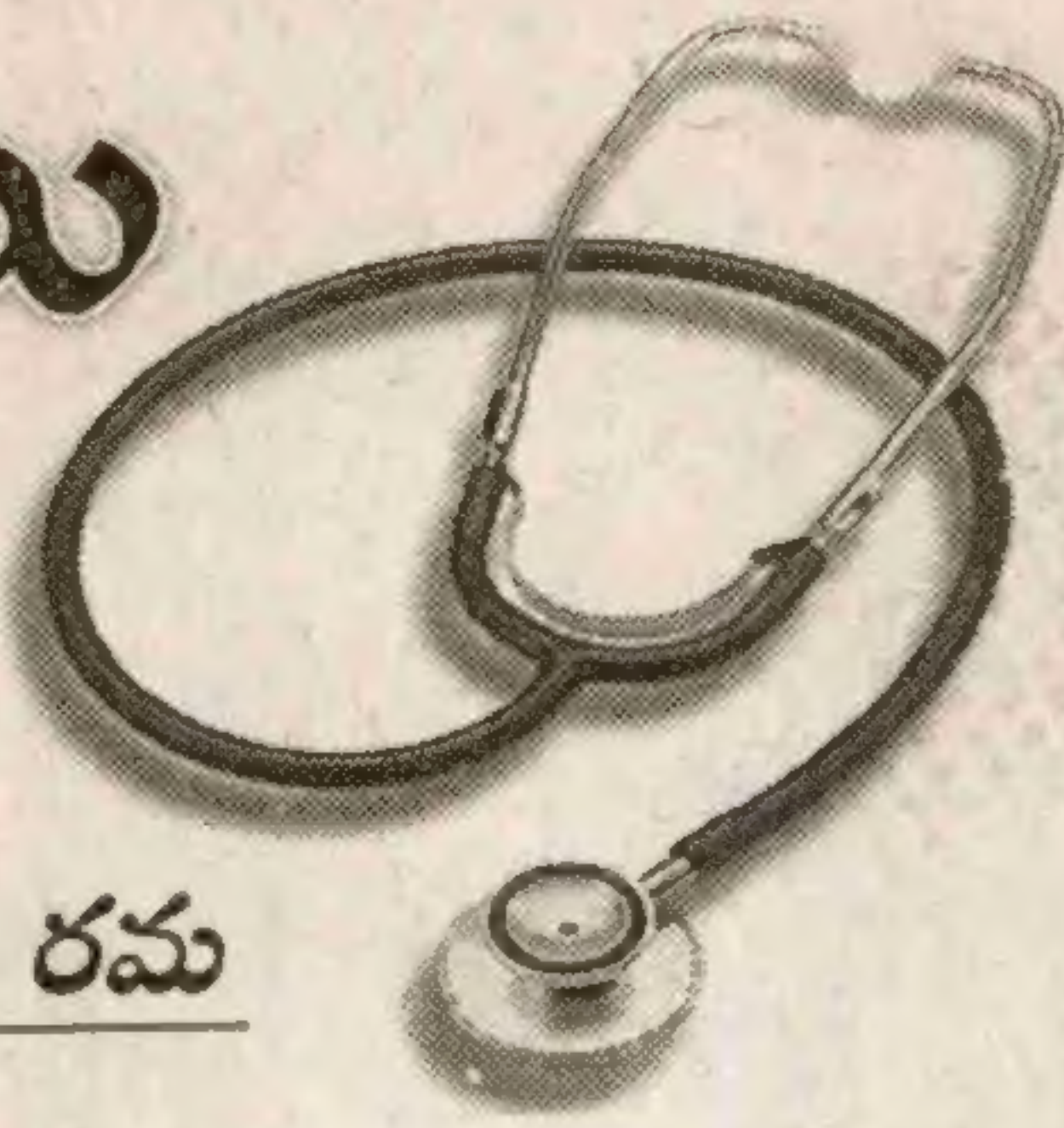
“ఎక్కడి కెళ్తావ్?” అడిగింది ఎల్లమ్మ “ఏమో!”

‘పద నాతో వుండొచ్చాని, వయసులోవున్న ఆడదానివి ఎక్కడికని వెళ్తావు? ఇదమ్మి యాపారం చేద్దాం. నేను మాంబళం స్టేషన్లో అన్నం ముద్దలు అమ్ముతాను- నువ్వు బస్టాండులో అమ్ము. ఒకళ్ళకొకళ్ళం తోడుగా పడివుందాం’ అని ఎల్లమ్మ ఖాళీ బుట్ట ఆ స్త్రీ చేతికి ఇచ్చింది.

ఇద్దరూ ఎల్లమ్మ గుడిసెకేసి నడిచారు.

(సాహిత్యం-3 కథలులోంచి)

డాక్టర్ సలహాలు



- డా॥ రమ

ప్ర: నా వయస్సు 43 సం॥రాలు నేను ఒక నెల క్రితం హిస్టరెక్టమీ ఆపరేషన్ చేయించుకున్నాను. దానితో పాటు అపెండిక్స్ కూడా తీసివేశారు. నేను చేస్తున్న ఉద్యోగరీత్యా 45 రోజులు సెలవులు ఇచ్చారు. ఈ రెస్ట్ సరిపోతుందా? లేకపోతే నేను ఎంతకాలం రెస్ట్ తీసుకోవాలి? ఆహార, ఆరోగ్య విషయాల్లో ఎలాంటి జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలో తెలియజేయగలరు.

-రేవతి, కరీంనగర్

జ: రేవతిగారు, మీరు తీసుకున్న రెస్టు దాదాపు సరిపోతుంది. గర్భ సంచితో పాటు అపెండిక్స్ ఆపరేషన్ చేయించుకున్నా రెండు ఆపరేషన్లు చేయించుకున్నట్లు కాదు. ఎందుకంటే కుట్ల సంఖ్య, గాయం సైజు రెంటికి కలిపినా ఒకటే. అందుకనే ఒక్కో సారి కడుపు నొప్పితో రోగి వచ్చినప్పుడు, గర్భ సంచితో పాటే అపెండిక్స్ కూడా పరీక్షించి తీసివేయటం జరుగుతుంది. దీనివల్ల అదనంగా రెస్ట్ అవసరం లేదు. గర్భసంచి ఆపరేషన్ చేయించుకున్నాక పైన కుట్లు మానడానికి 5 నుండి 7 రోజులు పడుతుంది. కాని లోపల గాయం మానడానికి సుమారుగా 6 వారాలు పడుతుంది. పూర్తిగా ఆ ప్రాంతం సాధారణ స్థాయికి రావటానికి 6 నెలలు పడుతుంది. 6 వారాల తర్వాత సాధారణ పనులన్ని చేసుకోవచ్చు. అంటే వంటచేసుకోవటం, ఆఫీసుకి వెళ్ళటం లాంటివి చేసుకోవచ్చు నన్నమాట. అయితే కనీసం 6 నెలలు దాటే వారకూ బరువులు ఎత్తడం శ్రమతో కూడిన పనులు చేయటం లాంటివి మాత్రం చేయవద్దు ఎందుకంటే గాయం బలహీనంగా ఉండటంతో అబ్జామినల్ హెర్నియా లాంటివి భవిష్యత్తులో వచ్చే అవకాశం ఉంది. అయితే ఆపరేషన్ చేయించుకున్నామని అతి జాగ్రత్తలు తీసుకోవాల్సిన అవసరం లేదు. ఎందుకంటే 40 సం॥ తర్వాత గర్భనంచి తీయించుకున్న వాళ్ళలో హార్మోనుల హెచ్చు తగ్గుల వలన పొట్ట, పిరుదుల ప్రాంతంలో ఎక్కువగా క్రొవ్వు చేరే అవకాశం ఉంది. ఒక్కసారి అలా లావయ్యాక తగ్గడం కష్టం కాబట్టి తిండి విషయంలో కొన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి తేలికపాటి వ్యాయామం అంటే కనీసం 30 ని॥ నుండి 40 ని॥ వరకు నడక లాంటివి చేయాలి.

చైతన్య మానవి

ప్ర: నా వయస్సు 47 సం॥రాలు నాకు ముగ్గురు పిల్లలు. ఇంతకుముందే ఇద్దరు మగపిల్లలు అమెరికాలో సెటిల్ అయ్యారు. మా పాప కూడా అమెరికా వెళ్ళాల్సి వచ్చింది. నేను కొంతకాలంగా పిల్లల దగ్గరే వున్నాను. ఈ మధ్యనే ఇండియా వచ్చాను. ఈ మధ్య కాలంలో నేను, నాభర్త మాత్రమే ఇక్కడ వుంటాము. కానీ నాకు ఎందుకో చాలా దిగులుగా వుంటోంది. ఈ దిగులు పోవటానికి సలహా ఇవ్వగలరు.

-నీలిమ, విశాఖ

జ: నీలిమ గారు మీరు ఉద్యోగము చేయటం లేదనుకుంటాను. మీ పిల్లలందరూ ఉన్నత స్థానాలలో ఉన్నారు. అంటే ఇప్పటి వరకు వాళ్ళకోసం మీరు చాల కష్టపడి ఉంటారు. అంటే పిల్లల చదువులు, పెళ్ళిళ్ళు లాంటి వాటితో బిజిగా ఉండి ఉంటారు. ఆ బాధ్యతలు తీరి ఎవ్వరి జీవితం వాళ్ళది అయ్యేసరికి మీకు ఖాళి దొరికి మీ గురించి మీరు ఆలోచించే తీరిక దొరికి ఉంటుంది. అదీ కాక ఈ వయస్సులో మెనోపాస్ కు సంబంధించిన హార్మోనుల హెచ్చుతగ్గుల వల్ల కూడా ఏదో తెలీని వెలితి, డిప్రెషన్ వచ్చే అవకాశాలు ఉన్నాయి. ఇప్పటికైనా మీరు తీరికలేక పోయినా మీ హాబీలను మొదలుపెట్టండి. అంటే మంచి పుస్తకాలు చదవటం, వ్యాయామం చేయటం, సంగీతం నేర్చుకోవటం, కంప్యూటర్ నేర్చుకోవటం లాంటివన్నమాట. మంచి సామాజిక సంబంధాలు, సామాజిక సేవా, ఇతరులకు సహాయం చేయటం లాంటి వాటి ద్వారా డిప్రెషన్ లాంటి వాటికి దూరంగా ఉండవచ్చునని అనేక సర్వేలు తెలుపుతున్నాయి.

ప్ర: నా వయస్సు 24 సం॥రాలు. నాకు ఇద్దరు పిల్లలు. ఇద్దరి డెలివరీకి సిజేరియన్ చేయాల్సి వచ్చింది. పాపకి 5 సం॥రాలు. బాబుకి 2 సం॥రాలు. ఈ మధ్య నాకు మెన్స్ లేటుగా వచ్చింది. అంటే 2 నెలలకు వచ్చింది. వచ్చినప్పుడు నాకు విపరీతమైన నొప్పి, బ్లీడింగ్

కూడా ముక్కలు ముక్కలుగా అయ్యింది. విపరీతమైన నీరసంగా వుంటోంది. ఎందుకిలా అయ్యిందో, మళ్ళీ ఎప్పుడన్నా ఇలా జరిగే అవకాశముందా? దయచేసి తెలియజేయగలరు.

-హేమ, పు॥గో॥జిల్లా

జ: హేమగారు, మీరు ఫామిలి ప్లానింగ్ ఆపరేషన్ చేయించుకున్నది, లేనిదీ తెలుపలేదు. ఒకవేళ ఆపరేషన్ చేయించుకోకుండా ఉంటే గర్భం నిలబడి పోయి ఉంటుంది. అలాకాకపోయినా మళ్ళీ నార్మల్ పిరియడ్ వచ్చుంటే భయపడాల్సిన అవసరం లేదు. మళ్ళీ అలా వచ్చే అవకాశం తక్కువ.

ప్ర: నా వయసు 40. ఆందోళనగా ఉంటుంది. అర్ధగంట సమయం కూడా స్థిరంగా ఒక దగ్గర కూర్చుని పని చేయలేను. హార్మోన్ల ప్రభావం ఏమైనా ఉంటుందా? ఈ పరిస్థితి గత 10 సం॥ల నుండి ఎక్కువగా అనిపిస్తుంది. గతంలో ఇలా ఉండేది కాదు. మెనోపాజ్ దశ వల్లనుకోవడానికి అటువంటి సమస్యలు ఏమీ లేవు. కారణం ఏమై ఉంటుందో చెప్పగలరు.

ఉమ, హైదరాబాద్

జ: ఉమ గారు, మీరు 10 సం॥ నుండి అంటే 30 సం॥ వయస్సు నుండి అంటున్నారు. కాబట్టి మెనోపాస్ కు సంబంధించినది కాదు. బహుశా కుటుంబ ఇబ్బందులు లేదా ఇతర ఆరోగ్య సమస్యలు ఏవైనా ఉండవచ్చు. పూర్తివివరాలు తెలియకుండా నేను ఏమీ సలహా ఇవ్వలేను. ఒక సారి జనరల్ ఫిజిషియన్ కి చూపించుకోండి.

ప్ర: నా వయస్సు 50 సం॥రాలు నాకు ఈ మధ్యనే అంటే 10 రోజుల నుండి నాకు మోచేతుల దగ్గర్నుండి అరిచేతుల వరకు తిమ్మిర్లు వస్తున్నాయి. నేను కొన్ని ఇంధుల్లో వంటపని, ఇంటి పని చేస్తుంటాను. బిపి గాని షుగర్ గాని ఏమీ లేవు. డాక్టరు దగ్గరికి వెళ్ళాను మందులు రాసారు. ఆ మందులు వాడినన్ని రోజులు తగ్గుతోంది. తరువాత మామూలుగానే మరలా తిమ్మిర్లు వచ్చేస్తున్నాయి. దీనికి ఏ డాక్టరుకి చూపించుకోవాలి. ఏం చేయాలో తెలియజేయండి.

చంద్రకళ, శ్రీకాకుళం.

చంద్రకళ గారు, మీరు చెప్పిన దాని ప్రకారం చూస్తే మీకు కేవలం పోషకాహార లోపమున్నట్లు తెలుస్తోంది. ఇవి ముఖ్యంగా బి విటమిన్ లోపం వల్ల వస్తాయి. మీరు కూరగాయలు, ఆకుకూరలు ఎక్కువగా తీసుకోండి. బి కాంప్లెక్సు టాబ్లెట్లు రోజు పడుకొనే ముందు ఒకటి వేసుకోండి.



ప్రశ్ననంటి బాల్యం

జీవితానికి ప్రారంభం లాంటి బాల్యం
ముగింపు వరకూ వెంటాడే జ్ఞాపకం వంటి వాస్తవం

దాచేసిన భూతద్దం లాంటి బాల్యం
తాళమేసిన సందుక పెట్టెలాంటి బాల్యం
ప్రతిబింబాన్ని ముక్కలుగా ప్రదర్శించే
అద్దం ముక్కలాంటి బాల్యం

ఆడదానిగా పుట్టినందుకు
అన్నీ అరకొరలుగా సాగే పెంపకంలోని బాల్యం

స్త్రీకి బాల్యమంటే
అన్నీ వున్నట్లుగానే వుండి ఏమీ లేనట్లుగా
ఎదురయ్యే హెచ్చరిక

బాల్యం -
కురిసినంత సేపూ తడుస్తాం
తడిసినంతసేపూ కురుస్తాం
కరుగుతున్న మనల్ని ఒడిలో సేదతీరుస్తుంది బాల్యం
భవితకు రూపనిచ్చేది - మమతకు, మనసుకు మధ్య
బిగుసుకునే ముడులు విప్పేది బాల్యం

బాల్యంలో ఎదురైన ప్రశ్న
అనుక్షణం అప్రమత్తంగా మార్చిన ప్రశ్న
ప్రతి సందర్భంలోనూ రాపాడిన ప్రశ్న -
నేనెవర్ని? ఆడతన మంటే ఏమిటని?
నన్ను నేను వెతుక్కోలేక
పరిమితుల్లో ఒదుగుతున్నకొద్దీ
ఆంక్షలు పన్నుగడల్లో యిముడుతున్నకొద్దీ

నాలోపలి పెనుగులాటల్లోంచి
మరల మరల నన్ను నేనే ప్రశ్నించుకున్న ప్రశ్న
పరికిణీలో, గుండెలను బిగించిన జాకెట్టులో
ఆడతనం ఓ భద్రతగా భావించిన బాల్యం
తల ఒంచుకుని, అందరి ముందూ కన్నించకుండా తప్పుకుని

అమ్మకు సాయంగా ఇంటిల్లిపాదికి
అన్నీ అమర్చిపెట్టే అదనపు చేతులుగా తర్ఫీదులుపొంది
వంట ఇంటికే పరిమితమైపోయిన బాల్యం -
అన్నయ్యతోనో, తమ్ముడితోనో
అల్లరల్లరిగా ఆడుకోనివ్వని ఆంక్షల బాల్యం -
హాయిగా గెంతుతూ, కేరింతలు కొడుతూ
వీధులన్నీ తిరిగి రాలేని కట్టడి చేసిన బాల్యం -

అమ్మాయిగా పుడితే మాత్రం ఏం!
అన్నీ అడ్డంకులేనా! అందరి అదిలింపులేనా!
చివరికి ఏ ఒక్కరూ ఒప్పుకోకపోయినా
చదువును త్యాగం చేయాల్సిన అపరాధపు బాల్యంగా

గడిపేయాల్సిందేనా!

తప్పేదో చేసినట్లు, నేరమేదో ఒప్పుకోమన్నట్లు
గొంతెత్తి మాట్లాడితే నిముషనిముషమూ
గద్దెంపుల్లో భయపెట్టే పెద్దరికాల మధ్య

ఒద్దికగా, బుద్ధిగా, నోట్లో నాలుక లేనిదానిగా
కళ్ళుండి కళ్ళెత్తి చూడనిదానిగా కుదురుగా
బెదురు బెదురుగా గడుపుతూ
అట్లా గడపడమే గొప్పతనమన్నట్లు
ఆడదానికి అదే అణకువ అన్నట్లు
మెచ్చుకుంటూ ఇచ్చే ప్రశంసల్ని మోస్తూ

-ఇదే నిజమని నిజమని నమ్ముతూ
అలాగే అలవాటు పడి జీవితమంతా, ఆ బాల్యపు ఆంక్షల అలవాటునే
దినచర్యనే భావించుకునే స్థితి
బిడ్డల శిక్షణలో, పెంపకంలో
కనబరిచే వివక్షలోంచే స్త్రీ, పురుష భేదం మొదలై
ఆడదంటే అణిగి మణిగి వుండాలనే భావనను
చివరిదాకా పోషిస్తూ ముసురుకునే ఆంక్షలు

అమ్మా నాన్నల మధ్య బాల్యం
అందమైన బాల్యంగా సాగితే
సమానస్థితిలో పెరగగలిగితే
ఆడవాళ్ళుగా కాక మనుషులుగా ఎదగగలిగితే
ఆత్మస్థైర్యంగా నిలబడగలిగే మనిషిలా
ఆమె ఆకాశమంత ఎగురగలుగుతుంది

గాయాలతో చిద్రంగా మొదలై
బాల్యమంతా రసికారే వుండులా మారితే
ఆమె జీవితమంతా మానసిక అంగవైకల్యమే
హాయిగా అలవోకగా అందరిలా ఆమె సీతాకోకచిలుకలా
ఎగురగలిగితే

ఆమె ఆనందం విస్తరించే చోటల్లా ఓ పరిమళం వెదజల్లే పూలతోట
అమ్మా నాన్న కౌగిట్లో
ముసిముసిగా నవ్వే నవ్వులు
పెంపకపు దృక్పథంలోంచే మొదలవుతాయి
కుళ్ళిన మొక్కగా కాక
పచ్చటి పలకరింతల హరిత వృక్షంగా ఆమె నిలబడుతుంది

ముక్కలు ముక్కలుగా కాక నిక్కచ్చి ప్రతిబింబంగా
భూతద్దపు చూపుగా కాక నిజమైన రూపంగా
సందుక పెట్టెలో దాచిన జీవితంలా కాక
ఆంక్షల్లేని జీవితంగా ఆమె బాల్యం మొదలవగలిగితే

ఆమెను ఆమెలా, మనిషిగా, నిజమైన తల్లిగా, సహచరిగా
ప్రకటించుకునే అద్భుతాన్ని తనివితీరా దర్శించవచ్చు

- శిలాలోలిత



ఇందిరా క్రాంతిపథానికి పెద్దపీట మహిళల ఆర్థికాభివృద్ధికి రాచబాట

ఐదు సంవత్సరాలకు పైబడిన కాలం.. నిరంతర ప్రగతి ప్రస్థానం.. పూజ్య బాపూజీ ఆశయాన్ని అడుగడుగునా అమలుచేస్తున్నది ఈ ప్రభుత్వం. మహిళలు అభివృద్ధిలో ముందంజ వేస్తేనే కుటుంబం, గ్రామం, రాష్ట్రం అభివృద్ధి చెందుతాయి. అందుకే మహిళల ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యానికి పెద్దపీట వేస్తూ గ్రామీణ మహిళలకోసం ఆంధ్రప్రదేశ్

ప్రభుత్వం నిత్యం కృషిచేస్తోంది. గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ ఆ దిశలో వేస్తోన్న ముందడుగు ఇందిరా క్రాంతిపథం. డా॥వై.ఎస్.ఆర్ అభయహస్తం ద్వారా జీవితబీమా, పింఛన్లు, పావలా వడ్డీతో మహిళలకు రుణాలు అందించి, వారి జీవనవికాసానికి మరియు ఆర్థిక స్వవలంబనకు ప్రభుత్వం కృషిచేస్తోంది. ద్వైత్రా మహిళలు తయారుచేసిన ఉత్పత్తులకు అంతర్జాతీయ స్థాయిలో మార్కెటింగ్, గుర్తింపు వచ్చింది. ఇంకా సాధించవలసిన విజయాలు ఎన్నో... ఎన్నెన్నో...!

సాధించిన ప్రగతి

- * 90 శాతం గ్రామీణ పేదమహిళలతో 9 లక్షల33 వేల585 స్వయం సహాయక సంఘాలు ఏర్పాటయ్యాయి.
- * ఈ స్వయం సహాయక సంఘాలు 36,391 గ్రామ సంఘాలుగా 1099 మండలసమాఖ్య సంఘాలుగా సంఘటితమై నిరంతరం పనిచేస్తున్నాయి.
- * గ్రామీణ మహిళల స్వయం పాదుపు 2660.96 కోట్ల రూపాయలు.
- * 2008-09 సంవత్సరంలో రూ. 6649.44 కోట్లు బ్యాంకు రుణం మంజూరు.
- * డిసెంబరు 2009 వరకు 2,06,799 గ్రామీణ నిరుపేద యువతకు ఉపాధి కల్పించడమైంది.
- * జాతీయ నిర్మాణ అకాడమీవారి భాగస్వామ్యంతో 4 వేలమంది నిర్మాణరంగ నిపుణులుగా తయారయ్యారు.

డా॥ వై.ఎస్.ఆర్ అభయ హస్తం

(స్వయం సహాయక బృందాల భాగస్వామ్య పింఛను పథకం)

- * రోజుకో రూపాయితో, ప్రభుత్వమిచ్చే మరో రూపాయితో... నెలకు రూ.500/-లకు తక్కువ కాకుండా సుమారు రూ. 2,200 వరకు పింఛను, జీవిత బీమా, పిల్లలకు ఉపకార వేతనాలు పొందుటకు 41లక్షల మహిళలను ఈ పథకంలో చేర్చడమైనది. మరియు 3.36లక్షల మహిళలకు ప్రతి నెలా రూ.16.80 కోట్ల చొప్పున పింఛను ఇవ్వడం జరుగుచున్నది

పురుగు మందులేని వ్యవసాయము

- * 2009-10 సంవత్సరంలో 300 మండలాలలో 4024 గ్రామాలలో 20లక్షల ఎకరాలలో 6.5 లక్షల మంది రైతులతో వ్యవసాయం చేయుటకు ప్రణాళిక రూపొందించడమైనది.

పింఛన్లు

- * సామాజిక భద్రతా పింఛన్ల పథకం క్రింద గత సంవత్సరంలో డిసెంబరు-2009 వరకు 66 లక్షల మందికి రూ. 1441.04 కోట్లు పంపిణీ చేయడమైనది.

మహిళా సంఘాలు - ధాన్య సేకరణ

- * ధాన్య సేకరణలో భాగంగా 2009-10 సంవత్సరంలో డిసెంబరు-2009 వరకు 1,248 గ్రామసంఘాలు రూ.607 కోట్ల విలువగల 65.31 లక్షల క్వింటాళ్ల ధాన్యం సేకరించాయి.

పావలా వడ్డీ పథకం

- * 2004-05 నుండి డిసెంబరు-2009 వరకు పావల వడ్డీ క్రింద రూ. 527.08 కోట్లు పంపిణీ జరిగింది.



శ్రీ వి. వసంత్ కుమార్

గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి

గ్రామీణ పేదరిక నిర్మూలన సంస్థ - హైదరాబాద్



మహానగర పంచాయితీ
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	CMVOLA 127
పుస్తకం పేరు	చైతన్య ప్రాసంగిక
తారీఖు	21/8/23
ముందు అట్ట	Yes
వెనుక అట్ట	Yes
మొత్తం పేజీలు	37
పేజీల పైకవేరు	NO
భాగ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Sandhya
పేజీలు విడదీసినది	Sandhya
స్కాన్ చేసినది	Sandhya
పరిశీలించినది	AMRUTHA
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైబ్రరీలో చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	Good